

STEFANO
BENNI
din toate
bogățiile

BABEL

Table of Contents

[Despre autor](#)

[Cuprins](#)

[1](#)

[2](#)

[3](#)

[4](#)

[5](#)

[6](#)

[7](#)

[8](#)

[9](#)

[10](#)

[11](#)

[12](#)

[13](#)

[14](#)

[15](#)

[16](#)

[17](#)

[18](#)

[19](#)

[Note](#)

colecție coordonată de Dana Ionescu
BABEL

STEFANO BENNI s-a născut pe 12 august 1947 la Bologna. Și-a început cariera de scriitor încă din tinerețe și și-a încercat norocul în toate genurile: publicistică, scenaristică, proză, poezie, dramaturgie. De-a lungul timpului a publicat numeroase volume de ficțiune și a scris texte pentru televiziune și muzică. În Italia se numără printre cei mai cunoscuți și cei mai activi scriitori, cărțile sale vânzându-se în milioane de exemplare. Lucrările pe care le-a semnat s-au tradus în douăzeci de limbi. Printre cele mai recente romane ale sale se numără *La traccia dell'angelo* (Sellerio, 2011), *Pana e tempeste* (Feltrinelli, 2009), *Margherita Dolcevita* (Feltrinelli, 2005). *Din toate bogățiile* (*Din tutte le ricchezze*, Feltrinelli, 2012) a ajuns în topurile de vânzări din Italia, bucurându-se de un mare succes.

STEFANO

BENNI

din toate

bogățiile

traducere din limba italiană

ALEXANDRU MACOVESCU

NEMIRA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BENNI, STEFANO

Din toate bogățiile / Stefano Benni; trad.: Alexandru Macovescu. - București: Nemira Publishing House, 2014

ISBN print: 978-606-579-901-1

ISBN epub: 978-606-758-216-1

ISBN mobi: 978-606-758-205-5

I. Macovescu, Alexandru (trad.)

821.111-31=135.1

Stefano Benni

DI TUTTE LE RICCHEZZE

© Giangiacomo Feltrinelli Editore, 2012

First published as *Di tutte le ricchezze* in September 2012 by Giangiacomo Feltrinelli Editore, Milan, Italy

© Nemira, 2014

Coperta: Cristian FLORESCU

Redactor: Dana IONESCU

Tehnoredactor: Magda BITAY

Lector: Cristina NAN

Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Cuprins

[Despre autor](#)

[1](#)

[2](#)

[3](#)

[4](#)

[5](#)

[6](#)

[7](#)

[8](#)

[9](#)

[10](#)

[11](#)

[12](#)

[13](#)

[14](#)

[15](#)

[16](#)

[17](#)

[18](#)

[19](#)

[Note](#)

„Eram umbra mătăsarului ucis
De albastrul înșelător al sticlei
Eram pata de mimoză cenușie – și
Trăiam zburând pe cer, fără pereche.”

VLADIMIR NABOKOV, *Foc palid*

„Cu păru-ți lung și blond
Și ochii tăi albaștri
Singurul lucru pe care mi l-ai dat
E durerea.”

DAVID BOWIE, *Sorrow*
(cover după formația McCoy)

1

*Lasă-mă să-ți povestesc pe muzici felurite
De viața mea printre lucrurile vii
Lasă-mă să fiu cea mai bună privire a ta
Inima ta și vorbele ce le alegi
Azi vântul de toamnă despoaie copacii
De amintirile fierbinți ale verii
La pământ îi doboară, dar noi știm
Că tot ce ni s-a povestit rămâne.*

*Vezi cum totul se schimbă și se pregătește
Cadavrul șarpelui, viclenia vulpii,
Ariciul ce se umflă de-a curmezișul străzii,
Cu armata lui neagră de țepi
Fiorosul mistreț, tropotul cailor
Și un cerb tânăr ce pe neașteptate te surprinde.
Singurătatea le vine bătrânilor
Ca o haină veche
Și în buzunare zornăie
Visele ce nu se sting nicicând
Maudit l'amour [1](#) ce din acest loc e alungată
Scria un poet pe zidul celulei sale
Unde toată viața a fost închis
și chinul lui a ajuns subiectul meu.*

Eu sunt autorul versurilor pe care abia le-ai descoperit, scumpă
cititoare, dragă cititorule.

De aceea mi se pare normal să aflu mai multe despre mine. Mă cheamă
Martin, ca Martin Eden, roman cu care mi-am înnebunit ani buni studenții
de la universitate. Sau ca legendarul gauchito [2](#) Martín Fierro. Sau ca Dean

Martin, cântăreț din anii '50, cu o voce joasă și plăcută ca a mea, pe care mi-o modulam ca să vrăjesc studentele. Sau ca Martin pescarul, care se aruncă din aer în apă să-i fure o creatură argintie.

Mă apropii de 70 de ani, vârstă venerabilă când nu e mizeră, și locuiesc singur într-o casă din Apenini, solitară, dar nu prea, aproape de un sătuc cu douăzeci de locuitori, dotat cu mai multe bedenbrecfast și foarte departe de un orașel cu douăzeci și una de mii de locuitori, având trei supermarketuri nesfârșite și luate mereu cu asalt, în care are loc toată suflarea. Locuința mea e o căsuță acoperită de iederă și glicină, în vârful unui deal. O păzesc, pe o parte un nuc cu trunchiul drept și maiestuos, iar pe cealaltă un smochin strâmb și anarhic. În față am o verandă panoramică, unde adesea meditez, lucrez și ațipesc pe o canapeluță din răchită. În spate, o verandă mai mică dă spre pădurea de stejari și arțari, sediul unei filarmonici de păsări.

Îmi este însoțitor sau scutier Ombra, un câine mare și negru, o corcitură de Terra Nova cu un vagabond, care din când în când îmi aduce câte ceva... Respectă cu sfințenie toate poruncile din dodecalogul canin, în afară de a unsprezecea, care spune:

Să-ți fie bucuria egală cu greutatea.

Imaginați-vă că sunt undeva afară, toamna, cu privirea ațintită spre colinele din depărtare, în fața unui computer care strălucește uneori în lumina soarelui. Peste pajiște zboară perechi de fluturi albi, înscenând viitoarea zăpadă. Sunt profesor la pensie, poet cu o singură carte și eseist prolific și pedant. Textul meu cel mai citit este despre poetul blestemat Domenico Rispoli, zis și Catena [3](#), care a murit într-un ospiciu când avea jumătate din vârsta mea de acum. În casa mea nu sunt oglinzi mari, dar mă cunosc. Sunt înalt, slab, șchioapăt din cauza sciaticii, am pomeți de indian, nasul coroiat și părul alb, cu o buclă ce îmi cade adesea pe frunte, împărțind peisajul în două, și pe care o femeie, probabil iubită cu ani în urmă, o numea „salcia ta plângătoare”.

În împrejurimi și în suburbia dintre casa mea și orașul cu supermarketuri sunt considerat un străin ciudat și taciturn. Ținutul se cheamă Borgocornio. După unii, numele vine de la cornutele de care sunt pline pădurile. După alții, de la caprele sale frumoase și încăpățânate. Dar am auzit și o versiune mai răutăcioasă. E un ținut cu vânători îndârjiți și în sezoanele lungi soțiile lor își încălzeau patul cu alți amatori. Suburbia e refăcută aproape în întregime, case de piatră, cu enorme antene parabolice, telefoane mobile, care sună printre oi și piscine pline de tăuni înecați pe fundul lor. Ultimul motiv de laudă și, cum scrie pe panoul de la intrare, ținutul s-a înfrățit cu Hörby (Suedia).

Suburbia are trei atracțiile arhitectonice:

- o biserică cu fresce din secolul al XV-lea în eternă restaurare, în cripta căreia e ascunsă misterioasa Campana Puttana; [4](#)

- discoteca Bully, locul de întâlnire al scandalagiilor din zonă;
- barul Marlon, a cărui firmă luminoasă, o motocicletă din neon albastru-electric, se vede de la kilometri.

În aceste locuri plăcute trăiesc singur, așa cum v-am mai spus, am un fiu pe nume Umberto, muzician în străinătate, de la care aștept cu neliniște telefoane. Soneria anticului meu mobil, descărcată de un nepot, este *Dream a Little Dream of Me*, cu vocea Ellei Fitzgerald și trompeta lui Louis Armstrong. Lucrez la un computer cu monitorul de obicei murdar și încețoșat, mașina mea de scris e la reparat de un an, iar asta e ca și cum aș cumpăra haine pentru un mort, dar am găsit un meșter foarte bătrân care restaurează fosile mecanice, numai că nu am mai avut vești de la el. Mi-amintesc cu nostalgie vacarmul lui creator.

Acum, în schimb, tastatura mea e moale și silențioasă. De nevoie, mi-am adaptat inima la ritmurile comunicării moderne, dar rămân suspicios. Ecranele aduc neliniște, de când Crimhilda a întrebat oglinda fermecată dacă este și ea în Top 10 frumuseți din regat.

Nu intru pe niciuna din acele enorme platforme cibernetice în care milioane de persoane comunică adesea cu alte milioane. Printre titlurile mele nobiliare figurează și @ Ordinul Maimuței Sacre. Am totuși un Umbertofon, cadou de la moștenitorul meu, sau unul dintre acele minuscule aparate din lume cu care pot asculta muzică la căști și îmi pot fi străpunse urechile pe neașteptate de claxoane când traversez strada. Puține persoane vin la mine acasă și le veți cunoaște pe toate.

Cum trăiesc în așa o singurătate? Uneori cu o răbdare binevoitoare, alteori cu durere. Mă plimb încet, gătesc prost, scriu cu grijă, dorm puțin, gândesc mult.

Mă gândesc tot timpul că mi-am petrecut mulți ani făcând pe taurul comunal (sau craiul sau porcul, alegeți voi epitetul). Și, când întâlneam minunate exemplare feminine, n-aveam nici timp, nici chef de a-mi căuta o parteneră stabilă, nici măcar pe mama fiului meu. Dar tocați-mă, n-o să bag în seamă durerea, deja o ignor.

În casa mea nu răsună alți pași și Eros mă pedepsește pentru trecutul meu zbuciumat. Astăzi am creat între mine și femei o depărtare iluzorie. În realitate, uneori visez sărutări și se reaprinde în mine scânteia focului din trecut. Dar acum simt că sunt un bătrân de nepropus și de neprezentat, care merge legănat, e mereu îmbrăcat la fel, cu felurite pete de mâncare pe nădragi și pantofi, ca în pozele cu imigranți.

Nu mai știu ce să fac de plictiseală și mi-am lăsat ca singur motiv de mândrie coama albă pe umeri și trei sau patru cămăși provensale cumpărate la Paris, pe Rue de Seine, iar acele pachete îmi povestesc viața de Don Juan. C'est tout.

*Maudit l'amour care din aceste locuri e izgonit
A scris un poet pe peretele celulei
Unde toată viața a stat închis,*

Iar chinul său a ajuns subiectul meu.

*Lasă-mă să-ți spun vechea legendă
A fetei blonde, cea mai frumoasă și iubită,
Care prin nuntă nedreaptă n-a vrut să se lege,
Un alt pat rece și-a ales
A coborât spre lac încet, plângând,
Cu părul despletit și ochii
Pe veci ridicați spre cer
Au crescut-o albastrele, Apa cerească e chemată
S-o ducă într-o vreme când cei plecați sunt repede uitați
Ascultă-mă la focul unui drum imaginar
Se spune că fantoma ei tot mai rătăcește,
Întrebând mută de ce nu a putut alege
Cum să-și irosească tânăra-i viață.
Îmi plac spectrele care să plece nu vor,
Care în mulți din noi deșteaptă moartea.*

*Aud pe potecă un sunet nou
O mașină neagră în aurul pomilor
Nu vin pentru mine. Acum oricine
Îmi va vedea singurătatea
o va pecetlui cu un deget.
Lasă-mă să-ți spun
Cum au intrat în viața mea
O femeie misterioasă și un bărbat rănit.*

Maudit l'amour este începutul unei poezii a lui Catena, una din cele mai dureroase și controversate, pe care eu o pun încă sub semnul întrebării. E mai ușor să-ți explic ce legendă inspiră versurile următoare. E o poveste din partea locului, după unii, datând din Evul Mediu, după alții, de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Am auzit mai multe versiuni, cea mai frumoasă de la un tâmplar de mobilă renașcentistă și sicrie, care s-a prăpădit anul trecut printre lemnele lui frumos mirositoare.

Trăia odată într-o căsuță din partea cealaltă a văii o fată blondă, cu ochi albaștri, lucru rar într-o zonă în care femeile sunt brunete și au priviri bănuitoare, rareori îndulcite de sentimente. Își purta frumusețea fără pic de orgoliu și, ca toți tinerii de aici, visa să plece din munții singuratici. Tatăl ei, un țăran, o ținea ca pe un animaluț de preț, rar îi cerea să facă treburi grele, se mulțumea cu ce îi gătea. Mama ei murise de mult. S-a întâmplat ca un negustor de terenuri, un om aspru și zgârcit, un bețiv pe care Fortuna nedreaptă îl umpluse de bani și înfumurare, să o vadă pe fată învârtindu-se, foarte frumoasă și epuizată, la un bal din ținut, și să se îndrăgostească de ea la prima vedere. Imediat, fără alte vorbe, a cerut-o de soție de la tatăl ei. Țăranul a primit vestea ca pe un mare noroc. Fata lui avea să plece și să fie nevasta celui mai bogat om din ținut. Și i-a explicat-o și ei la gura sobei, fata

având în părul blond reflexe aurii de la foc și lacrimi ivite pe neașteptate în ochi. Nu, nu vreau, a spus fata, e un om demn de dispreț. Vei face cum zic eu! a poruncit tatăl înfuriat, prefăcându-se deodată într-un tiran implacabil. Au trecut mai multe zile, ea era închisă în camera ei, tatăl amâna mereu groaznica nuntă. Până la urmă, s-a stabilit data nunții, rochia de mireasă ca un fluture alb i-a fost pusă pe pat. Fata părea că se resemnase. Dar în noaptea dinaintea nunții s-a strecurat afară din casă, rochia foșnindu-i prin tufele de levănțică și rozmarin, apoi în liniștea pădurii, în lumina lunii, a ajuns la apă. Era un lac mic, format dintr-un torent, o minune albastră la baza unui perete înclinat din piatră argiloasă. Acolo se scăldau flăcări din sat, iar ea își amintea zilele în care nu îndrăznise să intre în apă cu ei, pentru că nu știa să înoate și lacul era adânc. În iarna aceea era pe jumătate înghețat și apa lui devenise argint topit și safire.

Aici, făcând pas după pas prin lapoviță și noroi, fata a coborât și s-a înecat.

Se spune că, în dimineața când s-a descoperit tot, un covor neașteptat, strălucitor, de albastrele s-a ivit pe maluri și de aceea lacul a fost botezat Apă Cerească.

Am îmbinat mai multe versiuni fanteziste într-una unică, mai scurtă. De fapt, lacul încă există, chiar dacă mai puțin albastru, și urmașii negustorului sunt stăpâni pe jumătate din vale.

Dar cel mai mult mă interesează partea aceea mai înfricoșătoare. Se zice că din noaptea cu pricina fantoma fetei rătăcește pe malurile lacului și prin păduri și apare câteodată la granițele ținutului, cu o privire tristă. O femeie, poștărița din partea locului, se jură că a văzut-o. Părul ei blond și lung era ca vâlul unei mirese și îi spusese cu o voce de fetiță:

– De ce nu m-au lăsat să-mi aleg eu mirele?

Și eu? De ce am ales să nu o aleg? Și de ce caut mai departe, în cețuri, în pâcla dimineții, fantoma fetei ca să-i vorbesc și s-o întreb care e adevărata ei poveste.

Locul e superb, dar ascunde secrete amarnice.

Chiar și eu am câteva.

Dar să ne întoarcem la această după-amiază. În fața casei mele, la o aruncătură de băț, sub doi ulmi seculari se află o căsuță nelocuită de un an, de când proprietarul, un pictor german inabordabil, cu barbă, a părăsit-o pentru a se duce să moară în îndepărtata Indie. E aproape la fel ca a mea, doar că e vopsită într-un albastru spălăcit și iarba din jurul ei este, evident, mai înaltă. Azi-dimineță a sosit o mașină de teren mare și neagră, unul din acei monștri cu care exploratorii blocajelor în trafic stânenesc fără rost circulația. Roțile greoaie au împrăștiat nori de frunze galbene, zgomotul a alungat mierlele și ciorile.

Au coborât trei persoane. Unul e proprietarul casei, un negustor ca acela din legendă, un omuleț cu față de porc și maniere de barbar.

Gesticula entuziasmat, vorbind cu siguranță unui cuplu despre farmecele proprietății sale. Un El îmbrăcat într-o haină de piele, mergând, pare-se, pe cincizeci de ani, cu părul lung și un smoc negru pe frunte. O Ea cu părul blond foarte lung, zveltă, frumoasă de la distanță.

Frumoasă de la distanță. Ce mă așteaptă de la aceste patru cuvinte? Voi avea oare vecini? Vor fi singuratici ca mine, abia ne vom saluta, sau îmi vor tulbura liniștea? Dând din coada ei groasă, cu care dărmă într-o veselie obiectele din casă, Ombra s-a și dus să-i cunoască. Ea a început deodată s-o mângâie.

M-am surprins observând orice moment din acea negociere. Mi-a trecut prin minte cât de puține persoane cunosc cu adevărat în această vale. Am simțit în acele gesturi secrete un suflu, am avut un presentiment. Ea s-a întors spre casa mea și a indicat-o, negustorul a făcut un gest cu brațele deschise, cred că a zis: acolo stă un profesor, un poet nebun, dar inofensiv, care vorbește cu animalele, însă e foarte discret. (Am redat sensul, nu cuvintele lui.)

Voi fi un vecin perfect, așa fi vrut să urlu. Dar nu-mi dezvăluiți rănilor. Respectați cenușa dorințelor mele. Nu ascultați muzică la maximum. Nu-mi îngrășați câinele cu resturile voastre. Nu porniți motorul ambarcațiunii voastre negre. Nu stricați pajiștea, nu tăiați arbuștii. Și nu cereți tăcere nopții de pe-aici. Noaptea, aici totul susură și urlă.

Au plecat și eu m-am apucat să fac o supă. Ceva, un diavolaș ascuns în oală, a bolborosit să iasă din nou.

Pe pajiște se afla amicul meu, ariciul, țeposul distrugător de livezi.

– Avem oaspeți, a spus.

– Da, avem. Să sperăm că nu sunt insipizi ca noi doi.

– Ce dracu'? Eu sunt sociabil, tu ești un bătrân ursuz.

(Aricii vorbeau cu o anumită vulgaritate, oarecum stridentă.)

– Tu vorbești de sociabilitate? Tu, care trăiești cu săbiile alea în spate!

Nu știi dacă mai vreau să am vreun vecin. Țiți amintești urletele și crizele de furie ale neamțului și când se învârtea pe pajiști în pielea goală?

– Voi, oamenii, faceți o mulțime de chestii orbile. Inclusiv că ne mâncați...

– Eu n-am mâncat niciodată vreun seamăn de-al tău.

– Tu nu, dar cei ca tine din suburbie da. Ar mânca și un mamut dacă n-ar fi dispărut de pe lume.

– De unde știi de mamuți?

– Bursucul are o carte unde scrie despre ei.

(Bursucul, alias doctorul Meles, este un filozof ursuz, care își are viziunea în împrejurimi.)

– De, oricum nu cred că vor închiria casa. Prea izolată și goală.

– După mine, a spus ariciul, clătînând din cap, lor le place așa, o vor curăța și o vor umple cu tot felul de drăcovenii tehnologice și vor face o grădină de legume neroditoare, cu chestii de nemâncat. Vor veni zi de zi la

poartă cu întrebări absurde pentru a studia acest exemplar straniu de poet bătrân și fără talent. Și tu vei intra în grațiile blondinei și te vei da expert în plante și geodezie.

– Nu prea cred, am răspuns.

– Ba eu cred. Nu mai suporti să stai singur. Nu te ascunde.

N-am răspuns. Ariciul s-a întors în verdeață să roadă tuberculi și bulbi. Eu am gătit fără chef o supă de cartofi albi. O privighetoare își cânta în întuneric durerea tainică. Noaptea am visat mamuți și pe Catena, care îmi cerea vopsele de pictat.

2

*Putem să ne prefacem că nu avem regrete?
Putem să spunem totul s-a făcut și dorințele ne-au părăsit
Pentru că așa am vrut. Putem
Uita invidia și ambiția
și disprețul nu doar pentru ce e rău
Dar și măreț și nobil
Pe care îl dezvăluie puținătatea noastră.*

*Nu vei mai avea, spune vocea din întuneric,
O femeie pe care s-o iubim și să ne respingă
O carte a început și s-a făcut de îndată scrum
Vom trăda un prieten și un dușman ce n-a învins
E un portret într-o cameră ascunsă
N-am văzut niciun animal în pădure
Cel mai frumos fluture mi-a zburat de pe umeri
O poartă ne așteaptă degeaba
Și cele mai frumoase amintiri ale noastre
Ca în pozele de copil mic
O umbră învăluie zâmbetul. O umbră
Distruge siguranța înțeleptului
Cruzimea războinicului, tristețea satirului
Ce nu o să avem, ce ne lipsește încă
Într-un ungher tainic al inimii
O jucărie la mansardă, un chip în mulțime
Și picătura ce se scurge din rigolă
De vasta mare amintește. Apoi plouă și
O clipă potolește setea oricărui vis arid
În toiul nopții, trezit pe neașteptate*

*Pe iarba umedă ascult acum
Întrebarea greierilor și a bufniței
De ce lumea e a voastră?
Pentru că vă e teamă de întuneric care e
jumătate de viață?
Am venit pe lume în lumina unei lămpi
Lumina aceea n-am uitat-o
Nu înțeleg groaza ce-l cuprinde
Pe orășean când se stinge
Mașinăria incandescentă
Ce îi luminează viciile.*

*Maudit l'amour/ ce tinerețea o alungă
A cărui amintire îl chinuie pe drept și nedrept
Blestemată fie bătrânețea și puțină ei minte
Albește botul vulpii
și nu-i pasă. Trăiește o zi ca fluturele
și moare la flacăra. Trăiesc mult
Țestoasele și papagalii, fără calendare
Trăiesc mult cele mai bune cărți
Altele pe drept sunt uitate
Unele cad în uitare apoi apar din nou
De două sute de ori am citit incipitul
Deschide-o e luna cea mai crudă
Dar nici octombrie nu glumește, a zis amicul
Ce nu-l mai am aproape.*

*Spionez viața altora. La a mea nu mă mai uit
Albește chipul profesorului
Ca mutra paiaței
Orice grimasă a lui e tristă, orice răs îi cade de
pe față
Pe jos ca o batistă folosită
Hai, speră. Într-o zi va veni dansând
O speranță și la poarta ta.
În sanie pe zăpadă vei șopti din nou
Vorbe tainice de iubire iubitei tale
Ca în povestea îndrăgită.*

Au trecut zile. Afacerea s-a făcut. Femei de serviciu voinice din partea locului, înarmate cu măhuri și cârpe, deja vin la casa albastră de două zile. Azi-dimineață blânda rugăciune a cafetierei mele a fost acoperită de zgomotul unui motor. Mașina de teren neagră s-a întors cu un camion în urma ei. Ea și El și alții au început să descarce cufere și valize, cu o oarecare frenezie.

Chiar dacă aş fi dat orice să-i spionez, m-am dus în mahala să cumpăr lucruri de strictă necesitate. (Ei bine, da, noi, poeții, suferim din cauza răului din lume, dar și din pricina unui frigider gol.) În mod normal, călătoresc cu vechea mea Dyane, dar acum e la service cu o artroză a curelei de transmisie. Mecanicul, legendarul Divano, mi-a împrumutat o mașinuță roșie pe nume Flexus sau Nexus sau Sexus sau altă denumire latină asemănătoare. După ce am lăsat drumul de pământ pentru cel asfaltat, am văzut apărând imediat ciuperca de ciment a discotecii Bully, o navă extraterestră, coborâtă în mijlocul ținutului rural, cu o tristă reputație: în fiecare lună închisă pentru consum de droguri și de fiecare dată, redeschisă în mod misterios. Apoi barul Marlon, cu marea firmă construită de expertul în neon Scheggia. În acest bar obișnuiesc să se strângă Marlonii, centauri călare pe motociclete Harley Davidson. Șeful lor este deja citat ca fiind mecanicul Divano, căruia i se zice așa pentru că e înalt, gras și îmbrăcat în piele neagră din cap până-n picioare. Am trecut de aceste minuni și m-am oprit la un mic supermarket mirosind a detergent, unde am cumpărat puțin pentru mine și mult pentru Ombra. Nu știam ora la care mă voi întoarce acasă să mai spionez.

Noii mei vecini aveau o activitate frenetică.

Din casă i-am spionat liniștit. Între mine și ei este o poiană cu plante graminee și levănțică, tăiată în două de drumul de pământ. Casa mea se află pe o colină, punctul cel mai înalt din acea parte a văii și are acces prin șapte trepte mari de piatră. Locuințele noastre sunt simetrice, din bucătărie le pot vedea fereastra de lângă intrare, din dormitor, pe cea alăturată. Nu trebuie să arăt o curiozitate exagerată, chiar dacă tentația de a folosi binoclul e mare. El era în tricou și părea nervos. Ea avea părul strâns la ceafă. Au continuat să se agite mai bine de un ceas, apoi s-au liniștit și le-am văzut capetele apropiindu-se la una din ferestre. Mi-am imaginat toate operațiunile care se fac în asemenea cazuri, strângerea mobilelor și faptul chinuitor de a descoperi praf și păianjeni înfricoșători. Ombra mă privea cu un aer întrebător, apoi a plecat, dar nu spre casa albastră, ci spre pădurea unde face nebunii cu două cățelușe lătoase din ținut.

Cam fără chef, m-am așezat la computer. Puteam să aleg dacă să comentez o poezie de Catena, scrisă la ospiciu în ultimul său an de viață.

Nu dorm în cleștar sau pene

Ci în lava arzătoare și în furiile mele

Maudit l'amour ce din camerele astea e izgonit

Și tot mă cheamă de afară

Ca un prieten fără minte care nu știe că am murit.

Sau să lucrez la cârticica mea despre poezia comică.

Brown stătea la o fermă așa de sus,

Că dintr-o mie unul îi vedea

Felinarul ce-l aprindea

Iarna după-amiază după trei și jumătate.

Azi-dimineată, totuși, mi-era sortit să nu reușesc să lucrez. Am primit doi vizitatori. Primul a fost un scorpion care a apărut pe pavaj și pe care l-am ucis cu o lovitură precisă de papuc. Al doilea a fost Vudstok, un copil din flori un pic cam ofilit.

Virgilio, zis și Vudstok, locuiește într-o casă plină de graffiti, la un kilometru și jumătate de aici. Pentru el, timpul s-a oprit în epoca vechiului rock și a Woodstock-ului. Are vârsta mea, dar încă poartă blugi evazați și plini de desene, gece de piele, o coadă lungă de cal din părul albit și, ca ultimă cochetărie, bandana pe frunte. Crede că seamănă cu Keith Richards de la Rolling Stones, dar mie îmi amintește de o străbunică pe care am văzut-o zbârcită și muribundă, cu o batistă udă pe frunte.

Trăiește cu o clarvăzătoare slabă ca un țâr, care vede marțieni în fiecare noapte de joi, ceea ce e mai rău pentru o amantă, dar mai bine pentru un psihanalist. Are o rulotă galbenă cu inscripția BORN TO BE WILD. Produce obiecte gen bijuterii amărâte, bidoane, sculpturi în lemn și așa mai departe și le vând prin mici piețe. Cultivă o grădină ecologică, care îi dezamăgește de fiecare dată din punct de vedere ecologic. Dar grosul veniturilor lui Vudstok provine din comerțul cu marijuana, pe care o cultivă într-un câmp din spatele casei. De asta se îngrijește bine și de două-trei ori a avut probleme cu poliția, dar continuă netulburat.

A intrat fără să bată la ușă, s-a întins pe divan și și-a aprins o țigară normală. Dar, după cum arătau pupilele lui, am intuit că își începuse ziua cu planta lui preferată.

– Ai văzut? Ai vecini noi, a spus. Au o mașină care ar fi exagerată în Valea Morții, d-apoi aici. Să sperăm că nu sunt niște burghezi bogați și că măcar le place vechiul rock bun.

– Și măcar să devină noii tăi clienți, am zis eu cu o mutră supărată.

– Ești un bătrân scârbos, care bombăne tot timpul, dar știu că mă înțelegi. Îmi amintești de un tip pe nume Daniele. Eram la Zürich pentru un concert al formației Led Zeppelin. La camping a venit o echipă mobilă de polițiști elvețieni și...

– Dar mi-ai povestit-o de zece ori. Daniele a înghițit o bucată de hașiș și nu și-a revenit doi ani. Credea că e luda...

– Da, și le cerea scuze tuturor de pe stradă. Dar concertul acela a fost grandios. Poimâine poate mergem în Sud, la casa fostei mele soții, să ascultăm un concert de tamburine. M-am săturat de piețele astea de rahat, nimeni nu mai cumpără nimic. A trebuit să-mi vând până și chitara lui Armando Elvis, unul din Marloni. Că veni vorba, îmi împrumuți cincizeci de euro? Ți-i dau înapoi. Acolo, în Sud, e un loc bun pentru afaceri.

Oftând, am despăturit bancnota. În fond, e un băiat bun, care mi-a dat adesea o mână de ajutor la micile reparații din casă. Ar trebui doar să

scoată discul vieții lui din coperta psihedelică unde îl ține închis de atâția ani.

– Mersi, a răspuns. Totuși, cu privire la vecinii tăi, el e un tip furios, dar ea e frumoasă, seamănă cu sora vocalistului de la Guns N’Roses...

– În ce sens?...

– Ei bine, să zicem atunci că are ceva din Stevie Nicks din trupa Fleetwood Mac.

– Te-ai dus să-i cauți?

– I-am întâlnit pe stradă, în mașină, m-au întrebat unde e fierăria din sat, așa i-am văzut pieziș...

– Îi aveai la degetul mic?

– Au venit la mine acasă, erau în mare grabă, el e un tip nervos, relaxează-te, omule, așa aș fi vrut să-i spun. Dar ea are o frumusețe într-adevăr ciudată, cred că e balerină sau ceva asemănător. În casă era muzică: Baba O’Riley. I-am întrebat dacă o cunosc. El a răspuns: da, cred că e sigla unui film de televiziune. Da’ ce naiba de cultură avem? Ce vremuri sunt astea?

– Sunt mai tineri ca noi, Vudstok. Nu înțelegi?

– Eu mă simt tot ca la douăzeci de ani, a spus Vudstok, ridicându-se de pe canapea cu lentoarea unui piton, pentru că are coloana făcută bucăți. Bun, mersi pentru împrumut. Ți-i dau înapoi când mă întorc, într-o săptămână sau două. Cine știe, vântul ne poartă de colo-colo.

– Ne lăsăm duși, am spus.

– Leși din casa asta, profesore! a zis Vudstok, cu un zâmbet al gurii lui știrbe. Vino în sat, vino la un concert. Lasă-i pe poeții tăi și regăsește-i pe poeții tinereții tale, cei cu chitara.

– Și eu îi mai ascult, am răspuns. Am Umbertofonul cu toate piesele formației Beatles, Mozart și rockul tău vechi și bun.

– Se numește i-Pod. Te aștept la o felie de tort, a zis, îndepărtându-se în blugii care măturau iarba.

Las’ că știu eu torturile lui, m-am gândit. Făina e ultimul ingredient la care se gândește. Dar Vudstok sigur are dreptate. Trebuie să ies mai des de aici. Poate să mă împrietenesc cu noii vecini...

Încep din nou să spionez. Acum el a ieșit din casă, fumează. Face pași ritmați de ceva, poate Tai Chi. Gimnastică orientală cu țigara în gură. Coama ei apare pe neașteptate la fereastră. Se uită direct spre mine. Instinctiv, intru iar în casă, de parcă m-ar fi descoperit. Ea închide obloanele. Mă duc în spatele casei să-mi învioresc florile ofilite.

Între timp, încă o vizită. A înaintat prudentă, asigurându-se că nu e câinele prin preajmă. S-a oprit la trei-patru metri de mine.

– Nu, nu te-au descoperit, zice vulpea. De ce te interesează? Orășenii nu iubesc animalele sălbatice ca noi. Ai ceva pentru mine?

E o vulpe bătrână, cu botul albit. Nu mai vânează și caută în gunoaie. Am dat-o afară de mai multe ori, dar s-a descurcat.

Am două aripi de pui în frigider și le scot.

Se uită la ele cu ochii mari și apoi spune cu o voce tânguitoare:

– Nimic altceva?

– Acum vrei și ficatul de gâscă? De ce nu-ți procuri hrana ca toate celelalte din specia ta?

– Sunt bătrână, a zis vulpea, privindu-mă cu ochii ei negri și liniștiți – nouă nu ne e rușine de vârstă, ca vouă. Nu ne vopsim blana și coada, nu ne îndopăm cu medicamente. Cel mult, un pic de *citronella* pentru intestine. Ție ți-e rușine că ești bătrân?

– Nu, am răspuns. Ba da, un pic câteodată. Când îmi dau seama că nu mai știu să fac un lucru pe care știam să-l fac.

– De pildă?

– De exemplu, să vânez vulpi, am răspuns, mimând un călăreț în galop.

– Spiritual! a exclamat vulpea, adulmecând terenul. Avem vecini, va fi și pentru mine un pic mai mult de mâncat.

– Povestește-mi ce aruncă, i-am sugerat.

– Ai dreptate. Pentru a înțelege cum sunteți voi, oamenii, ajunge să te uiți nu la ce aveți, ci la ce aruncați.

– Să analizezi gunoiul este o muncă de detectiv, am făcut eu referirea cu grijă.

– În schimb, vei pune aici, sus, un coteț?

– Ia-ți gândul, sângeroaso! Dacă vrei o găină, du-te s-o cauți.

– Ah, găinile! a șoptit ea cu un aer visător. Îmi amintesc o noapte cu ani în urmă, la ferma unde e acum bedenbreccfast...

– Parc-ai fi Vudstok, am zis.

– Nu pot să-l sufăr. Tot ce aruncă e plin de iarba aia care mă proteste. Are și o pușcă.

– N-o să te împuște. E pacifist.

– Un tip care ține în casă o pușcă de vânătoare nu e pacifist, a spus vulpea, scuturând din cap.

– Poate ai dreptate. Eu n-am pușcă.

– Tu ești un om blajin, dar eu tot n-am încredere.

– Ai să vii într-o zi să-mi mănânci din mână?

– Nici în vis. Bun, atunci, mai e și altceva în.. cum îi ziceți vizuinii voastre reci... frigider?

– Vrei un pic de gheață?

– Îmi fac vizuina în zăpadă, ai uitat? a răspuns ea și a dispărut, ținându-și în sus coada stufoasă.

Am intrat înapoi în casă și am hotărât să fac una din rețetele mele speciale. Vițel à la Souviens-Moi.

Rețeta e simplă.

Vițel à la Amintește-ți de mine

la o felie de vițel și întinde-o în tigaie cu un pic de ulei. Nu uita că ai pus-o pe foc și tai-o înainte să se ardă.

Când mă apucam să-mi fac opera culinară, am văzut fum negru ieșind din hornul lor. Sper că o să cheme pe cineva de meserie înainte să-l folosească mai mult.

Apoi a apărut ea.

Era într-o salopetă elegantă și a început să facă mișcări ca El, dar cu mai multă grație. Dansa, concentrată, părul despletit urmându-i mișcările.

Nu mi-am dat seama că eram lipit de geam și că o priveam fascinat.

Îmi ajungeau la urechi acordurile unei muzici. Un cântec pe care îl știam, dar nu-mi amintesc care. Există, mi-a spus fiul meu, un program pe care îl poți descărca pe mobil, o minune care recunoaște muzica de la distanță și îți spune titlul piesei și chiar diferitele versiuni.

În timp ce o priveam și uleiul sfârâia, a cântat Ella. Speram să fie Umberto, sigla fiului meu. În schimb, era o corectoare enervantă de greșeli, atrasă maladiv de semnul punct și virgulă.

Ea, balerina, a auzit aproape sigur soneria, dar a continuat să danseze sfidătoare.

– Ai textul la îndemână? a întrebat enervantă.

– Nu, apelează-mă diseară, te rog.

Ea a făcut o piruetă și a dispărut în casă.

Vițelul Souviens-moi are, de fapt, trei variante.

Vițel natur, dacă uitați să deschideți gazul.

Vițel trop-tard [5](#), pe jumătate ars, dar aproape comestibil.

Vițel tonné, merită să spun că trebuie să aruncați felia arsă și să mâncați o conservă de ton.

Eșecul gastronomic m-a întristat. Nu-mi mai era foame. Mă simțeam deodată înspăimântător de singur. M-am gândit să-i dau un telefon lui Umberto, dar nu era ora potrivită din cauza fusului orar. Dacă nu răspunde la telefon, îmi voi face griji. Și are deja treizeci de ani...

Am citit știrile la computer. M-am așezat în fotoliu și mi-am luat pastila. Era așa o tăcere, că îmi simțeam inima bătând în ritmul pendulei.

Ca un prieten fără minte/ care nu știe c-am murit.

Pe neașteptate, s-a deschis ușa și a intrat o avalanșă neagră: Ombra, împodobită cu frunze. Și în prag i-am văzut pe Ea și El.

– Putem intra? a întrebat Ea.

*Tu cu cine semeni?
Semeni cu altul sau celălalt
Seamănă cu tine?
Sunt eu sau cel adevărat mă privește
Ironie din dosul oglinzii
Sau dintr-o apă liniștită.*

*Și gândurile se aseamănă?
Nu sunt în fond mereu aceleași
Variațiuni ale unui gând vechi?
Prima iubire e cea mai mare,
Toate celelalte o imită
Toți copiii sunt
La fel de frumoși
Cărțile sunt în fond toate povești
Toate filmele sunt westernuri
Toate tablourile sunt fotografii
Fotografiile sunt tablouri
Nimeni nu-mi înțelege arta
Erau toți începători?
Toți cei ce contează
Toate iernile și duhurile bune
Adună zăpada
Ce va veni anul viitor
Mereu la fel e vîrsul turturelei
Noua pisică se așază pe pernă
Unde stătea vechea pisică
Toate pietrele din depărtare*

*Sunt roci egale între ele
Atunci de ce în mulțime
Caut un singur chip
Dintre toate vocile una singură
și în orchestră singura
Notă greșită cu un ton?*

*Apoi, pentru toți vine moartea
Și cum se prezintă?
Plăcere, îți spune. Eu sunt
Diferența.*

SĂ ÎMPĂRȚIM PIESA CINE MI-A BĂTUT LA UȘĂ ÎN TREI PĂRȚI
PROLOGUL

DESCRIEREA PERSONAJELOR
ȘI A TEMELOR INIȚIALE

El, merge pe patruzeci de ani, cam un metru și optzeci, păr negru, lung, un pic cârlionțat în spatele urechilor, un breton care îi cade peste ochi, cercei în lobul drept, nas acvilin, ochi de culoarea alunii. Un bărbat frumos, cu un chip un pic crud, nervos de felul lui, se instalează în fotoliu cu picioarele rășchirate, vorbește sacadat, are un tic care îl face să tragă aer în piept. Are în mână un mobil negru, lucios pe care îl agită și la care se uită încontinuu. E îmbrăcat în blugi și cămașă de firmă, pantofi de excursie, are degete lungi și galbene de fumător.

Se prezintă cu numele de Aldo, pictor și negustor de artă, explică intenția Lor de a petrece un timp în această căsuță pentru a lucra, crea, gândi, pentru că orașul e un infern ce nu dă naștere la nimic nou. Întreabă dacă nu cunoaște profesorul pe cineva să le repare hornul care nu are tiraj și alte imperfecțiuni ale casei, scrutează cărțile de pe rafturi, folosește imediat termenul „noi, artiști”.

Când nu vorbește pare să nu asculte, se agită plictisit. Egocentric, răsfățat și morocănos, dependent de internet. La prima vedere, nepotrivit pentru viața singuratică de aici. Făcând referire la o pasăre de pradă nocturnă, un personaj rău din filmele Walt Disney, o să-i spun Furiosul.

Ea. Să tragem vălul de pe Ultima Ducesă. Treizeci de ani, Michelle. Seamănă cu cineva, dar nu vă spun. Înaltă, zveltă, păr blond lung și moale, ca o cascadă silențioasă (*și, după ce am trecut de pădurea întunecată, am ieșit la soare și am văzut în sfârșit Eldorado*). Ochi cerești sau poate albaștri, cu petișoare argintii, ten palid. O față cu trăsături neregulate și un pliu care îi face gura îmbufnată, în același timp luminoasă și umbrită, umeri ascuțiți, de adolescentă, picioare lungi, care nu se încălesc, stând dreaptă pe scaun ca o școlăriță. Din când în când, aruncă priviri insistente, întrebătoare. Aparent sigură de aspectul ei. Voce puțin aspră, gesturi elegante. Zice că e actriță și balerină, cu un râs izvorât poate din timiditate,

poate din siguranță. Ascultă cu atenție, privește de jur împrejur vizuina Vecinului Bătrân, se plânge că aude noaptea versuri și țipete de animale, când ea credea că aici totul e cufundat în tăcere, se interesează dacă nu e o sală de sport prin împrejurimi. Nu se uită la Aldo când el vorbește. Greu de spus dacă îi va plăcea sihăstria de aici. Referințe, chiar senzații rapide mă cuprind ca niște unde: Botticelli, Bowie, jucătoare de tenis din Rusia. Pentru Profesor, e deja blonda Prințesă a Grânelor.

Profesorul. Intrat în rolul Înțeleptului, vorbește calm, dar sufletul îi este agitat.

Face gesturi precise și elegante, aceleași pe care le folosea la catedră. Povestește de Vudstok și îl recomandă, l-au cunoscut deja, e un tip ciudat, dar bun la casa omului și se pricepe la reparații. N-a auzit niciodată de o sală de sport, dar știe că nu departe trăiește o doamnă care face masaje orientale, oferă o cafea mereu refuzată politicos, își cere scuze că Ombra dă buzna, să o alunge totuși.

Referințe: niciuna, profesorul e incomparabil, nu are egal.

Ombra. Se face că doarme, dar urmărește tot.

DIALOGUL CONTINUĂ

- Nu, nu o vom alunga, zice ea. E un cățel tare frumos.
- Aveam unul și noi, spune Furiosul, dar nu l-am putut aduce cu noi. E un boxer splendid, stă acum la fratele meu.
- Acesta e un loc bun pentru câini, am explicat eu. Dar, bineînțeles, devin un pic sălbatici. Ca localnicii.
- Mie mi-ajunge că am aer de respirat, zice Aldo Furiosul, și că nu am de-a face cu oamenii cu care lucrez de obicei. Nu le mai suport micimea. La ultima expoziție pe care am făcut-o îmi venea să urlu, așa de cretini și de vorbăreți erau. Încerc să fac bine lucrurile, dar, vrând să pot vinde niște pastişe, lumea nu le mai deosebește de un tablou bun.
- N-am mai fost la o expoziție de atât timp, spun eu, făcând un gest plictisit, de oboseală, dar îmi închipui că nu e ușor să administrezi o galerie de artă.
- E ca la teatru, comentează Michelle. Zece lucruri urâte și unul frumos. Nu se lucrează mult, trebuie să ai idei.
- Michelle scrie o piesă pe care speră s-o pună în scenă, spune Furiosul.
- Dar abia sunt la început...
- Bun. Să dea Dumnezeu să scrii liniștită!
- Am citit cartea dumneavoastră despre Catena. Un personaj fascinant, zice el, unul care a plătit cu viața originalitatea lui. Să nu zicem naiv, e un termen oribil.
- Cum ați descoperit? întreabă ea.
- O, nu, n-am descoperit eu. S-a aflat de existența lui la jumătatea secolului XX, când trei caiete scrise de el au fost găsite de un psihiatru și

încredințate unei reviste literare la care colaborează. Eu doar am căutat alte urme lăsate de viața lui.

– Locuia aici, nu?

– Da, s-a născut în casa care e acum în ruină, înainte de intersecția spre lac. În realitate, și-a petrecut aproape toată viața într-un ospiciu. Acolo s-a sinucis.

– Se spune că picta, zice el.

– Da, scene groaznice, răspund eu, dar n-am văzut niciun tablou. Cred că e o legendă.

– E un loc plin de povești înfricoșătoare, șoptește Prințesa, iar legenda logodnicei înecate e foarte tristă. Ne-a povestit-o omul care ne-a închiriat casa.

– Lumea de aici e un pic retrasă, spune Furiosul, pare să aibă multe secrete. Dar lumea din oraș, chiar dacă pare deschisă și sinceră, e și mai rea.

– Lumea de aici (din ținutul legendar al lui Quah) este încă legată de pământ, neam de țărani, răspund, și nu se încrede imediat în străini. Ni se spune nebuni și stricați. Poate suntem un pic. Totuși, după bănuielile inițiale, oamenii pot deveni foarte cordiali. Chiar un pic indiscreți, ca proprietarul casei voastre.

– E un mare bădăran, precizează Furiosul.

– Hai, lasă, nu mi-a făcut decât un compliment, îl corectează ea.

Tăcere. Ombra suspină, pendula bate ora fixă. Turturelele se tânguiesc.

– Bine. Scuzați dacă acum v-am deranjat intimitatea. N-o să vă deranjăm prea mult, fiți siguri! spune Michelle, cu un zâmbet frumos.

– Și noi avem mare nevoie de singurătate, adaugă el.

– Vai, dar eu nu mă simt singur, mă apăr eu. Mă simt departe de unele lucruri, asta da. Am momente când îmi doresc o masă plină cu prieteni. Dar trece mereu cineva pe aici, e o comunitate mică. Și o am pe Ombra.

Ombra dă din coadă aprobator.

– Văd că aveți multe cărți, zice Furiosul. Eu am adus doar o mică parte, am casa plină. Cărțile țin de urât. Odată am înființat și o mică editură care publica albume de artă. Dacă vreți, vă aduc câteva.

– Sunt frumoase, zice ea, dar se vindeau puține.

– Se vindeau *pe puțin*, o corectează el, un pic iritat, în comparație cu prețurile, erau cărți cu ilustrații perfecte, cărți de preț. Nu gunoaiele care se văd la tot pasul.

– Cititorii au fost întotdeauna o minoritate, de veacuri întregi, am dat eu sentința. Dar o minoritate fertilă, care știe să transmită cultura și să o creeze. Cărțile dumitale nu se vor pierde dacă sunt frumoase, poate că le citește cineva chiar acum.

– Sper, zice el. Bun, trebuie să plecăm. Trebuie să montez televizorul. E groaznic, așa cum bine știți, dar noi ne uităm pe Arte, un canal francezesc.

– Știu ce e, dar nu am televizor. Doar un computer antic, vechi de peste șase ani, pe care îl folosesc cu parcimonie.

– Semnalul e slab aici, spune el, uitându-se la mobilul bolnav. Ne vom conecta prin cablu USB. Îmi închipui că nimeni nu are wireless. Dumneavoastră aveți conexiune?

– Am și eu cablu USB, dar, dacă mergeți prin ținut, toți au conexiuni prin satelit. Aici sunt mai multe telefoane mobile scumpe decât în oraș. Și, cum ați văzut, toate au antene satelit. Lumea mică privește lumea cea mare și invers. Și toți cred că îi înțeleg pe ceilalți.

– Și dumneavoastră înțelegeți spiritul acestui loc? mă întreabă Michelle.

– Ascult poveștile. Poveștile ajută. Dar sunt și povești secrete, pe care încă nu le știu. Aștept să mi se spună.

– Vom aștepta și noi. A fost o plăcere.

– Dacă vă servește la ceva, noi suntem aici, spune Furiosul. Dacă vreți, vă facem noi cumpărăturile.

– Mulțumesc. Sunt bătrân, dar conduc încă mașina. Acum e la mecanic, dar o s-o vedeți. E o Dyane foarte veche, care se leagănă. Ombrei îi place enorm să meargă în ea. Acum cincisprezece ani, zic eu cu regret, am umblat cu ea prin tot Mexicul.

– Mexic! exclamă extaziată Prințesa Grânelor. Am fost de câteva ori acolo, din câte îmi amintesc. Dar, spuneți-mi, am visat sau ieri-noapte țipa un copil?

– E glasul fazanului, răspund eu cu un zâmbet.

– Și acest *tu-tu-tu* monoton? face el.

– Turturele.

Urmează formulele obișnuite la despărțire.

CE NU S-A SPUS, DAR EXISTĂ

Ei. Au venit aici și ar vrea să recreeze exact situația din care au plecat. Televiziune internet mașină prieteni cazinou iar noaptea alarme de mașini în loc de fazani.

Le va fi greu când vor descoperi că tractoarele ară câmpul noaptea. Și ce multe insecte preferă mediul rural orașului.

El. Nu e mulțumit cu puțină recunoaștere de care a avut parte. A plecat din oraș după o serie de evenimente considerate de el eșecuri. E răsfățat de soartă, a moștenit galeria de la tata. Pictează, dar nu știe dacă are într-adevăr talent, îi ajunge să-l disprețuiască pe al altora. E mândru de ea și frumusețea ei, totuși nu vrea să se vadă ca să nu-și arate dependența. E invidios în orice clipă a vieții lui. A avut multe femei și s-a jucat cu ele ca și cu tablourile pe care nu le iubește cu adevărat.

Pe profesor îl crede un babalâc, dar se teme de cultura lui și îi e frică să nu fie demascat. E într-o fază dificilă a vieții și nu știe dacă va rezista în casa aceea plină de păianjeni și greieri. Regretă deja viața agitată de la oraș. Dar se va ține tare, nu se va întoarce fără o victorie în tolă. Între timp, va sta ore întregi la computer să spioneze viața altora.

Ea. În cuplu, dă impresia că stă deoparte, dar probabil că îl conduce cu o mână de fier. Dezamăgită de cariera ei, plictisită, seducătoare cu moderație. Mult mai sinceră decât el. Nu se simte în largul ei într-un teatru așa de mic, dar în teatrul mai mare a rănit-o ceva. De o splendoare epuizată, vorbește liniștit și merge la fel.

Un coleg de-al profesorului, și el mare cuceritor al frumuseților de la universitate, atribuia de obicei femeilor preferate două tipologii. Prima trebuia separată de turmă, pentru a o putea ataca singură. A doua era ca o pânză celebră dintr-un muzeu. În timp ce o privești, în spatele vostru se calcă în picioare alți admiratori, se împing, își fac loc cerând spațiu. Profesorul nu știa în ce categorie s-o încadreze, dar știa că era una din acele femei care nu sunt izbitor de frumoase, dar care atrag bărbații într-un mod irezistibil și misterios. Și-a imaginat într-o clipă gelozia lui, și-a închipuit că era gelos pe ea.

Profesorul. Imperturbabil în rolul Înțeleptului care cunoaște aspra zonă muntoasă, chiar dacă n-ar putea trăi fără confortul de acasă. În Aldo se revede pe el tânăr, disprețul său și modul lui de a detesta, chiar și bretonul e la fel. Cu ea ar fi jucat o dată rolul unchiului jovial, gata să se transforme în satir, acum simte doar o ușoară tulburare când o privește în ochi. Totuși, se simte de parcă ar fi tras cineva cu o bombă în ochiul lui liniștit de apă. Problema este că ea seamănă foarte mult, la față și la gesturi, cu singura femeie pe care e sigur că a iubit-o.

SPRE SEARĂ

Spre seară am ieșit să fac doi pași. Luminile de la casa albastră erau stinse. În scurt timp, Ombra era lângă mine.

- Bun. Par de încredere, a spus, întrecându-mă.
- Da, suficient.
- Ea îți place, nu?
- Îmi aduce aminte de cineva de demult.
- Când eu eram un cățeluș zvăpăiat?
- Nu, și mai mulți. Cu patru sau cinci câini în urmă.
- Era și ea o cățelușă labrador blondă, cu ochi de husky?
- Chiar așa. Ne-am mirosit, ne-am plăcut și ne-am iubit.
- Și pe urmă?
- Pe urmă eu n-am stat destul lângă ea. Totul s-a sfârșit. Nu cu un suspin, ci cu o șoaptă, cum zice poetul.
- A murit?
- Am vorbit destul de lucrurile astea, este un secret al meu.
- O iubeai ca pe Umberto trăgătorul de coadă?
- Altfel. Și acum ea s-a întors, în desăvârșita tinerețe superbă a acestei femei. Și simt un ghimpe în inimă.

- Te credeam poligam ca mine.
 - Am fost. Acum nu mai sunt nimic.
 - Hai, hai, lasă tristețea. Pescuim împreună?
 - E-n regulă.
- Ceea ce am și făcut.

*Dulce e viața complicilor
 Adulează, adoră, apără
 Ce e al lor trag zi după zi
 Acceptă orice privilegiu necuvenit
 Și cer mai mult. Umblă
 Imitându-i mersul
 Îi dau pumnalul
 Și spală cu grijă
 Sângele de pe pavaj
 În geacă albastră sau în armură
 Trec prin timp.*

*Dulce e viața complicilor
 Care când se schimbă vântul
 Cântă cu noi instrumente
 Noutatea schimbării
 Nu, noi nu eram
 Dacă eram, a fost din pură întâmplare
 Închidem pagina asta urâtă
 Trecutul e o carte închisă
 A fost doar o comedie urâtă
 Scrisă de un autor confuz.*

*Dulce e viața complicilor
 Care după o pată și un duș
 Pe noul stăpân îl înconjoară
 De plastilină au fundul și fața
 La orice glumă a lui râd*

*Imitând rapid
De ce să-și amintească? Morții
De obicei nu protestează
În rai se iartă
În iad au altele de făcut
Jos armele, să ne luăm în brațe
Cărți noi, o nouă partidă
Dulce e viața complicilor
Chiar de e pe jumătate trăită.*

Martin se pregătea de o plimbare lungă pe malul lacului, iar Ombra se învârtea în jurul lui surescitată. Pusese deja mâna pe clanța ușii când a auzit un zgomot de roți, din ce în ce mai tare. O mașină Jaguar sclipitoare s-a oprit sub treptele casei. Portiera s-a deschis și, încet, ca un urs care iese dintr-un bârlog prea îngust, a ieșit un antropoid. Mai întâi picioarele durdulii, împodobite cu pantofi englezești, apoi burta remarcabilă, în cele din urmă bustul și chipul rotofei al colegului său Remorus. Păr cârlionțat, vopsit într-un roz oribil, de urangutan, față lătăreață, nas zdrobit, obraji de om sănătos, rași cu meticulozitate. Un Bacchus din filme porno, un comedian dezarmat, cel mai grosolan, cel mai scârbos adulador al Ordinului Constituit Victor Remorus, cu un costum de culoarea smântânii și o cravată de un roșu-aprins.

M-am uitat în sus și am făcut salutul roman. După irezistibila lui părere, era un mod de a ironiza diferențele ideologice între mine și profesor. Apoi am început să cobor scara, bombănind ceva despre lipsa de confort a acestui loc și călcând cu regularitate în rahatul Ombrei (așa cum recomandă dodecalogul câinelui, pe care l-am înșirat mai sus).

– Incidentele câinelui tău țacănit. Altfel, aş putea să curăț.

– Și tu ai putea să te uiți pe unde calci.

Se curăță scrâșnind din dinți și și-a reluat spectacolul de bucurie.

– Salut, prietene sihastru! spuse el cu gestul lui obișnuit de a-mi atinge clavicula cu degetele, care îl prefăcea pe profesor în fiară. Surprins să mă vezi? Ține-ți fiara departe de mine.

Nu era nevoie. De când îi trăsesese un picior Remorus, domolindu-i pofta de atac, Ombra îl ura în taină și cu năduf pe omul acela cu pantofii puțind a cremă de ghetă. Se dăduse deja deoparte, cu coada în alertă.

– Numai ție poate să-ți fie frică de un câine bătrân, a zis profesorul.

– Îți place noua mea mașină? a întrebat Remorus, ștergându-și fruntea cu o batistuță violet, pe care o scosese din buzunăraș. E un Jaguar 3000. A ta unde e? Ai dat-o în sfârșit la fier vechi?

– E la veterinar, a răspuns profesorul.

Remorus a râs. Râdea înălțându-se, inspirând din nou aerul. La teatru îi făcea să râdă pe alți spectatori și le primea râsul ca pe un omagiu.

– Jack, când hotărăști să pleci din locul ăsta? a întrebat el, intrând pe ușă și trântindu-se pe canapeluță, cu respirația întretăiată.

Profesorului îi amintise mereu de un crap mare, din cei ce se încaieră în iazuri pentru o bucățică de pâine.

– Așază-te comod, i-a spus Martin, cu un oftat.

Se resemnase să i se spună Jack de către acel crap care se dădea drept prietenul lui, deși nu fusese niciodată. Dar acum permitea oarecare intruziuni în singurătatea sa, ca un om sfânt, care îi acceptă pe cei mai slabi adepți.

– Vrei să bei ceva? I-am întrebat eu, ca de obicei.

– Scotch cu gheață, a zis Remorus.

– N-am decât rom.

– Atunci, rom. Și două percuționiste cubaneze, a spus Remorus, reciclând o replică din vremurile trecute.

Profesorul i-a turnat ultimele picături de rom dintr-o sticlă prăfuită și i-a pus un cub de gheață din frigiderul care bâzâia.

– Nu bei cu mine? I-a întrebat Remorus.

– Nu mai este, a zis profesorul, și ar trebui să-ți amintești că m-am lăsat de băut.

– Jack nu bea, nu fumează și nu face sex, a râs Remorus. Jack a îmbătrânit rău. N-ai zice că am făcut atâtea nebunii împreună, colega. Îți amintești întrecerea cu halbe de bere? Și servitoarea care ți s-a înfipt pe genunchi?

– Nu-mi amintesc, a răspuns profesorul, cu plictiseală în glas.

– Nu face pe băiatul bun cu mine, Jack. Te am la degetul mic. Atunci nu aveam mobil ca să pot pune filmulețele tale pe YouTube, dar dacă aș putea s-o fac acum... și nu mă privi cu reproș. Iartă-mi păcatele.

– Pentru cei ca tine, a spus profesorul, scandând cuvintele, să primească iertarea păcatelor e o chestie de o clipă. În schimb, noi, muritorii, ne frământăm.

Remorus a fornăit și s-a descurajat aproape în același timp.

– Tot nu m-ai iertat, nu?

– N-am nimic să-ți iert, a zis profesorul, ești în largul tău în vremurile astea, ba chiar în toate vremurile. Eu nu. Asta-i diferența.

– În curând voi candida la senat, a spus Remorus, agitând cu zgomot gheața din pahar. Asta-mi agravează situația, Jack?

– Nu și dacă ai ca adversar un tip oarecare, a replicat Jack.

Remorus inspiră din nou aerul și îl îmbâcsi cu râsul său. Strănută și trase un vânt aproape în același timp. Avea un organism destul de agitat.

– Vrei să-ți vorbesc de foștii colegi? Sau de noile mele eleve?

– Cum se simte Marras?

– Rău. Chimioterapie l-a făcut un schelet chel. Nu mai face lecții.

– Îmi pare foarte rău, a zis profesorul.

– Mie nu. Tu și cu el mi-ați pus mereu piedici, dar măcar noi doi ne-am vorbit întotdeauna, el nici nu mă saluta.

– E un coleg onest și bine pregătit, a spus profesorul, ar fi putut ajunge rector, dacă tu și clica ta...

– Nu-mi ține predici, Jack! a spus Remorus, făcând un gest plictisit. Vrei să știi de ceilalți? Fornare și-a lăsat nevasta pentru o asistentă a lui. În cele din urmă, l-am văzut râzând. Macciocchi continuă să vorbească în latină și să graseieze. Studenții îi zic MacDonald. Dini continuă să bea și să publice cărți plagiate, nu se dezmințe, bătrânul poponar! Și mai sunt cei noi. Unul ți-ar plăcea, Rossini, e un afurisit de predicator ca tine, își petrece timpul studiind și la examene le dă 10 la toți, chiar și celor ce îl scuipă în față. Apoi e o profesoară de greacă, Fiorenza, nu cred să fi văzut un mădular în viața ei, tu știi că mie nu-mi displac urâte, dacă pun totul în joc la o partidă de amor, dar ea îmi taie tot entuziasmul, printre altele are și o respirație urât mirositoare.

– Mai vrei să înșiri și alte perfidii?

– Da, a răspuns Remorus pe un ton implacabil. Din asistenții tăi preferați, unul, Franceschi, s-a dus să predea la o universitate de rahat din Elveția, celălalt a trecut de partea mea și îi duce geanta ministrului Biondello, pe care tu-l detești. Te-a trădat, Jack.

– Ai uitat pe cineva, a șoptit profesorul.

– Da, pe preferata ta. Violetta, roșcata înflăcărată, dulcea târfă care te-a înșelat.

– A meritat cariera pe care a făcut-o, a spus profesorul. Știu că-ți vine greu să mă crezi, dar în ocazii rare un pic de noroc dă peste cei ce îl merită. Și tu ce proiecte mai ai, în afară de a ajunge senator?

– Ai înțeles deja că am venit aici pentru ceva, Jack, diavole. Ce naiba! Dă-mi de băut un suc de lămâie, de ghimbir, am gura plină de praful de pe drum.

– Apă de la robinet, a răspuns profesorul, apă dintr-un sat cu primar aproape comunist. Mai vrei?

– Da.

I-a adus un pahar cu apă și l-a privit trântindu-se pe canapea, încercând să găsească o poziție cât mai comodă pentru statura lui corpulentă. Și-a schimbat poziția, fără să facă zgomot de data asta, și și-a luat un aer serios.

– E un proiect ambițios, Jack, o să-ți placă. O editură.

– Nu aveai deja una?

– Nu ca să-mi public cărțile, o editură deținută de mine. Am reușit să obțin o finanțare europeană bunicică. Am deja sediul în centru. Am și angajat la negru două redactore, una cu țâțe mari, care ți-ar plăcea. Am deja un coeditor care mă distribuie, știu că e un nume care nu-ți place, dar nu te grăbi să-l judeci. Cincisprezece-douăzeci de titluri pe an. De asta ce zici?

– Mă bucur pentru tine.

– Bucuros pe dracu', Jack! Ai priceput deja. Am nevoie de cineva care să aibă grijă de non-ficțiune. Puțină treabă: patru titluri pe an. Vreau un nume respectat. Și dintr-un motiv absurd, în mediul literar, un pensionar isteric ca tine este încă stimat. Vei avea libertate maximă, jur. Pe fiecare carte vom

scrie „ediție îngrijită de“. Poți să alegi tu numele: Pensierini, Penserioni, Paralelli, Pillole, Târfele profesorului, orice.

– Umbrele îți place? a sugerat profesorul.

– Nu glumi, Jack! Te interesează?

– Nu. Nu cred.

– Dar ție teamă să-ți pătezi numele? a întrebat Remorus cu un zâmbet ironic, care i-a deformat mutra. Ți-e teamă să nu se spună că te-ai dat de partea dușmanului? Tot mai ai asemenea dubii în timpurile astea? Ești un dinozaur.

– Atunci, nu înțeleg de ce mi-o ceri.

– Pentru că am nevoie, ce naiba! a exclamat Remorus. Am nevoie de cineva care să ne dea prestigiu. Ar trebui să-mi mulțumești că te scot din bârlog, în loc să te uiți la mine cu aerul ăsta superior. Ai făcut și tu porcării, deși cu mai multă clasă decât mine, dar le-ai făcut. Așa că nu mă întreba de ce ți-o cer. Ți-o cer pentru că trăiești aici, iar eu în 360 de metri pătrați în centru. Îți cer pentru că eu continui cursa, iar tu faci bătăături la degete scriind despre poezia comică. Îți cer pentru că țara asta seamănă mai mult cu mine decât cu tine.

– Te înșeli, a zis profesorul, nu seamănă nici cu mine, nici cu tine. Dar, dacă vrei să știi, cred că mă vei folosi ca alibi ca să publici mizerii.

Remorus rămase tăcut, scărpinându-se în bărbie.

– Să mergem la restaurant, a reluat el, știu că e nevoie de timp să te conving. Dar sunt sigur că, dacă vorbim calm, într-o atmosferă prietenească... Ne vedem afară.

– Noi nu suntem prieteni, au spus profesorul și Ombra.

– Ai rămas trufaș ca întotdeauna, a zis Remorus, prefăcându-se trist; eu îți sunt prieten. Vorbesc mereu frumos de tine, nu povestesc de trecutul tău urât de acaparator de studenți, i-am spus coeditorului meu că ai fi persoana cea mai potrivită, îți aduc laude... ar trebui să vă cunoașteți... cum a spus cineva, „vrem întotdeauna ca noii noștri prieteni să-i cunoască pe cei vechi“...

– Acel cineva e Yeats.

– Era un test ca să văd dacă te-ai ramolit, a mințit Rumorus. Acum ce-mi zici?

– Îți mulțumesc, sincer, a spus profesorul, nu te refuz din ciudă. Am puțină energie și o folosesc pe toată la ce reușesc să fac. Sunt un dinozaur, cum zici tu, și încerc să pier fără prea multă tristețe.

– Nu vei reuși, Jack. Ai mutră de om care stă prea mult singur. Ai putea să lucrezi de aici, la computer. Aș putea să ți-o trimit din când în când pe redactarea cu forme armonioase. Te-aș putea plăti bine...

Profesorul a oftat. S-a uitat pe fereastră, cerul se înnoia, se pregătea de ploaie. Și-a amintit de vremurile trecute, l-a revăzut pe Remorus, așa cum îl întâlnise prima oară, cu părul lui blondin, nevopsit, vrând să curteze o asistentă de-a lui. A înțeles din prima conversație că tipul era un lingușitor

înnăscut, unul care avea să urce treptele celebrității academice. S-a revăzut pe el însuși, când era convins că timpurile se vor schimba. Aula sa de la universitate, cu fereastra mare, care dădea spre acoperișuri roșii, pașii singuratici în biblioteca mirosind a vopsele. Nu s-a întrebat de ce acel individ gras, mediocru, debordant călcase în picioare ființe nobile ca Marras. În ce fel i-ar fi călcat cu mașina cinismului său servil? Nu se întreba, pentru că știa.

- Dă-mi timp, Remorus. O săptămână, apoi îți răspund.
- E un mod să scapi de mine, Jack?
- Nu, a mințit profesorul.
- Vii la restaurant?
- Nu prea mi-e foame.
- O să ți se facă. Hai, intră în Jaguarul ăsta 3000. Parcă ai intra într-un vagon din Orient Express. Să ieșim imediat din Borgocornio, la Bollini, e în toate ghidurile, la jumătate de oră cu mașina.
- Te va costa ceva, a spus profesorul.
- Tot ce e mai bun pentru noi, a răspuns Remorus, zâmbind. Accepți invitația?

Martin nu i-a răspuns, auzea un zgomot în spatele casei, unde era o canapea uzată pe mica verandă și terenul cobora spre pădure. Un fel de grohăit.

- Atunci, mergem? a stăruit Remorus.

Chez Bollini

Muzică de fundal, în surdină. Profesorul a recunoscut notele din *Ultimul vals* de Reissiger, o piesă simplă pe care Edgar Allan Poe, dintr-un motiv misterios, a caracterizat-o ca „sălbatică”.

Se aflau într-o pivniță mare de pe vremuri. O ditamai încăperea cu contur neregulat, slab luminată și cu reflexe roșiatice. Mirosea a butoi umed și mucegăit. În mijlocul camerei, o mare masă rotundă, pusă pentru numai două persoane. La un perete, o armată de sticle aranjate ca la expoziție. La un altul, un halebardier războinic, cu puști de toate felurile. Nișele întunecate și sumbre din pereți îi aminteau profesorului de o povestire a lui Poe, *Balerca de Amontillado*. Și pe peretele mai mare, mai multe capete de mistreți, din care unul de mascul cu colți lungi, care părea să uite chiar spre scaunul de pe platforma înaltă unde ședea profesorul.

Pe masă, pe tava în carouri albe și roșii, un platou mare cu brânzeturi și gustări, înconjurat de pahare cu vin. Remorus mânca repede și lacom, lua felii de salam și șuncă și le înghițea întregi, întindea triumphiurile de brânză cu miere și muștar, și-a înfipt un deget într-o bucată de brânză moale și l-a dus la gură, sugându-l cu o expresie de beatitudine pe față. În lumina slabă, părea un copil uriaș. Martin mânca moderat, răsucind felii de brânză pe câte o grisină, și dădea din cap afirmativ la frazele pe care i le strecura Remorus între două înghițituri, uneori în timp ce mesteca.

– Mari afaceri, Jack! Mari afaceri o să facem împreună. Gustă din brânza asta cu piper, e grozavă. Mari afaceri!

Și a dat pe gât un pahar de vin roșu.

Martin, un pic cherchelit, s-a uitat la trofee de pe pereți și a spus:

– Nu vreau să mănânc prea mult acum, că n-o să mai am poftă la felul principal.

– Înțeleptule Jack, ai dreptate, felul principal! a aprobat Remorus.

Și a venit felul principal. Pași coborând au anunțat sosirea lui Bollini, maestru-bucătar și maestru de vânătoare. Într-o mână ținea o sticlă și în cealaltă o oală aburindă, cu mămăligă și carne.

– Scuze că v-am făcut să așteptați, dar e o grămadă de lume, a spus Bollini.

Era scund, cu o statură robustă, mustăți stufoase și obraji violacei. Zâmbetul îi conferea o expresie de viclenie un pic diabolică. Nu se știe de ce, când l-a văzut, profesorul s-a gândit la negustorul din legenda lacului. Adone Bollini a pus oala pe masă cu un gest elegant, și-a netezit mustățile și a spus cu orgoliu:

– Mămăligă și mistreț. Nu mai mâncați așa ceva nicăieri în lume.

– Știu, știu... aprobă Remorus, cu gura plină de brânză. Ia loc cu noi, Adone, bea un pahar de vin roșu.

– Doar un minut, restaurantul e plin, a răspuns Bellini și a acceptat paharul, luându-l amabil în mâinile durdulii.

– Adevăratul vânător e cel de mistreți, a zis apoi, indicând trofee. Eu am tras în tot, fazani și iepuri și chiar cerbi și arici, dar ca mistrețul nu e nimic. Țăla e un adevărat vânat.

– Trofee astea sunt ale duminică? a întrebat Martin cu deferință.

– Toate sunt animale împușcate de mine. Mistreți adevărați, nu porci sălbatici. Pe acela – îl arată – l-am ucis sus, în trecătoare, l-am rănit și a atacat din nou, apoi am tras, iar s-a ridicat și m-a atacat, a murit la doi metri de mine. Nimeni n-are capul așa de tare ca mistrețul. E ca o locomotivă. Și ăla mi-a sfâșiat un câine, bietul animal, înainte să-l împăiez. Și ăla? Arată mistrețul cel mare. Credeți-mă, am omorât cam o sută din ăștia, dar unul ca ăsta n-am văzut niciodată, pe cinstea mea. O sută șaiszeci de kile avea, un uriaș. Când l-am auzit alergând prin pădure făcea zgomot cât o trupă de soldați. Ce spectacol! Voi vânați?

– Profesorul și cu mine mai dădeam iama în ciocârlie, a răspuns Remorus și a făcut un gest obscen. M-ai înțeles, Adone, eu mai practic încă sportul, profesorul e la pensie.

Remorus a râs și a înghițit o bucată de carne, profesorul l-a imitat, scuturând din cap.

– Hai, nimeni nu-și mai bate joc de friptura asta fragedă! a spus Bellini. Vă place? L-am bătut bine. Câți n-am omorât, mâncat și servit!

– E delicios, a zis Martin și a fixat cu privirea capul mistrețului care părea să se uite în direcția lor cu ochi foarte vii.

– Nu mai sunt mistreți ca ăsta, a spus Bellini cu tristețe. Acum îi împerechem cu scroafele, sunt porci sălbatici, vin să te mănânce sub casă, nu mai sunt agresivi, în loc să atace, fug. E chiar trist, nu mai are niciun farmec.

Un zgomot ciudat a distras atenția profesorului de la fața roșie de vin a vânătorului. A observat că sub capul mistrețului mare ceva zidărie se desprinsese din perete și căzuse pe jos.

– Nu-i nimic, a zis Bollini, în timp ce Remorus băga în el mămăligă, sunt pereți vechi, vor fi zugrăviți din nou. Dar, repet, mistreții au devenit porci cu păr, sunt mari lași.

Zgomotul a continuat. Sala a părut deodată mai întunecată, iar profesorul a observat cu uimire că în perete, sub capul regelui mistreților, se deschisese o mare crăpătură verticală.

– Ce se întâmplă? exclamă Bellini, cu paharul în aer.

Pe fața profesorului nu se mai citea uimire, ci groază. Peretele s-a dărâmat într-un nor de praf și din deschizătură au ieșit labele din față ale mistrețului și jumătate din corp. Ochii aprinși și firoși i-au fixat pe comesenii.

– Doamne sfinte! a exclamat Bellini, făcându-și semnul crucii.

Nici nu a avut timp să-și termine gestul. Întregul mistreț uriaș a sărit pe podea, l-a atacat și l-a izbit de perete. S-a auzit zgomotul făcut de cutia toracică a vânătorului care se rupea ca un biscuit.

Profesorul a rămas încremenit pe scaun. În schimb, Remorus s-a ridicat cu o agilitate neașteptată și a încercat să fugă pe scară.

Degeaba. Cu o lovitură de cap, animalul l-a doborât și apoi l-a călcat în picioare, cum calcă un taur un toreador căzut. Remorus a rămas pe jos într-o baltă de sânge.

– Lași, nu? a urlat monstrul. Și ați omorât o sută? Acum mâncați unul din urmașii mei?

Profesorul a rămas pe scaun, paralizat de groază.

A deschis ochii și a văzut secera lunii. Era așezat pe vechea canapea lăsată, în curtea din spatele casei. Era seară târziu. De la marginea pădurii îl privea mistrețul.

– Ți-e frică, nu? Ei bine, asta ai fi pățit dacă ai fi acceptat invitația bufonului ăluia vopsit și te-ai fi dus la restaurant.

– N-am acceptat-o, a zis profesorul.

– Totuși, povestea pe care ți-am spus-o să-ți fie avertisment, a spus mistrețul. Să nici nu-ți treacă prin minte să mă mănânci cu mămăligă într-una din zilele astea!

Și a dispărut în pădure. Luna alerga printre nori.

5

*Între nebuni sănătoși și nebuni, înving cei sănătoși
Fugiți, oameni buni, Catena mă cheamă
Privirii mele furioase înlănțuit
Între aceste ziduri triste am trăit
În cea mai mare parte a vieții mele efemere
Rău nu am făcut, nu mi s-a făcut
Am fost chinuit ca să mă vindec
Închis în cușcă am pictat, am scris
Doar sufletul a reușit să-mi zboare
Corpul mi-a rămas pe pământ și toți l-au ucis
Cu șocuri și doctorii și diagnostice precise.*

*Între nebuni sănătoși și nebuni, înving cei sănătoși
Libertatea mi-am pierdut-o și recâștigat-o
Cu tablourile mele, cu versurile mele
Fugiți, oameni buni, Catena mă cheamă.*

*Privirii mele furioase înlănțuit
Prigonit pentru că aud voci
Voci ce stau închise în perete
Aud vocile secretelor cumplite
Văd privirile din spatele ușilor închise
O străini priviți ce văd eu
Ea nu s-a omorât și nici eu
În lan o floare roșie crescuse
Răpusă de secera lunii
În versuri șchioape, în versuri rare
Adevăr ce-ai fost jignit, pregătește-te*

Orice secret într-o zi va fi dezvăluit.

DOMENICO RISPOLI, zis și CATENA

Dar acum e ora cinei.

HONORÉ DE BALZAC

La două zile după trecerea tumultuoasă a lui Remorus și exonerarea mea de răspundere, am fost invitat la cină de Furiosul și Prințesa Grânelor. Am acceptat de această dată, chiar dacă am fost un pic stânjenit. De aceea, în așteptarea momentului, am făcut o plimbare spre lacul din legendă. Scutierul meu fidel, Ombra, mă însoțea (pe muzica de la Umbertofon: *Two of Us* a formației Beatles). Am mers cam trei ore în vale, mai întâi pe drumul de pământ, apoi pe o potecă prin iarbă. La jumătatea drumului se afla ruina care fusese casa natală a lui Catena.

Mergeam și observam coada Ombrei șfichiind aerul și cerul extrem de limpede după o noapte cu ploaie. Galbeni ca mierea, roșii ca purpura, portocalii, verzi-închis și deschis erau copacii din jurul meu. Iarba umedă se afunda primitoare sub pașii mei, înaintam gânditor și zumzetul gândurilor îmi pulsa în tâmpole.

Când treceam prin fața ruinei lui Catena, un șir de dinți cariați și invadați de iarbă, o apariție neașteptată m-a nedumerit.

În fața casei în ruină era o bătrână scundă și pântecoasă ca un clopot, i-am zărit obrazul zbârcit sub broboada roșie. Culoarea era ciudată, căci bătrânele din sat poartă întotdeauna broboade negre, cel mult împodobite cu o panglică și flori.

Și mai ciudat mi s-a părut că bătrâna mă arăta cu degetul.

M-am oprit ca să înțeleg dacă gestul mi-era într-adevăr adresat mie și dacă bătrâna avea ceva să-mi spună. Dar s-a întors cu spatele și s-a făcut nevăzută în casa dărăpănată, cu un pas surprinzător de agil.

Am continuat să mă gândesc la acea întâlnire ciudată, pe când poteca devenea din ce în ce mai sălbatică și iarba mai înaltă, semn că ne apropiam de lac.

Zborul unei libelule mi-a spus că, după o ultimă perdea de copaci, aveam să văd lacul și așa a și fost. Strălucea în soare, dar albastrul său nu mi se părea la fel de intens ca ultima dată când îl văzusem. Am pus-o pe seama ploii, dar știam și că o tăbăcărie își deversa deșeurile în lac și că, în ciuda amenziilor primite, continua s-o facă.

Lacul era măsurat precis de mine. Circumferința lui era de opt kilometri, adâncimea, cum îmi spusese un pădurar, era surprinzătoare, chiar și zece metri în locul unde lacul stăvilit de un perete din stâncă poroasă, o cascadă de argilă, înaltă de peste o sută de metri. În rest, pe maluri creșteau trestii și ferigi, întrerupte de câteva cărări pentru pescari.

Locul în care, potrivit legendei, se sinucisese fata era pe latura de nord-est, unde un mic promontoriu de iarbă se alungea în apă și unde strălucea un pâlc de flori albastre.

Am ajuns acolo, am căutat un loc comod pe pajiște și, în timp de Ombra adușmea prin jur, așa cum recomandă dodecalogul, și m-am întins, alungând o lăcustă.

În scurt timp am auzit un zgomot, cineva rupea rămurele: venea spre mine sau se îndepărta de mine. Nu era Ombra, pe care o vedeam printre trestii.

Zgomotul a încetat și a început să bată un vânt ușor, care târa corăbioare de frunze și isca bule de spumă pe suprafața lacului. M-am ridicat și am pornit spre un loc cu vedere panoramică, înălțându-mi privirea către șirul de frasinii și arțari. Și am văzut o siluetă. Nu mi-a fost frică, nu eram pe Lacul Bly. Dar am simțit, recunosc, o anumită neliniște. Era din nou bătrâna misterioasă. Era departe, se uita înspre lac. Nu făcea niciun gest. A dispărut, un punct roșu în galbenul frunzelor, un mac într-un lan de grâu.

O cină bună

Bun, am ajuns, și-a spus profesorul, când a fost în fața porții gazdelor sale. Avea în mână un buchet de flori albastre, culese în plimbarea pe malul lacului. Era întuneric. Ombra a lătrat și și-a deschis Facebook-ul cu alți câini din zonă. Nu era încântată că fusese lăsată acasă, nici măcar cu o provizie bună de ton.

Poarta fusese revopsită în roșu. Am bătut și a apărut în prag Furiosul. Purta o cămașă albă și largă, deschisă la piept, parcă era a unui condamnat la moarte din vechime. M-a poftit înăuntru. Prințesa Grânelor era în bucătărie și a apărut o clipă să mă salute, pentru ca apoi să dispară din nou.

Deodată, mi s-a părut că era acolo o atmosferă puțin tensionată, diferită de invitația locvace de dimineață. Furiosul mi-a făcut semn să iau loc și își trăgea de breton, un pic preocupat.

– Suntem gata în zece minute, a spus ea fără să se vadă, peste zgomotul tacâmurilor.

– Avem aperitiv? a întrebat el.

– Nu, a răspuns ea pe un ton sec.

– Dar ți-am zis să cumperi, a reproșat el.

Tăcere.

Slavă Domnului! Nu eram eu motivul atmosferei un pic încordate. O ceartă, desigur, urmările sau tonurile care vesteau o furtună.

Casa era reamenajată cu un anumit gust, prea încărcat. Covoare cosmopolite acopereau podeaua de piatră. În cămăruța din mijloc erau două canapele și două fotolii, abia mai aveai loc să umbli. Și pereții erau complet acoperiți cu tablouri, mari și mici.

– Vreți să-mi vedeți lucrările? m-a întrebat Furiosul.

– Sigur, am spus eu, încercând să le cuprind pe toate cu privirea, deși cele de sus erau slab luminate.

În general, erau pânze abstracte, mai degrabă mediocre, sau peisaje impresioniste naive. Nimic oribil, nimic frumos, cum se obișnuiește în aceste vremuri. Unul singur mi s-a părut diferit de celelalte.

Era o baracă pe plajă, una din acele cabine unde se dezbrăca lumea în anii 1950. Un străjer singuratic, din lemn verde, în fața unei mări cu valuri și a unui cer cu nori mici.

– Ăsta îmi place, am zis.

Furiosul mi-a aruncat o privire surprinsă, poate chiar deranjată, și aproape că s-a bâlbâit:

– Ăla... bun, e un tablou de acum mulți ani.

Vizita mea la galeria Furiosului încordase și mai mult atmosfera. Din fericire, a intrat Michelle, cu părul strâns la ceafă și un halat cu flori roșii. Mi s-a părut o pictură de Manet. Știu bine că am încercat s-o asemăn mai degrabă cu un tablou decât cu o amintire.

Avea în mână o tavă de paste cu chefal, o delicioasă mâncare tradițională din partea locului, dar dintr-un loc îndepărtat, aflat la multe mile marine distanță.

Cu un aer sfidător, l-a așezat pe masa pusă, privindu-l pe el, apoi a făcut un număr de striptease scoțându-și halatul și și-a desfăcut părul.

– Chefal e o idee a lui Aldo, a spus ea.

– Voia să facă un fel de mâncare cu totul original, dar e mai bine să mergi la sigur, a spus el, privind-o cu un pic de ură.

– Mie îmi place chefalul, am zis eu împăciuitor. Cât despre kilometri... nu îi mănânc.

Se râde la modesta replică a profesorului. Se vorbește despre cum e viața la oraș și la țară; se râde de urletele Ombrei. După chefal vin o salată grecească și apoi o prăjitură cu cremă de la patiseria locală, kilometrul zero în sfârșit. Se vorbește despre lucrările de făcut și de cele făcute; logodnicii încearcă să discute cu profesorul fără să se privească în ochi, dar nu e ușor, masa e mică. Profesorul îl studiază pe Furios și se revede pe el însuși tânăr, în timp ce vorbește despre artă și iar artă și bea un pahar cu vin după altul. O studiază pe Prințesa Grânelor, îi admiră gâtul pe care s-a oprit un strop de sudoare și linia strâmbă, indispusă a gurii. Impresia profesorului e că Aldo, mult mai mult ca ea, e dezamăgit de viața la țară și continuă să vorbească obsesiv despre „galeria lui”, despre „expoziția lui” și despre ticălosul căruia i-a lăsat totul pe mână. Ea bea cu moderație și îi pune profesorului patru întrebări.

Prima e dacă are copii.

Da, unul care lucrează în America.

Îi e dor de el?

Da, bineînțeles.

A doua: știe unde se găsesc semințe de flori de plantat în fața casei?

Știe și îi spune.

A treia: Lucrează la ceva acum?

Un poem despre poezia ludică.

Și îl va publica?

Cine știe, poate într-o zi.

Ultima: știe legenda aceea ciudată?

Da, a zis profesorul, am auzit diverse versiuni. Cea mai veridică mi se pare asta.

O blondă ca dumneata, logodnica unui negustor de artă. Acesta e începutul gândit, dar nu și spus. Adevăratul început este:

A fost acum așa mulți ani o tânără cunoscută în toată valea și în munți pentru frumusețea ei...

De ce oare, în timp ce povestește, Furiosul se întunecă mai tare la chip și chinuie fața de masă cu furculița? Și de ce Michelle se întristează mai mult la fiecare frază, de parcă ar coborî și ea pe malul lacului?

– E o legendă frumoasă, comentează ea la sfârșit.

– Aș zice mai degrabă lungă, la cum o deapănă femeile de pe aici, comentează Furiosul feminist.

– Acum sper că s-a schimbat, nu? întreabă Michelle.

Nu știi, ar vrea să spună profesorul, nu prea mă interesează femeile, în afară de ea, musafira mea neașteptată, dar știi că întrebarea cere un răspuns de Știe-tot.

– Sunt oameni retrași, repet eu. E un loc ciudat, plin de secrete mici și mari.

– Ca acela al lui Catena, zice el, crescându-i puțin interesul, și se așază pe scaun.

Ea se duce la bucătărie, el se apropie de profesor, privindu-l nerăbdător.

– Știți tot despre el, nu? E adevărat că picta și tablouri?

– O spune în versurile lui. Dar n-am găsit niciodată unul, ospiciul a fost demolat la doi ani după sinuciderea lui. Poate desena semne stranii, hieroglife misterioase pe pereți.

– Trebuie să suferi ca să crezi, așa se zice. Sunteți de acord, domnule profesor?

– Absolut deloc.

– Și eu gândesc așa. Aș vrea să mai pictez și să mă bucur de viață. Dar meseria asta e grea.

Blestemul Furiosului

Vin la galerie și habar nu au de pictură, se holbează la tablourile mele și ale altora. Eu am studiat arta la Paris cu Yasikevitch, nu mai există un mare

maestru ca el. Criticii sunt niște mafioți, tinerii pictori ținte, cei bătrâni, niște lacomi, restul e plictiseală. Lumea vine la mine pentru că am un bufet bine asortat, chiar și tartine cu somon. Cumpără puțin și se tocimesc la preț. Vor tablouri de dimensiunea peretelui, cumpără cu metrul, ar tăia în bucăți un Velázquez ca să intre în salon. Pe vremuri nu era așa. Expozițiile din jurul meu sunt jalnice, par improvizate sau sunt de obicei un amestec de monștri sacri. O amestecătură de lucruri deja văzute. Aș vrea să plec din țară, la Londra am fost de zeci de ori și e altfel. Acolo încerc să pictez, dar nu dorm, noaptea e un zgomot absurd de mașini, ca traficul dintr-un oraș mare. Casa e plină de insecte și șoareci. Dar se va schimba, o, da, se va schimba.

Dezamăgirea prințesei

Aș vrea să mă apuc din nou de teatru, dar probele sunt deprimante, te judecă într-un minut și îți privesc picioarele, nu talentul, altele sunt recomandate și acceptă ușor orice fel de compromis. Eu am studiat dansul și lucram cu partenera lui Baumann, era altă lume. Directorii de teatre sunt ignoranți, tinerele actrițe se duc direct la televiziune, fără să mai treacă prin teatru, cele bătrâne sunt egoiste și se tem de declin. Propunerile care mi s-au făcut sunt toate legate de părul meu blond și sunt roluri de păpușă mare sau de femeie fatală. Plătesc puțin și par că îți fac o favoare. Acum câțiva ani era un pic mai bine. Ce văd în teatru mă dezamăgește, experimentalism fără o idee adevărată sau un scandal adevărat, sau Shakespeare în diverse sosuri, dulci, picante sau cu chefal. Hamlet în smoching, ca și cum asta ar fi de ajuns. Aș vrea să schimb locul, am trăit la New York un an, acolo e altfel. Aici încerc să exersezi și să studiezi, dar e mereu câte ceva de făcut, păsările sunt lugubre noaptea. Casa e plină de insecte și șoareci. Totuși, sper să se schimbe.

Punctul de vedere al profesorului

Cei care iubesc arta și vin s-o vadă au fost și vor fi întotdeauna o minoritate, nu trebuie să ne descurajăm, ci să lucrăm cu dârzenie. Critici nu mai sunt aproape deloc și supraviețuitorilor li se impune să scrie în mare grabă, la universități, profesorii sunt carieriști, cei bătrâni își apără postul ca pe Fort Alamo, dar sunt și atâția oameni de bine în jur. Mi s-a cerut să mă apuc de lucrări mai solicitante, dar prefer să scriu o carte mică și să mă gândesc mai mult la ce fac. Plătesc din ce în ce mai puțin, dar și editorii au problemele lor. Desigur, lumea editorială de acum câțiva ani era altfel, dar cei mediocri făceau carieră și atunci. Eseurile pe care le citesc sunt adesea improvizate sau vechi lucrări revizuite și vândute ca fiind noi, dar ajunge să ai un subiect bun și să nu-ți pese. Aș vrea să mă duc în America la fiul meu, am fost o dată, dar locul meu e aici de-acum încolo. Aș vrea să scriu mai mult. Dar singurătatea mă întristează uneori și mă uit ore întregi la dealuri. Cârциumarii și femeile ușoare își duc viața noaptea, trebuie să vă obișnuți. Noaptea Ombra are coșmaruri și mă trezește urmărind mamuți imaginari. Casa e plină de greieri. Nu știu ce se va schimba pe termen scurt.

Adevărata rațiune a cinei

Furiosul, aproape beat:

Am o idee măreață pentru relansarea galeriei. O expoziție în care cuvântul, pictura și muzica să fie legate și să se întrepătrundă. M-am gândit la acest ansamblu: tablourile mele, care au deseori în centru tema nebuniei și a singurătății artistului respins de societate. Muzica formației Mpm, *Mother Put Me Down*, îl cunosc pe cântăreț. Cât despre texte, ce ați zice să scriem unul despre Catena? Știu că dumneavoastră sunteți cel mai mare expert. Sunt sigur că el a lăsat și câteva picturi, poate ascunse în casă de vreun colecționar. Nu vrem să vă deranjăm, am șovăit să v-o cerem, dar ne-am gândit că poate v-ar plăcea.

Prințesa, aproape seducătoare:

Mă gândesc să mă întorc la lucru. Poate un spectacol pe două voci, cu text și dans. O cunosc pe solista formației Marò, ar compune ea muzica. Mi-ar plăcea ceva care să vorbească de diversitatea femeii, dar să fie scris de un bărbat, știu că dumneavoastră ați scris despre ironia feminină, mi-amintesc câteva fraze bătute la mașina Carrington. Cred că aș putea să adaptez textul pe care l-ați scris pentru Aldo sau ați putea scrie altul nou, măcar despre frumoasa legendă despre Iac. Știu că aveți ceva ascuns în sertar, îmi spune o păsărică. Nu vrem să năvălim în viața dumneavoastră, dar ar fi ceva nou pentru dumneavoastră și pentru noi.

Răspunsul profesorului, dacă ar fi avut un pic de curaj:

Nu am niciun chef să relansez tablourile urâte pe care le pictați dumneavoastră, monsieur Furiosul. Am făcut lecturi, dar cred că acelea de acum sunt mereu adunături ale celebrităților literaro-muzicalo-catodice, care nu se pregătesc și masacrează textul. Diversitatea artistului mă interesează, însă tare aș vrea să scriu ceva diferit și, o, Doamne, din felurite motive, mă regăsesc mereu pierzând timpul cu Gadda, Melville și Catena. Dumneata, Furiosul, îmi amintești așa mult de mine când eram tânăr, cu ambiția și îndoielile dumitale îndreptățite asupra talentului, mai ales că ești un alcoolic și mănânci cu greață, ca Remorus. Dumneata, doamnă Michelle, îmi amintești de o fostă iubire de odinioară, iată un secret de-al meu dezvăluit, dar nu am dovezi cu privire la curajul dumitale. Însă ești fără îndoială fascinantă, dar, ca iubita mea din trecut, mergi pe acele tocure ortopedice pe care le detest, cel puțin dacă nu sunt la saboți olandezi. Și am observat deja câteva riduri la pândă când zâmbești. În sertarele mele, nu sunt scrieri, doar amintiri... și lumânări. Nu numai că ați intrat cu picioarele în viața mea, dar cheful era amar, salata grecească fără castraveți și paste prea grele. Faptul că suntem vecini și eu un bătrân singuratic nu vă permite să mă bateți la cap cu solicitările voastre. Asta e.

Adevăratul răspuns al profesorului laș:

Vă împărtășesc stânjeneala, mă voi gândi bine la asta, bineînțeles că voi accepta doar dacă sunt convins că voi putea s-o fac, sunt lucruri noi pentru mine. Diversitatea artistului e pentru mine o sursă inepuizabilă de inspirație. Nu mi-ați invadat deloc intimitatea, cina a fost minunată și am apreciat-o. Din păcate, am o anumită vârstă și, pentru mine, a sosit timpul să mă duc la culcare. Ce bine e să ai vecini așa drăguți!

M-am întors acasă sub razele lunii. Ombra mi-a ieșit înaintea, dând din coadă.

– Cum a mers? Sunt simpatici, nu? Ai mâncat bine, nu? Ai vreun os pentru mine? Știi că am urlat toată noaptea cu Sophie, setterul din casa roșie de la trei kilometri? Mai ai din biscuiții ăia delicioși în sertarul de la bufet? Te superi dacă te mușcă în joacă de călcâie? Crezi că ne întoarcem mâine pe malul lacului? Pot să dorm pe canapea?

– Ombra, du-te naibii de aici! a zis profesorul, împiedicându-se în întunericul unde se ascundea câțelul.

Ombrei nu i-a păsat. Pentru că era un domn care cunoștea dodecalogul unui câine de ispravă, mai ales prima și a douăsprezecea poruncă.

DODECALOGUL UNUI CÂINE DE ISPRAVĂ

- 1. Iubește-ți stăpânul ca pe tine însuși.*
- 2. Adulmecă-ți tatăl, mama și pe toți ceilalți.*
- 3. Fă mereu caca pe unde poate să treacă cineva.*
- 4. Dacă te părăsesc, nu te merită.*
- 5. Puricele e întotdeauna acolo unde nu te poți scărpinga: acceptă acest fapt.*
- 6. Nu jindui la castronul altuia, dar, dacă se întâmplă...*
- 7. Dacă un câțel e mai mic ca tine, arată-ți colții, dacă e mai mare, pune-te cu burta în sus.*
- 8. Ce e pentru alții putoare pentru tine e curiozitate.*
- 9. Urlă. Vor crede că spui ceva.*
- 10. Dacă stăpânul se așază la masă, privește-l de parcă n-ai mâncat de un an.*
- 11. Când te simți bine, bucuria să-ți fie egală cu greutatea.*
- 12. Stăpânul tău nu e ciudat, e om: acceptă-l.*

*Trădarea de sine e o clipă
În zadar căutăm coerență
Ne obsedează, crudă și schimbătoare
Necumpătarea oricărei experiențe.*

*Să trădezi în iubire nu-i frumos
Dar nu e decât o chestiune de timp
Încă un an și Othello
Ar fi avut dreptate.*

*Să trădezi să traduci să uneltești
Sunt poate capcane ale răului.*

*Să-ți trădezi patria e josnic?
Să nu ne spuneți că e o dezonoare
E doar o chestiune de comportare
Să schimbi tabăra și steagul.*

*Să trădezi un prieten sincer
E poate mai rău ca orice
Dar suntem siguri pe deplin
Că el nu a făcut-o deja?*

*Să trădezi să traduci să uneltești
Sunt lucruri necesare în iubire.*

Profesorul se duce în metropolă

În dimineața următoare am primit două vești plăcute. Prima era un mail de la fiul meu, care atașa ultima lui compoziție, o temă pentru coloana sonoră a unui scurtmetraj. Nu era chiar ca și cum aș auzi-o la telefon, dar tot mi-a făcut o mare bucurie. A doua era că madame Dyane se refăcuse și mă aștepta la garaj. Trebuia să mă duc repede s-o scot de acolo, pentru că era în compania unor mașini moderne și exotice care își băteau joc de ea, iar o mașină luată în răs are tendința să-și piardă uleiul și stima de sine.

Așa că am condus mașinuța roșie, binedispus (muzică la Umbertofon: Monk și Penguin Café Orchestra), până la răspântia și stația de autobuz pentru Borgocornio (înfrățit cu Hornby).

Aici aștepta Orietta, o femeie simpatcă și robustă, cu o față de indiană din America. Cu luni în urmă venea la mine la curățenie, apoi a fost ținută acasă ca bunică.

– Vrei să te duc cu mașina? am întrebat-o.

– Nu, mulțumesc. Vreau să mai trângănesc cu prietenele, știu că le voi găsi în stație. Și soțul meu ar putea să fie gelos...

Și a răs, arătându-și un dinte mare de aur.

– Soțul dumitale e vânător, n-aș vrea să risc.

– Așa e. Acum e și el nebun după nepoțel. Îmi pare rău că nu mai pot să vin. Țineți curată casa aia?

– Nu mai strălucește de curățenie ca atunci când veneai dumneata, dar mă descurc, doamnă Orietta, am zis eu. Și, că tot suntem aici, o întrebare: știi cumva o bătrână cu șal roșu, care stă pe lângă ruinele casei lui Catena?

– Aha! a exclamat Orietta, făcându-și semnul crucii. E Berenice, nebuna, ne spune la toți asasini, ne amenință, urlă. Zice că e urmașa lui Catena, celălalt nebun. Nu se mai oprește, așa că, dacă o mai întâlniți o dată, feriți-vă de ea.

Mi-am continuat drumul, am văzut dispărând dealurile mele, am luat-o pe superba șosea de centură din Borgocornio, cu viaductul și lucrări seculare în curs. Totul în jur înflorește – bedenbrecfasturi și vilele domnești cu piscină mică în spate, pentru bucuria țăntarilor și a copiilor. Apoi dănavală modernitatea și văd apărând supermarketurile și traficul devine din ce în ce mai congestionat, iată și metropola, molatic sprijinită pe un munte.

Metropola, spre deosebire de cele trei aerodromuri ale cheltuielii, avea o tăbăcărie urât mirositoare și o biserică modernă, care reprezenta trei broaște țestoase sodomite, inspirată de opera din Sidney. Apoi o biserică foarte frumoasă din secolul al XIV-lea, cu fresce de preț. Din timpuri imemorabile, clădirea era prizonieră într-o cușcă de schele pentru restaurare. Era, totuși, un obiectiv turistic important, deși marea sa atracție era pomenită în ghiduri, dar invizibilă. Se pare că în criptă era ascuns un clopot de vreo șase tone și doi metri diametru, numit Clopotul Târfa.

Tradiția susținea că e opera maestrului Tanassi, zis și Pisano, mare artist și blasfemiator cu multă fantezie. El turnase clopotul la sfârșitul veacului al XIV-lea, la porunca unui episcop. Dar, odată ce a fost urcat, clericul

șmecher, cu diverse scuze care invocau foametea și lipsa banilor, a spus că nu putea să-l plătească și, în concertul colorat al lumânărilor ce a urmat, a dat poruncă la patru călugări voinici să-l alunge pe Pisano.

Tanassi a aruncat atunci un blestem: „Acest clopot va bate doar când îl veți plăti, exact ca o târfă.”

Și, într-adevăr, când paracliserul a încercat să tragă clopotele, bronzul prostituat suna sec, bătea de șase ori în loc de șapte, urla, rămânea mut sau se răsturna ca un pahar și își lua avânt singur ore în șir, asurzindu-i pe toți locuitorii satului. Trei clopotari îndemânatici au dat fuga în clopotniță și au încercat să-l îmblânzească.

Un exorcist, chemat la sfat, a spus că clopotul era posedat, că între Tanassi și Satanassi era evidentă legătura și că singurul mod de a scăpa de blestem era să i se dea ascultare lui Pisano.

S-a început atunci să se pună un ban de argint în clopot, care îl aspira ca un horn sau îl culegea cu limba, de parcă era magnetizată. După care, Târfa suna blând și minunat cam o oră. Până în ziua în care, după ce s-au cheltuit mii de bani de argint și aur, s-a hotărât să fie demontat clopotul și închis în criptă.

Aici l-au văzut împachetat doar puțini ochi de clerici și aceia, cu dispensă papală. Dar erau și unii care spuneau că, sub înveliș, nu erau decât scânduri și că afurisitul de clopot fusese aruncat în mare sau vândut flamanzilor.

În plus, continua legenda, clopotul bătea singur și când, în apropierea lui, se dezvăluia un adevăr.

Reflectând la aceste povești fantastice, ajunseseam acum în inima satului, un frumos centru medieval, cu hanuri și restaurante, magazine cu delicatese și arme vechi, cu armuri amenințătoare pe post de vânzători.

Am parcat și, înainte s-o iau pe madame Dyane, am făcut niște cumpărături. Am luat două baghete și mi-am amintit de Paris, când eram student și mâncam doar baghete și cel mai prost salam sau, uneori, pateu de găscă nefericită. Am cumpărat și roșii galbene, dovlecei deschiși la culoare și miere de salcâm. Am asemănat acea culoare chihlimbarie cu părul Prințesei, deci cu coama Aceleia de acum înrudite în memoria mea. Am luat o cafea într-un bar unde barmanul părea, sau poate era, un fost boxer și pe pereți erau expuse poze de fotbaliști și cicliști. Am mers pe jos deșelat, dar corect, pe bulevardul principal, plin de magazine Firme e Souvenir, la fel de detestabile. Am admirat fântâna veche, înconjurată de motociclete moderne parcate acolo.

Am ajuns în cele din urmă la garaj. Mi-am văzut deodată iubita, între două Mercedes amenințătoare. Legendarul Divano lipsea, era adjunctul lui, Imad. Am discutat puțin de preț, era mult mai mare decât cel estimat. Dar Imad mi-a răspuns cu un calm oriental:

– Mașină veche, mai multă muncă, e necesară altă mână de lucru.

N-am văzut altă creatură în afară de o pisică, pe care mi-am închipuit-o cu o cheie în gură, vrând să deșurubeze piulițele. Apoi am pornit motorul,

caii au nechezat și au luat-o în direcția casei.

Pe drum, fredonam o melodie și mi s-a părut că am ajuns într-o clipă, ultima parte a călătoriei fiind o cavalcadă triumfală pe câmpuri și apoi pe ușoara alee de pământ. Mă întorc la tine, Michelle, m-am trezit pe neașteptate gândind.

În cutie am găsit două scrisori. Una era de la Remorus și n-am deschis-o. Cealaltă era de la Marras, nefericitul meu coleg. Îmi scria:

Dragă Martin,

După cum poate știi, sănătatea m-a părăsit. Nu mai reușesc să lucrez și mă doare să fiu o povară pentru soția și fiica mea, care mă îngrijesc cu afecțiune. Nu-ți ascund că aștept cu seninătate gura Marii Balene, care mă va elibera de marea furtunoasă a vieții. Dar, înainte să întorci această ultimă pagină prevăzută, îți cer o favoare.

Știu că duci o existență solitară, și totuși simt că suntem încă legați prin prietenie. Aș vrea să te revăd, măcar o dată. Dacă nu vei reuși să vii, voi înțelege și nu te voi considera insensibil, știu că și tu ai necazurile tale. Salut-o din partea mea pe Ombra, care îmi imaginez că nu mai e cățelușul pe care l-am cunoscut.

Mergi mai departe și scrie și pentru mine.

Cu afecțiune,

Giuseppe

Ei bine, cititorule, trebuie să spun adevărul. Am avut o reacție contradictorie. Mai întâi, de afecțiune și solidaritate. Apoi, de furie. Colegul meu stătea într-un oraș aflat destul de departe, pe o insulă, iar ideea de călătorie lungă și de avion îmi displăcea. M-am simțit șantajat, chiar dacă știam că toate sentimentele mele erau contradictorii, fraternitatea și indiferența se băteau cap în cap, blândul meu prieten nu mai avea loc.

Așa că am gătit, spumegând de furie, obișnuita friptură *Amintește-ți de mine*, în timp ce, din respect pentru a zecea poruncă, Ombra mă supraveghea. Abia mă așezasem la masă, când am auzit niște urlete din ce în ce mai puternice. Am priceput de îndată că veneau de la casa vecinilor, care se certau furioși. Cele două voci alternau și se suprapuneau într-un *crescendo* isteric. Apoi numai vocea lui, pe urmă nimic. Cineva se predase. Am terminat de mâncat și mi-am liniștit cu o bucată comeseanul blănos. M-am așezat la computer, mi-am repus în ordine însemnările despre Catena. Am lucrat îndârjit două ore, dar apoi am fost întrerupt.

Furiosul a intrat fără să bată la ușă, pe jumătate beat, cu bretonul în ochi și încă în papuci de casă.

— Îmi cer mii de scuze, profesore, a spus el cu vocea răgușită de atâtea strigăte recente, dar nu am pe nimeni căruia să-mi descarc sufletul.

Era cât pe ce să-i zic: „Nici eu nu am, tinere”, dar mi-am adus aminte de tinerețea mea și de cât îmi lipsise un om înțelept și prietenos.

— Văd după chipul tău răvășit. Ce s-a întâmplat?

– Nici nu-ți închipui, profesore. Michelle și cu mine suntem într-o situație de criză. Speram ca traiul aici să ne îmbunătățească relația, ca ea să devină mai maleabilă. Se poate prefăce într-o adevărată furie, o jur, e nefericită, nemulțumită de viața ei și își varsă nervii pe mine.

Am rămas tăcut în timp ce pendula ticăia implacabil. Apoi am spus:

– Și dumneata, Aldo? Nu cumva și dumneata îți descarci nervii pe partenera ta?

Aldo s-a luat cu mâinile de cap.

– Sunt în rahat, profesore. Păstrarea galeriei m-a uscat de bani, sunt plin de datorii. Încerc să nu-mi pierd încrederea, sper mereu să vând câteva tablouri, dar trec printr-o perioadă dificilă.

– Înțeleg, am zis.

– Și, pe lângă asta, am îndoieli serioase în privința talentului meu. Vă amintiți de tabloul care v-a plăcut ieri-seară? Ei bine, nu e al meu. E al unui prieten de-al meu. Și, dacă aveți răbdare, o să vă spun de ce am conștiința încărcată. Un secret.

Nu eram pregătit pentru o criză de sinceritate, dar mi-am făcut curaj.

– Era cel mai bun prieten al meu, a zis Furiosul cu tremur în voce, mult mai bun ca mine la facultate, îl invidiam. El mă invidia, în schimb, pe mine, era timid, stângaci și vedea în mine un Don Juan norocos, mă urma în legăturile amoroase, era mereu al treilea...

– Ca Pierrot, am sugerat.

– Sau ca un câine credincios, a zis el. După facultate, l-am pierdut din vedere. Aproape că nici nu mi-l mai aminteam. A apărut din nou după zece ani. Nu avusese noroc, pusese pe picioare un atelier de grafică, dar dăduse faliment în scurt timp. Venea la mine să-mi ceară ajutorul. Avea vreo zece tablouri în mașină, mi-a spus, puteam să le cumpăr? Eu am răspuns: poate. S-a dus să le aducă și mi le-a pus în fața ochilor.

Erau cu mult mai bune decât ale mele, poate nu ultramoderne, dar aveau o forță și o inventivitate pe care eu nu le-am atins niciodată. L-am dat o sumă derizorie, am profitat de situație. Dar ce a fost mai rău abia urmează. Prietenul meu a murit după câteva luni. Iar eu... am expus pânzele ca fiind ale mele, mi-am asumat meritul, le-am vândut pe toate cu un preț de zece ori mai mare decât acela plătit. L-am trădat, profesore. L-am trădat cât era în viață și i-am trădat amintirea. Înțelegeți?

– Da, înțeleg, am zis și i-am răspuns cu aceeași sinceritate. Și eu, cam la vârsta dumitale, am avut doi prieteni al căror talent îl invidiam. Am sperat zi de zi să piardă puțin și să mi-l dea mie. Când am ajuns profesor universitar, știam că nu aveau de lucru și, când mi s-au cerut informații despre ei, am vorbit cu detașare. Nu de rău, dar aruncând din când în când lucruri superficiale. Nu le-am luat apărarea. Unul s-a angajat, celălalt nu. După cum vezi, invidia face parte din viața noastră de așa-zisi intelectuali. Dar trece cu timpul. Din paralizantă, invidia devine fertilă, devine recunoașterea și recunoștința pentru cei ce sunt mai buni decât noi. Dumneata mai trebuie încă să treci prin această transformare.

– Dar între timp mă macină, a zis el, aproape plângând, că alții sunt celebri, și eu nu, poate că am prea puțin talent, dar mulți din cei care mi-au luat-o înainte nu au deloc. Însă mă zbat în fiecare zi. Unde greșesc? Și de ce Michelle, în loc să mă ajute, se gândește numai la ea?

Prea multe, prea multe, m-am gândit.

– Pot să înțeleg, i-am zis, dar nu știu cum să te ajut.

– Dumneavoastră puteți, a replicat Furiosul, cu o mutră aproape comică, de marionetă beată. Sunt sigur că respectivul Catena a pictat tablouri și că dumneavoastră știți unde sunt. Dacă îmi spuneți, o să cumpăr unul sau două, va fi o lovitură, publicitate pentru galeria mea. Vă rog, spuneți-mi...

– Nu pot să te ajut, n-am auzit să aibă cineva desene sau pânze ale lui Catena. Sunt aproape sigur că nu există.

Furiosul a părut îmbătrânit brusc, ținea ochii în pământ, îi tremurau mâinile. Mă durea să-l văd așa. Dar durerea e ușor de simțit și se uită repede. Cum să-l ajut?

– Cred, i-am spus, că a fost doar o criză de moment. În fond, galeria e încă a dumitale, ca și Michelle. Și, mai presus de orice, încă ești tânăr.

– Am treizeci de ani, a zis el, cum ar fi spus trei sute, și în fiecare an îmi dau seama că nu reușesc absolut nimic. Acum mă duc în oraș câteva zile, dar merg ca un robot, fără chef sau speranță.

Și-a răvășit părul, s-a ridicat, eu am văzut că acum era furios pe mine.

– Bine, totuși vă mulțumesc, profesore. Speram că mă puteți ajuta. Scuze pentru deranj.

– Nu face nimic, i-am răspuns.

Am auzit zgomotul pașilor coborând scara și portiera unei mașini trântindu-se. Apoi un motor care pornește.

M-am așezat din nou la computer. Dar n-am reușit să lucrez.

Îmi revenise trecutul în viață. Poate că el era mai slab de înger și mai stricat ca mine la aceeași vârstă, dar știam exact ce simțea, pentru că așa simțisem și eu. Și nu conta că acum era altfel.

Furiosul își deschisese sufletul în fața mea și îmi destăinuise secretul lui.

Văzând tablourile prietenului său, m-am gândit din nou la ce simțise el. Frumusețea e enigma lui. Copilul nu alege frumusețea, pentru el totul e revelație, frumusețe continuă și neclară. Mi-am amintit o zi de odinioară, când tata m-a dus la un muzeu. Am stat multă vreme în fața unui tablou enorm cu o bătălie. Eu îl priveam fără chef, era fascinat de alte lucruri. Aparatul foto, cu botul negru, ieșit în afară, al unui turist japonez. O fetiță cu chipul un pic trist, care își băga un degețel în nas cu multă eleganță. Uniforma militărească a custodelui.

Până când în tablou mi-am găsit frumusețea.

Într-un colț, în partea dreaptă, jos, capul blond al unui soldat. Fără coif și arme, cu ochii închiși și un braț întins pe pământ, cu mâna deschisă, pe pace în tot acel tumult. I-am admirat veridicitatea, precizia, mi-am imaginat lovitura care îl doborâse. Am uitat caii agitați, săbiile înălțate spre

cer, ferocitatea chipurilor. Tot tabloul mi s-a părut pictat doar pentru acel detaliu, pentru că eu îl descoperisem.

În puținele mele poezii, scrise cu stiloul, găsesc mereu câte un vers care îl face demn de marele tablou al proiectului meu, prin lipsa lui de modestie și sinceritatea sa. Și în poeziile lui Catena, chiar dacă sunt despre război și luptă, caut frumusețea unei clipe care l-a luat prin surprindere, indicându-i o posibilă salvare.

Din toate bogățiile pe care le-am văzut...

Dar, în indiferența și egoismul lui, Furiosul tot fusese izbit în inimă de talentul unic al prietenului său. Trebuise să atârne acel peisaj marin în mijlocul multelor lui tablouri. Pentru ca un copil fără chef sau un adult sătul să se oprească să-l privească, să găsească unca frumusețe care lumina peretele.

Și Michelle? Putea să fie frumusețea care m-ar fi constrâns încă să privesc cu uimire marele tablou chinuit al lumii?

Pradă acestor reflecții, n-am reușit să dorm în noaptea aia. Pe la ora unu m-am dat jos din pat și am ieșit afară. Era destul de frig, Ombra mă privea uluită.

Am făcut încet un tur în jurul casei. Apoi m-am uitat prin frunzișul anarhic al smochinului.

Nu o vedeam, dar știam că era acolo.

Santinela nopții, cu ochii mari și galbeni, pasărea de pradă sângeroasă. Bufnița.

– Treaz la ora asta, profesore?

– Da.

– Și eu, normal. Cerul e întunecat, vine o furtună. Ceva asemănător și în viața dumneavoastră?

– Da. De când au venit noii vecini, cerul singurătății mele s-a umplut de nori. Unii albi, alții negri, de furtună.

– Așa e natura. Dar ce nor vă întunecă liniștea în noaptea asta?

– Nu știu. Ba da. Un regret.

– Pentru scrisoarea primită?

– Nu. Mai devreme sau mai târziu, mă voi duce să-l revăd pe prietenul meu Marras.

– Mai bine mai devreme. Întunericul vine repede.

– Nu gândul la el nu mă lasă să dorm.

– Ci vizita aceea de după-amiază? a spus cu o voce gravă.

– Da, am răspuns.

– Și ce s-a întâmplat, profesore?

– El și-a deschis sufletul în fața mea și mi-a dezvăluit secretul său. Și eu l-am mințit.

*Nu mă ispiti, inima mi-e fragilă,
 Istovită, rănită. Abia mai bate
 Pentru mine, nu poate să bată pentru doi
 Alege-ți bine cuvintele
 Una singură și s-ar putea rupe
 Nu mai vreau să iubesc, nu uita,
 Prea multă iubire am vrut să risipesc
 Mi-a căzut la pământ, s-a spart
 Vorbește totuși, repară și lipește
 Faunul meu nu fuge, se clatină
 Roagă nimfele din jur:
 „Nu fugiți de mine așa grăbite“
 Dar nimfele râd și fug
 Și e bine. E răzbunarea lor.*

Prima a fost Ceimon, zeița ploii și a furtunii, care și-a dezlănțuit orchestra. Apoi Selas, zeul fulgerelor, a luminat scena și Timpanon, zeul tunetelor, a bătut gongul ceresc. În sfârșit, Jupiter în persoană, stând drept în picioare pe muntele cel mai înalt, a încordat arcul trăsnetelor.

Una, două, trei săgeți incandescente au brăzdat frunzișul stufos al pădurii.

O altă străfulgerare mai orbitoare și profesorul s-a trezit.

Monștrii călăresc furtunile, spune o legendă veche. Ceva mare, negru și înfricoșător a intrat în cameră, se auzea zgomotul făcut de gheare pe podea.

Profesorul a aprins lumina.

Monstrul întunecat era Ombra, căreia îi era o frică nebună de vijelii și fugise să se adăpostească sub pat. Îi rămăsese la vedere doar coada, semn indiscutabil de capitulare.

– Ești o lașă, a spus Martin, ieși de sub pat.
Coadă a trasat un „nu” pe podea.
Alt fulger, alt tunet. Martin s-a uitat pe fereastră și a văzut altă
săgeată.... căzând pe deal, în spatele casei albastre.

Nu te teme de furtună, Michelle. Vor mai fi atâtea în viața ta, câte una
chiar și în a mea. Ne e frică de natura furioasă, ca tuturor animalelor.
Numai că noi scriem poezii despre ea. Și, dacă s-ar descoperi într-o zi o
Furtuna scrisă de un motan sau măcar de s-ar descoperi că Shakespeare
era un motan sau o pisică, sau o sectă de feline dramaturge? Între timp,
dormi liniștită.

A continuat să toarne cu găleata preț de o oră, apoi instrumentiștii din
orchestra ploii au început să plece. Profesorul s-a dus la culcare și a reușit
să adoarmă, chiar dacă Ombra sforăia ca un cazac.

Martin s-a trezit târziu. Totul se sfârșise, cerul era străbătut de nori
rapizi, care se retrăgeau în fața soarelui victorios. Pământul se adăpase cu
lăcomie. Erau băltoace pe pajiște și Ombra intrase cu labelle în toate.

Știa că animalul nu ar fi rămas în casă așa ud, prin urmare a pornit cu
mult curaj în căutarea lui Cicciobaffo, un motan vagabond mare, de culoare
portocalie, cu care avea de reglat un cont.

Profesorul a constatat cu neplăcere că divanul de răchită era ud leoarcă,
nu era posibil să lucreze afară. S-a consolată cu o cafea, biscuiți și, mare șoc
în viață, chiar cu jumătate de tabletă de ciocolată.

După acest ospăț copios, a deschis computerul și a început să lucreze la
cartea sa despre poezia ludică.

*Singur e Allah în raiul
Profetului Mahomed
Singur e nasul în mijlocul feței
Singur în pat e burlacul
Dar, nimeni, de la pol la pol,
Ca mine nu e singur pe glob,
Nici n-a fost vreodată,
Căci numai eu sunt viermele...*

Lucram oarecum concentrat, când a trebuit să mă opresc. Cineva bătea
ușurel în geamul ferestrei ce dădea spre pădure. S-a întors... și a apărut fata
din lac.

Părul lung, ud leoarcă, îi cădea pe frunte, obrazul palid i se vedea neclar
prin sticlă, un deget bătea cu insistență.

Scapă-mă, te rog, scapă-mă de ei.

– Bună ziua, a spus apariția.

– Bună ziua, Michelle, a răspuns profesorul, ce faci acolo în spate?
Intră...

Ea a intrat, părul îi era ud și încurcat. Lui Adad, zeul furtunilor, nu-i
plăceau undele calme în buclele liniștite. Prințesa purta un tricou roșu și

aspru de marinar scandinav, pantaloni mulați negri și ghetuțe sport.

Fața îi era palidă, un strop de ploaie ca o lacrimă îi căzuse de-a lungul unui rid de la colțul gurii. Îmbătrânești și tu, prințesă.

– Am făcut o plimbare în pădure, a zis ea, un dezastru. Din copaci continuă să curgă picături. Și părul mi s-a încurcat peste tot.

– Problema asta o au toți spiridușii, a explicat profesorul, zâmbind.

– Mă simt mai mult un zmeu decât un spiriduș. Aveți un prosop?

– Sigur, a răspuns el.

A privit-o cu duioșie pe când se freca și încerca să-și pună în ordine coama blondă. Când a terminat, s-a așezat pe canapea, cu picioarele larg desfăcute, un pic lipsită de pudoare.

– Am trecut pe la dumneavoastră la nouă, dar lumina era stinsă, n-am vrut să vă trezesc. Trebuie să vă arăt ce am descoperit.

– Ce?

– Veniți în pădure cu mine.

– Așteaptă, i-a spus el. Sunt în papuci.

A căutat într-un scrin. Într-o grămadă de încălțări scâlciate a găsit niște bocanci vechi, dar se îndoia că ar reuși să lege toate șireturile înainte de Crăciun. Scoase atunci o pereche de adidași masivi, cu un vârf metalic care putea să omoare un tiranozaur dacă îl lovea. Își mai puse și o pălărie de cowboy.

– Sunt gata, a anunțat.

Au intrat în pădure. Păsările le-au semnalat sosirea. Poteca era acoperită cu frunze ude și strălucitoare, moi sub tălpi. Din copaci se scurgea încă amintirea ploii.

Furtuna rupsesse crengile mai firave, creând o geometrie ciudată și arabescuri arboricole. Șerpi, dragoni, păianjeni, idoli decapitați, parâme de nave, profiluri de monștri pârlind sub fiecare pas al lor.

Au părăsit poteca pentru un drum de căruță, copacii se îndeseau, lumina se schimba clipă de clipă, iar din fiecare umbră putea să răsară un pitic cordial sau o vrăjitoare cărunță.

Michelle mergea înainte, evitând rădăcinile și călcând peste ele. Profesorul îi admira mersul flexibil, precum și grația și agilitatea mușchilor de sub creasta iliacă, mai ales trohanterul și piriformul.

Pe scurt, se uita la fundul ei.

S-au oprit într-o poiană. Ea trebuia să-și scoată un pantof, îi intrase ceva înăuntru, a spus. S-a așezat pe o buturugă. Profesorul a rămas în picioare, privind operațiunea, dusă la bun sfârșit cu gesturi un pic grăbite.

– De fapt, vizita mea are și alt scop, a zis Michelle, ridicând iar capul pe neașteptate. Voiam să vă cer scuze.

– Pentru ce?

– M-am gândit din nou la cum ne-am comportat. La câteva zile după ce v-am cunoscut, ne-am permis să vă punem întrebări, să vă rugăm să ne

ajutați în munca noastră. Am fost deranjați și inoportuni. Dar... nu e ușor să întâlnești persoane ca dumneavoastră.

– Nici persoane ca dumneata, a replicat el. Dar stai liniștită... poate la început m-am simțit un pic deranjat, însă bătrânețea mi-a adus măcar aceste haruri: știu să ascult și nimeni nu mă poate constrânge să fac ceva care nu-mi place. Cu excepția Ombrei, normal.

– Mulțumesc, a zis Michelle, m-ați liniștit.

Știai deja răspunsul, spiriduș drag. Și ai fost încântată să-l primești.

– Bun, a făcut Martin. Atunci, ce-i așa grozav de văzut aici?

– Aproape am ajuns, a zis Michelle. Au dat deoparte mai multe crengi și au intrat într-o poiană mai mare.

În mijlocul ei era sau fusese un stejar bătrân. Trăsnetul îl despicasă în două. Rădăcinile priveau coroana de care fuseseră despărțite. O rană, o spărtură în vârf, dădea la iveală fibrele albe, acolo unde fusese lovitura mortală.

– Ați văzut? a întrebat Michelle.

– Am văzut. Știi acest copac, era unul din cei mai bătrâni. Avea, poate, două sute de ani.

– A fost de-ajuns o clipă, a spus ea, o clipă, și două sute de ani de viață au pierit.

– Nu, vor rămâne rădăcinile, acolo se vor adăposti furnicile și omizile, iar lemnul îi va folosi cuiva.

– Dar e trist...

– Așa e natura.

Michelle a mângâiat uriașul căzut.

– Vedeți, profesore, pentru ce v-am stingerit. Ne grăbim, ne e frică de fulgere. Asta ne face să greșim.

– Nu putem aștepta mereu cu răbdare. E ca în iubire. Ne îndrăgostim de cineva și, deodată, timpul trece mai repede pentru noi, am lăsat persoana iubită adineauri și vrem s-o revedem de îndată, orele departe de ea trec foarte încet. Atunci alergăm, trecem de obstacole și bariere, doar ca să ajungem la ea cu un minut mai devreme. Michelle, dumneata ești grăbită pentru că ești îndrăgostită de viitorul tău, de meseria ta, de dorința de a te întoarce în luminile rampei, lângă Tamino sau Hamlet al tău.

– Și dacă iubirea trece? a întrebat ea.

– Totul redevine ca prima oară, a zis profesorul, un pic distras de un zgomot din pădure. Și ne așteptăm să cadă alt fulger la un pas de noi.

– Eu și Aldo nu ne mai grăbim să fim împreună, a spus Michelle, ba chiar încercăm să stăm cât mai departe posibil unul de celălalt. E un semn rău?

– E un tunet îndepărtat, da. Dar furtuna n-a izbucnit încă. Sau mă înșel?

Michelle nu i-a răspuns. Iar profesorul a auzit că alerga ceva înspre ei, făcând mult zgomot de rămurele rupte și respirând gâfâit. Poate e mistrețul lui Bollini sau un zmeu uriaș. Te voi apăra, Michelle.

Normal că era Ombra, dând din coadă și împodobită cu rămurele ca un pom de Crăciun. Și-a arătat bucuria executând un dans războinic.

– Fii cuminte, Ombra! i-a zis profesorul.

S-a întors. Câinele dispăruse.

– Michelle! a strigat el.

I-a răspuns trilul batjocoritor al unei coțofene.

A dat ocol poienii, dar nu a găsit-o. Și-a dat seama că inima îi bătea cu putere. O răpise oare un faun, un vârcolac? Sau nu existase poate niciodată? Era acela momentul inevitabil, sfârșitul visului?

– Michelle! a mai strigat-o.

A trecut un minut cu încetinitorul. Te rog, unde ești? Mă grăbesc să te regăsesc.

A rămas nemișcat, la granița dintre tăcere și șoaptă, între prezent și trecutul primordial. Copacii îl priveau, mult mai bătrâni și înțelepți ca el.

Ea a apărut din nou în spatele lui. A mângâiat-o pe Ombra. Avea în mână două ciuperci moi.

– Sunt bune?

– Nu. Seamănă la gust cu carnea de porc. Dar sunt rele, diabolice. Nu omoară, dar te trimit la doctor pentru trei zile.

– Sunt orășeancă get-beget, a râs ea. Să ne întoarcem. Am văzut că lucrați ceva.

– Nu mă grăbesc, a zis profesorul, dar să mergem.

Acum era el în frunte, iar soarele intermitent îl ghida cu strălucirea lui pe poteca pictată. Auzea în spatele lui strigătele slabe ale lui Michelle. Fiecare rămurică voia s-o mângâie și câte una, invidioasă pe frumusețea ei, încerca s-o zgârie pe obraz.

– Și dumneavoastră, domnule profesor? V-ați grăbit vreodată? m-a întrebat Michelle.

– În ce sens?

– Ați fost vreodată îndrăgostit? Ați simțit ce tocmai ați descris atât de bine?

– După dumneata?

– După mine, da. Și ați simțit și ce simțim Aldo și cu mine acum. Timpul lent, care ne e povară.

Erau afară din pădure. I-au primit nori mari, albi și pașnici.

Au rămas liniștiți, un pic stânjeniți.

– Bun, întoarceți-vă la munca dumneavoastră.

– Mai întâi aș vrea să-ți ofer o cafea. Și biscuiți.

– Și mie nimic? Trebuie să mă vopsesc blond platinat? a întrebat Ombra.

Au băut o cafea. Cu Michelle pe canapea, casa părea altfel, mai colorată și primitoare. Chiar și profesorul se simțea mai plin de viață.

– Vrei să vezi locul care îmi place cel mai mult pe lume, împreună cu acesta?

– Sigur.

I-a arătat pozele cu insula zânelor. Stânci, mare. Într-una, făcută acum zece ani, erau prietenii pescari, fiul lor micuț și un Martin mai tânăr, în bermude de un verde ca smaraldul.

În mijlocul fotografiei, atârna un pește-spadă enorm.

– Ce namilă! L-ați prins dumneavoastră?

– Nu, l-a prins cel cu șapcă albastră. Se numea Geppetto. A fost un pescuitor de corali care a intrat în legendă. Știi cum se pescuiesc coralii?

– Nu, a zis ea, aplecându-se ca să vadă mai bine.

Părul ei a atins ușor mâna profesorului, care nu și-a retras-o.

– Trebuie să fie cel puțin trei. Unul conduce barca. Altul îl ajută pe pescuitorul de corali în timpul scufundării. Și pescuitorul se duce sub apă cu buteliile. Când coboară, se scufundă în grabă. Apoi are doar douăzeci de minute să găsească acel coral drag inimii lui. Și după aceea două ore pentru decompresie. Dacă se coboară la optzeci de metri, se oprește la douăzeci preț de o oră întreagă, apoi la zece. Și se gândește...

– Michelle! a strigat o voce furioasă.

– Sunt aici, Aldo, a răspuns ea.

– Unde naiba ai fost? a întrebat el nervos. Trebuia să mergem în oraș, ai uitat?

– Măcar cere voie! a șuiert ea, cu o voce glacială.

– Mă scuzați, profesore, a zis el cu ură, dar o caut de un ceas.

Înțeleg, dragă Furiosule, s-a gândit profesorul. Și eu m-am temut să n-o pierd, preț de un minut interminabil.

– Calmați-vă și plecați. Călătorie plăcută!

– La revedere, pe curând! a spus ea la plecare.

Le-am auzit vocile care se certau, mai întâi aproape, apoi din ce în ce mai estompate. Mașina a pornit cu un bubuit furios. Apoi nimic.

Din nou singur. Hai, la treabă!

Profesorul a scris pe nerăsuflăte cel puțin două ore, îi plăcea să sară de la o poezie la alta. Dar era neliniștit, de parcă aștepta ceva. Când a auzit scrâșnet de roți pe pietriș, a înțeles.

Aștepta pur și simplu să se întoarcă Michelle. Acum erau din nou aproape, la o sută de pași distanță, chiar dacă ea era cu altul.

A fost o cină frugală: pâine, jambon, brânză. Dar rafinată: baghete, șuncă și mozzarella italiană, toate sub ochii Ombrei, care se supunea celei de-a zecea porunci din dodecalog. Apoi profesorul a auzit un vers cunoscut și s-a îndreptat spre fotoliul uzat.

Autorul versului era acolo. Negru, cu pliscul galben și ochi de nebun. Corbul.

– *Nevermore*, profesore.

- Nu croncăni poezia aia [6](#) ! Nu le place tuturor, dar mie îmi place.
- *Nevermore*, niciodată. Dar sunteți sigur? Cum faceți să spuneți *niciodată*? Și cum ștergeți acel *niciodată*?
- Nu fi obraznic!
- Când blonda dumneavoastră vecină a dispărut, de ce sunteți așa agitat? De ce vă e așa teamă s-o vedeți dispărând, ca fantoma dintr-o legendă, ca și cum ați putea s-o pierdeți pentru totdeauna? La un moment dat, în *Tom Sawyer* e o scenă în care băieții într-o peșteră îl pierd pe negrul Jim...
- Citezi doi scriitori deodată, te rog să termini cu parada asta de erudiție...
- Voiam doar să vă aduc ușurare cu un exemplu din literatură.
- Am și eu un exemplu. Vă amintiți filmul lui Pasolini?
- Nu mi-a plăcut deloc, a spus corbul, bătând din aripi – n-o să mă mai uit niciodată la filmul în care vorbim în acel fel și avem un sfârșit urât, chiar dacă metaforic. Niciodată filmul ăla, *nevermore*.
- Bine. Atunci, lasă-mă în pace, pasăre pedantă, și noapte bună!
- Voiam numai să vă fac să reflectați asupra faptului că se poate compune o poezie cu *Nevermore*, dar în viața noastră cotidiană, e greu de spus *niciodată*. Oricum, e treaba dumneavoastră.

*Martienii au douăsprezece mâini
Își fac singuri masaj martienii
Au douăsprezece sexe și milioane
De combinații amoroase.*

*Martienii se numesc extratereștri
Ne consideră ființe ciudate
Care își fac rău cu mâna lor
Martienii au doisprezece sori
Sunt mereu bronzăți martienii.*

*Martienii au douăsprezece mâini
Și trei sau patru sexe martienii
De aceea trăiesc din tentații
Au tentacule ca pitonii
Și se împreunează mereu martienii
În moduri incomode pentru noi oamenii.*

În dimineața următoare a început să bată un vânt rece. Dar profesorul nu a renunțat la ritualul cafelei cu biscuiți luate în aer liber. Și, pe când o soarbe, bine înfodolit în geaca lui groasă de tweed, iată și prima surpriză a unei zile care avea să fie plină de apariții. Întâia a fost trecerea unei mașini Cadillac pline de capre. Într-o căsuță din apropiere trăia Mariangelo, un emigrant care făcuse avere în America și se întorsese cu mașina mare și o groază de bani. Se apucase de creșterea ovinelor și, din când în când, le ducea la câte o piață, etalându-și automobilul strălucitor.

Mariangelo nu a salutat, era îndărătnic și neprietenos, exact ca un țap. După Cadillac, iată că a sosit și rulota lui Vudstok.

Cultivatorul și partenera lui, Dina, au coborât, amândoi în blugi rupți și tricouri, el cu Who, ea cu o formație necunoscută profesorului.

– Plecăm de aici, prietene Martin, a zis Vudstok. Un tâmpit de vânător l-a prevenit pe pădurar, au descoperit plantația de marijuana; din fericire, eu nu eram acolo, au stat la pândă trei zile și m-au așteptat.

– Am riscat mult, a spus Dina clarvăzătoarea. Din fericire, extraterestrii ne-au anunțat dinainte.

– A, da?

– Sigur, a zis Dina, ei sunt de partea noastră, a oamenilor liberi. Știi cum îi spun planetei Terra? *Saras*, cuvânt care se poate citi și invers. E felul lor de a ne reproșa și a ne spune că nu ne vom schimba niciodată.

– Da, lumea asta nu se va schimba niciodată, a aprobat Vudstok, oamenii au vocație de șerifi. Mă car înainte să mă denunțe sau să mă omoare cu gloanțe ca pe un mistreț. Sunt sătul de muzică de la serbările populare și de comentarii despre părul meu. Mă duc în sud. Acolo e California. Mă doare-n cot dacă te superi.

– Nu înțelegi nimic, a zis Dina, ridicând din umeri.

– Și marțienii? a întrebat profesorul candid.

– Se numesc *arvidabas*, a precizat Dina cu un zâmbet compătimitor, și îi voi găsi și acolo. Ei nu ne lasă singuri.

– O să-mi lipsești, profesoare, a spus Vudstok, strângându-i mâna, ești un bandit bătrân, dar cel puțin îți place rockul bun și vechi și se poate vorbi liber cu tine. N-o să mai avem de-a face cu burghezii. *We don't get fooled again.* [Z](#)

– Cântec al formației Who, a zis profesorul.

– Exact, aprobă tânărul.

– Arvidabas preferă muzica clasică, a afirmat Dina, Mozart era un arvidibas.

– Bănuiam. Și casa voastră?

– O vom închiria. Probabil cuiva care nu știe diferența dintre un coș de fum și o țigară cu marijuana, ca vecinii dumitale făloși. Tot ce ne trebuie e încărcat în rulotă, ne ajunge și ne mulțumește. Asta-i deosebirea dintre noi și ei.

– Așa e, a zis profesorul.

Dina l-a sărutat pe obraji. Pe neașteptate, profesorul și-a dat seama cât de melancolică fusese despărțirea și cât le va duce dorul acelor simpatici copii ai florilor congelate.

– Bună e California, a zis el.

– Îți vom da de știre unde suntem, a spus Dina, urcând în rulotă, și uită-te la stele.

– Asta e un cadou pentru tine, a zis Vudstok și i-a dat o cutiuță de carton.

– Nu-l deschizi?

– Mi-e teamă să aflu ce conține, a spus Martin, punând-o în buzunar.

– Bun, într-o zi când te simți deprimat, fumeaz-o sau mănâncă biscuiți și vei vedea ce îți face mai bine.

– *Dabacoras*, a zis Dina.

– *Dabacoras*, a răspuns profesorul, care a intuit că acesta era salutul extratereștrilor.

Rulota a dispărut înspre Sud. Ombra a urmărit-o un pic cu privirea pe drum și a făcut caca chiar în mijlocul drumului, urmând a treia poruncă din dodecalog.

Profesorul se gândea la muncă în timp ce cânta Ella Fitzgerald.

– Alo! a zis el.

Nu era o veste bună. Marras murise. Poate că aceea era ultima lui scrisoare.

Bun. Acum nu mai ai obligația să te duci să-l cauți, s-a gândit sufletul negru al profesorului rău, iar sufletul lui bun l-a detestat. Tocmai voia să se apuce de lucru, când Satchmo a început să sune din nou.

– Bună, Martin.

– Bună, Umberto. Ce mai faci?

– Bine. Mi-ai ascultat muzica?

– Nu reușesc să deschid fișierul.

– Ești un dezastru. Ți-o trimit în alt format.

– Ești bine?

– Foarte bine. Muncesc mult, dar îmi place. Eu și Jane ne gândim să ne luăm o săptămână de vacanță și să mergem la mare. Știi, ea face surfing.

– Și tu?

– Ei bine, voi sta pe plajă s-o admir și voi face gimnastică, îmbătrânesc, am un pic de burtă. Tu ce mai faci? Îți iei pastilele sau te prefaci, ca de obicei?

– Le iau, le iau.

– E bine. Te mai sun peste o săptămână. Pa, Martin.

– Umberto...

– Da.

– De Crăciun poate vin la tine.

– Așa zici mereu, dar nu vii niciodată.

– Ai putea să vii tu...

– Probabil. O să mă gândesc. Pa, tată, mi se descarcă telefonul, trebuie să te salut.

– Pa.

I se descarcă mereu telefonul, așa poate să scape de mine, s-a gândit profesorul. Dar era mulțumit. Două telefoane în aceeași dimineață, ce lux! s-a gândit.

Ella cânta din nou. Pe ecran au apărut cuvintele NU, NICIODATĂ. Era un mesaj pe care îl punea profesorul pentru pisălogii cu care nu voia să vorbească. N-a răspuns.

Sunt un adevărat urs bătrân și singuratic, s-a gândit.

A deschis e-mailul pe computer și era acolo o invitație la conferințe despre yoga, precum și una, Roberta, care îi cerea un cont de LinkedIn (poate vreun spiriduș sau o zână a pădurilor). Apoi programul unui teatru francez care îl hăitua de ani întregi. Și în cele din urmă un mail de la Franceschi, fostul lui student. Scria așa:

Dragă profesore,

Ieri am fost la o conferință a lui Ducati la universitate. S-au spus o groază de banalități și apoi s-a vorbit despre Catena. Dumneavoastră l-ați citat cu perfidie, ați spus că pasiunea pentru personalitatea lui de alienat v-a făcut să scrieți lucruri superficiale despre poezia lui. Aș fi vrut să intervin și să răspund, apoi mi-am amintit ce mă sfătuiați când Remorus și gurile rele vorbeau de „protecția” pe care mi-o acordați. Îmi ziceați: e problema lor, nu a noastră. Cât se poate de adevărat. Ducati nu vrea pe nimeni lângă el, e singur. În schimb, dumneavoastră sunteți pomenit de toți și înconjurat de afecțiune.

Vă salut și vă îmbrățișez.

Pomenit de toți. O expresie frumoasă pentru un necrolog, s-a gândit Martin și i-a răspuns cu fraze afectuoase de circumstanță. De fapt, de Ducati nu-i păsa câtuși de puțin. Cum se întâmplă în arenele literare, catenismul era un mic câmp de bătaie. Profesorul declara cu mândrie că era singurul custode al moștenirii poetice a lui Catena, singurul care putea scrie despre el. Vai de cel ce îi invadea teritoriul, avea să-l treacă prin foc și sabie, chiar de ar fi fost un erudit islandez. Ducati, după ce fusese respins, cu pierderea teritoriilor literaturii lui Proust și Gadda, obișnuia să facă incursiuni în catenism și așa-zisa poezie naivă, termen destul de vag, așa cum erau și observațiile lui Ducati.

– Imbecil bătrân! a exclamat, fără să știe prea bine dacă vorbea despre sine sau rivalul său.

După-amiază a plouat din nou. Stropii cântau pe acoperiș cu multă convingere.

A auzit bătând la ușă și a apărut ea.

Udă, fascinantă, înseninată.

Avea părul lăsat pe spate și legat într-o coadă de cal, o rochie cu flori lipită de corp și umerii osoși, lucind de picături.

Nicicând nu i s-a părut că seamănă mai mult cu femeia pe care o iubise.

Cu un nod în gât, i-a spus:

– la loc.

Ea a făcut întocmai, s-a așezat pe canapea, de data asta picior peste picior. Nu se încălțase cu acei saboți detestați, ci cu o pereche de pantofi de sport, din care i se vedeau gleznele subțiri.

– Ai ieșit fără umbrelă? a întrebat-o profesorul. Fii atentă, Michelle, aici se schimbă repede vremea. Vrei ceva cald?

– Măcar un ceai.

Profesorul a scotocit prin bucătărie, blestemându-și dezordinea și sărăcia, a găsit deodată vechiul ceainic de porțelan, dar nu și prețiosul pliculeț de ceai. A înjurat încet, a dat-o deoparte pe Ombra, câinele curios, și în sfârșit, într-un ungher din spatele lingurilor, a descoperit mult doritul Twinings Darjeeling, poate de pe timpul expansiunii coloniale britanice, dar tocmai bun în acel scop. În timp ce apa fierbea și Ombra întreținea musafira imitând un cățeluș, și-a schimbat papucii rupți, sustrași de la un hotel, cu o pereche de pantofi uzați, dar eleganți. A blestemat ciorapii albi și scurți, găuriți în vârf, și s-a gândit că nu mai are grijă de el însuși. A cufundat în apă pliculețul, care a început să înroșească lichidul.

SĂ ÎMPĂRȚIM COMEDIA „CEAIUL DE LA ORA 5” ÎN PATRU PĂRȚI

PROLOGUL

PROFESORUL ȘI PRINȚESA

Un profesor și o prințesă, spune povestea, luau împreună ceaiul. Era o zi ploioasă, tocmai bună de confidențe. A început el.

– Azi e o zi plină de surprize pentru mine. Mai întâi, una urâtă: un coleg de-al meu care, din păcate, s-a prăpădit. Apoi una plăcută, telefonul pe care îl aștept mereu de la fiul meu. Pe urmă vizita ei.

– Am fost o proastă, a spus Michelle, am ieșit fără umbrelă, cerul era noros și puteam să mă gândesc că va ploua. La țară nu sunt verande. Am venit să-l întreb dacă nu are un uscător de păr.

Nu te cred, s-a gândit domnul profesor, o prințesă cu o coamă lungă, blondă are întotdeauna un uscător de păr la ea în castel, pentru ca, în caz că un cavaler vrea să-i folosească părul drept scară, să-l găsească curat și moale. Și un profesor cu părul alb e greu să aibă un uscător de păr sau, dacă are, bineînțeles că nu funcționează.

– Îmi pare rău, nu am, a recunoscut Martin. Dar, dacă vrei, aprind șemineul ca să te așezi în fața lui și să te usuci.

– Mulțumesc, a răspuns ea.

De aceea jupânul profesor a luat un buștean de mărime potrivită, a pus în șemineu hârtie și surcele după nevoie și, cu mare îndemânare, a aprins focul și l-a alimentat cu lemne. Prințesa și-a desfăcut părul lung și, în lumina flăcărilor, acesta s-a făcut de un aur orbitor.

Și, ieșiți din pădure, ne-am dat seama că găsiserăm în sfârșit Eldorado.

Prințesa s-a pieptănat în fața ochilor jupânului Martin și ai credinciosului său scutier, Ombra. În fața focului părul electrizat pârâia și o clipă nu s-au auzit decât sunetul și vraja aceea.

Apoi ea a scuturat din cap, așa cum făcea Ombra când ieșea din apă. A ezitat, și-a plecat ochii și a spus deodată:

– Uscătorul de păr era doar un pretext, profesore. În realitate, nu mai știu în fața cui să-mi descarc sufletul.

Asta am mai auzit-o, s-a gândit el.

LAMENTAȚIA PRINȚESEI

Aldo a plecat, va sta departe de mine o săptămână, a spus ea. Nu mai reușim să stăm împreună, nu ne mai suportăm. El bea și devine agresiv, uneori violent, mă înspăimântă. Îl macină ceva, se îndoiește de capacitatea lui și își varsă nervii pe mine. Știu ce gândiți, profesore, și eu îmi vârs nervii pe el. Dar măcar nu beau de dimineață jumătate de sticlă cu gin.

Nu știu ce să fac. Poate ar fi mai bine dacă ar merge fiecare pe drumul lui. Și eu mă îndoiesc de capacitatea mea, nu lucrez de un an, mi se propun doar slujbe indecente. Nu mai dansez ca altădată, am o mică fractură la un picior. Încerc să-mi scriu textul teatral, dar e greu cu Aldo, care înjură și țipă, cu toate treburile mici și mari de făcut într-o casă nouă, cu distanța până la magazine. Acum înțeleg ce înseamnă să trăiești aici. Cine știe dacă voi fi în stare vreodată. Trebuie să fii împăcat cu tine însuși.

JUPÂNUL PROFESOR SE PLÂNGE ȘI EL

Eu nu sunt împăcat cu mine însumi. Vreau liniște, e altceva. La început și eu mă gândeam că nu sunt potrivit pentru o astfel de viață, înainte locuiam la doi pași de universitate, duceam o viață confortabilă, fiul meu nu stătea departe și venea des să mă vadă. Dar, cu timpul, m-am învățat, te înveți. Lucrezi, observi, aștepti. Să nu te grăbești, ești tânără. Poți încerca să trăiești aici și, dacă nu merge, poți să schimbi, să încerci să ai o relație bună cu el (sau să-l părăsești, s-a gândit el o clipă) și apoi să decizi să iei un avion și pe-aici ți-e drumul, să iei totul de la început. Când ai vârsta mea, invidiezi viitorul pe care îl au în față tinerii. Dar știu bine că, atunci când ești tânăr, ți-e frică adesea de viitor, nu-l consideri o resursă. Scrie, rescrie, cine ți-a spus că e ușor să scrii? Pune tot sufletul și vei vedea că va ieși ceva bun.

Ploaia încetase, dar prințesa nu a plecat și profesorul a fost mulțumit.

CEREREA PRINȚESEI

Trebuie să vă cer o favoare. Știu că mulți vă cer. Am tot respectul pentru dumneavoastră și v-am citit și recitit cartea despre poezie și articolele despre Melville și Gadda și, normal, despre Catena. Vă rog, citiți-mi

comedia, e o piesă scurtă, cu două personaje, el mai bătrân, ea mai tânără, inspirată liber din *Noaptea albă* de Dostoievski. Scuzați-mi îndrăzneala de a mă măsura cu un mare scriitor. Am lucrat mult la text, credeam că îmi va fi ușor să prezint piesa pe scenă. Dar, după primele refuzuri ale câtorva regizori, sau bufoni și șantajști, am început să am îndoieli. E bine să ai îndoieli? Dar, mai ales, are valoare ce am scris? Mi-e un pic rușine, dar, dacă o veți citi dumneavoastră, va fi important pentru mine. Dacă nu vă place, aruncați-o la gunoi.

RĂSPUNSUL PROFESORULUI MARTIN

Am s-o citesc cu plăcere, citesc adesea ce mi se propune (prima minciună), îți înțeleg greutățile, dar e normal să ai îndoieli la vârsta dumitale. Altfel riști să devii un fanfaron înainte de vreme. Un Rimbaud sau un călugăr Thelonus se naște o dată la un secol, tinerețea nu înseamnă neapărat geniu, talentul trebuie cultivat, este un meșteșug.

La vârsta dumitale, eu lucram mult, nu aveam viață personală și nici distracții (a doua minciună). Dar apoi am învățat, chiar și de la elevii mei (și eleve, nu, profesore?) să am o altfel de viziune despre scris. Nu înseamnă doar inspirație fulgerătoare, îngerul din tablourile cu Buna Vestire, care anunță o capodoperă, dar și muncă grea, să cauți încontinuu ce e mai bun, să tai, să însăilezi din nou, să refaci. Tâmplăria intelectualului. Ca Sfântul Iosif.

Prințesa a râs.

– Și eu aș fi Fecioara Maria?

A râs și profesorul.

– Nu, dumneata ești un înger în cer, la dreapta tabloului, cu bucle blonde.

– Dar îngerii nu au sex, a spus ea.

Profesorul și-a înghițit nodul din gât. Până acum câteva zile se simțea în siguranță în turnul lui de fildeș imaginar, știa sau credea că știe cum se vindecă omul de patimă. Dar acele cuvinte și părul luminat de foc îl tulburau. Simțea chiar o durere ușoară.

– Pentru mine, au, a răspuns el. Sunt îngeri pe pământ, așa că au sex.

– Și dumneavoastră ați cunoscut vreodată un înger?

– Mulți. Îndeosebi un înger-femeie. Și e ceva la dumneata care îmi amintește de ea. Una din marile mele iubiri.

Acum a venit rândul ei să fie surprinsă. Dar era obișnuită să lupte și ochii profesorului i se păreau paterni, nu agresivi, ai unui urs panda mai degrabă decât ai unui tigru. De aceea a spus cu siguranță în glas:

– Sunt singură în casă, Aldo va mai fi plecat încă puțin. Veniți să luați prânzul cu mine mâine. Vă promit că nu voi folosi alimente sau ingrediente exotice sau ciudate. Voi da piesa la dactilografiat, apoi dumneavoastră veți avea tot timpul s-o citiți.

– Cu plăcere, a răspuns profesorul.

– Puteți s-o aduceți și pe Ombra.

- Ce bine! a exclamat Ombra radioasă.
- Prințesa s-a ridicat și a zâmbit.
- Dar să nu vă ia prea mult s-o citiți. Am deja douăzeci și nouă de ani și mă grăbesc, sunt o carieristă.
- Pe mâine! a zis profesorul.

EPILOG

Douăzeci și nouă de ani, s-a gândit el iar, imediat ce femeia a ieșit din casa lui.

Doar atunci și-a dat seama ce tânără era. Și-a amintit că între el și marea lui iubire erau zece ani diferență, o prerie de străbătut. Acum Michelle era departe, mai departe ca luna, și îi cerea lui, un bătrân, jalnic poet pensionat, să aibă putere asupra vieții ei. Cine știe câți, în loc s-o ajute, o doriseră și o șantajaseră. Binecuvântată bătrânețe! s-a gândit profesorul, care îți îngăduie să dorești fără să iei, să admiri fără să rănești, să suferi fără să faci rău altora. A revăzut-o pe ea, mult iubita, într-o zi cu ploaie, în timp ce fugea caraghios, în salturi, ca să salveze pachetul de cărți de la subraț.

Apoi, după ce o sărutase, îi spusese:

– Nu-ți bate joc de mine: dacă fugi, nu te plouă mai puțin.

Și aproape s-au certat pe această temă. Ce cărți avea în mână, profesore, iubita ta în ziua aceea? Nu-mi amintesc, poate cărți de poezie, dar cu siguranță una, stranie coincidență, era în proză, *Noapți albe*.

O, draga mea Nastenka, scumpă Nastenka! Profesorul visător are încă puține nopți până să sosească Furiosul și să-și revendice iubirea pentru tine. Câte lucruri îți voi spune în aceste nopți, în care se văd aceleași stele ca acum atâția ani la Sankt Petersburg, nu e zăpadă, dar ne-o vom imagina, iar eu voi avea douăzeci și șase de ani și mă voi preface că sunt un tânăr îmbătrânit prematur.

– E ceasul creaturilor, a spus Ombra.

– Așa e. Iată-ți mâncarea, nobil scutier, crochete medievale cu ton. Și acum ies. Care animal are să-mi vorbească astă-seară? Căprioara grațioasă, cinicul arici, mistrețul furios?

Niciunul. Târâtorul, detestatul, surghiunitul șarpe de iarbă, o ființă lucioasă prin iarba udă de rouă.

– Suntem cât pe ce să ne împerechem, profesore? Îți lepezi pielea de bătrân și îți pui una nouă de tânăr?

– Nimic din ce crezi, năpârco! Am terminat cu nebuniile astea.

– Nu termini niciodată cu nebuniile, șuieră șarpele. În seara asta o să aduc un măr pentru frumoasa ta. Și mâine i-l vei oferi. Și va fi altă suferință...

– Nu suntem în Eden, năpârco.

– Dar ispitele sunt peste tot, profesore. Pe pământ și în cer. Ca mine, care pot să trăiesc pe iarbă și în râu.

- Las-o baltă! l-a repezit profesorul. Are deja destule gânduri.
- Așadar, șuieră șarpele, crezi c-aș putea s-o fac să se îndrăgostească de tine? Cere-mi și am s-o fac.
- Nu, Mefisto de grădină, n-am să-ți cer.
- O să mă întorc, a zis șarpele, și voi fi de zece ori mai mare, un adevărat piton înfricoșător, o ispită mare cât gura mea căscată.
Și a dispărut în *Dabacoras*, beznă.

*Seniori de la curte, lăsați-mă să vorbesc
 Știu că aveți să mă judecați și că vă place
 Doar moartea ar trebui să judece
 Dar voi o faceți și fiți pe pace.*

*Adesea m-am folosit de alții, uneori cu ferocitate
 I-am calomniat, tare i-am urât
 Și mereu am încercat de fiecare dată
 Să-mi ascund acest sentiment
 Acum nu mai simt această suferință.*

*Seniori de la curte, iertați
 Pe cel mai lacom negustor și condamnați
 Pe tânăra vrăjitoare și pe cei ce de foame fură
 De teama altuia vă e foame.*

*Priviți judecători, Catena mă cheamă
 De privirea mea furioasă înlănțuit
 Închideți-mă, faceți ce vreți cu mine.
 Stăteam odată printre voi
 Dar vă priveam în ochi și nu aveți
 Asupra vieții mele nicio altă putere
 Ce să nu fie cea tristă a securii
 Nu vă cer alinare, nici milă
 Eu voi fi mort, voi sunteți deja
 Sunteți în lanțuri. Dar acum râdeți.*

Profesorul avea o garderobă împărțită în două: Trecut și Present.
 Vintage și Dernier Cri [8](#) . Dulapul din dormitor avea două compartimente.

Într-unul erau puținele lucruri pe care le îmbrăca în fiecare zi. În celălalt dormeau liniștit piesele de rezistență pe care nu le mai purta de ani întregi. După ce Orietta plătise prețul pentru bătrânețe, în locul ei venise gușata și surâzătoarea Evelina, care făcea curățenie de două ori pe săptămână. Dar acum era la pat, imobilizată de gută, și profesorul făcea totul singur. Rezultatul era cel mult decent, păianjenii de pe tavan prosperau și, din când în când, se înălța un norișor de praf din cărțile și obiectele atinse ușor. Așadar, cu o oarecare neliniște, a răsucit cheia de la Dulapul Trecut. În aer s-a răspândit un miros de lână veche și lavandă și un murmur surprins s-a auzit din sacourile și pantalonii puși pe umerase. Ce îi deștepta din somnul lor profund? O nuntă, o aniversare sau un sfârșit lipsit de glorie, pe o tarabă cu haine vechi. Și, mai cu seamă, cine avea să fie alesul care să revadă soarele?

Profesorul a examinat unul câte unul sacourile. A încercat să îmbine o amintire cu fiecare, dar nu a reușit decât cu unul. Era un sacou în carouri albe și negre și și-a adus aminte comentariul colegului Marras, când mai avea chef de glumă:

– Pătrățelele le port eu?

A fost o primă evaluare a situației. Și rezultatul a fost dezastros. Moliile și alte insecte mâncătoare de haine se ospătaseră de un an, o orgie de tweed, o bacanală de pânzeturi, un banchet cu diferite tipuri de lână. Găuri în toate sacourile și în toți pantalonii.

– Se pot repara, se pot cârpi, au cântat în cor Hainele din Trecut.

Dar profesorul a scuturat din cap și a deschis sertarul de cămăși. Gulerele erau jerpelite, doar una rămăsese imaculată, de un portocaliu fosforescent, un cadou de la Remorus, dar nu o pusese niciodată, nici nu știuse că era acolo.

Cu un oftat și un țipăt de durere care venea de la Hainele din Trecut, a deschis compartimentul Prezentului. L-a cercetat îngândurat. Care combinație putea să-i redea frumusețea senilă? Un sacou negru de catifea, cu căptușeală roșie și o pereche de pantaloni, ca prin minune fără pete și cute, de culoare bej. Cămașa era pentru ocazii importante, verde provensal, cu un model de crini mici. A îmbrăcat tot și și-a privit din nou bustul în oglinjoara dulapului.

Martin, s-a gândit el, de ce atâta atenție și grijă? Te interesează așa de mult părerea prințesei? Nu te știe deja în hainele tale obișnuite, de zi cu zi? Vreau să fiu decent, nu seducător, a răspuns profesorul, găsindu-și o scuză.

Apoi s-a bărbierit, nu cu aparatul de ras electric, ci cu lama, s-a zgâriat ca de obicei sub nas și, mirosind a after-shave, s-a uitat la pendulă. Era zece. Încă trei ore până să se ducă la Michelle, ma belle [9](#). Ce să facă în timpul așteptării aceleia tensionate? Lucrează, i-a sugerat o voce imperioasă.

S-a așezat la computer, a liniștit cu un biscuit coada agitată a Ombrei și a deschis poșta electronică. Doar două mesaje.

Implacabilul teatru francez anunța o nouă montare după Hamlet în atmosferă antarctică, cu actori costumați în pinguini. Apoi, Franceschi își luase inima în dinți și-mi trimisese un interviu cu Ducati, cu următoarea parte în ce mă privea.

Cât despre așa-zișii poeți naivi, termen absurd de simplist, unul din cei mai cunoscuți e Catena. Dar mai mult pentru viața lui chinuită de revoltat decât pentru valoarea literară. Normal, sunt unii ca exegetul lui, Martin B., care încearcă să-i atribue un conținut profund, dar cu argumente improvizate și puțin convingătoare. Nu e suficientă o sinucidere să faci un mare poet, dar evident că B., în ciuda vârstei avansate, încă e fascinat de termenul maudit [10](#), ca un june licean.

Totuși, și-a spus profesorul, un adevărat progres... Să-i răspund? Nici nu mă gândesc.

L-am cunoscut pe Ducati, s-a gândit, cred că abia a făcut sex cu nevasta, are mutră de ulceros și vorbă moale, la cursurile lui se poate auzi sforăind o întreagă generație. Nu trebuie doar să gândesc aceste lucruri, trebuie să le scriu, i-a sugerat vocea sa îngrijorată. Măcar în câteva rânduri, i-a răspuns vocea lui leneșă.

Așadar, se apucă din nou să lucreze cu seriozitate la poezia ludică.

Și mulți trebuie să-l fi văzut într-o seară

În coborârea-i nebunească de sus din vârful de
munte

Prin câmpuri și ziduri, prin toate lucrurile

Trasând cu felinarul inele de lumină.

Între casă și grajd o rafală îl prinse

De veșmântul ce-l purta

Și-l aruncă pe pojghița de gheață

Ce acoperea pământul și fu pierdut...

He reeled, he lurched, he bobbed, he checked. [11](#)

Am lucrat până când pendula arăta miezul zilei, apoi mi-am amintit că pantalonii pe care îi alesesem au nevoie de bretele. Aveam o singură pereche verde ca mazărea, dar sub sacou nimeni nu le-ar fi văzut. Tocmai mi-l puneam pe mine, când a intrat Prințesa Grânelor pe poarta lăsată deschisă.

– Vă deranjez? Ce bretele frumoase, profesore Martin!

– Nici un deranj, a răspuns el.

Acum îmi spune că prânzul de astăzi se amână, m-am gândit.

– Am o propunere. Având în vedere că e o zi minunată, de ce n-am merge pe malul lacului la un picnic? Pregătesc eu totul: baghete cu omletă și jambon, brânză și fructe. Vă surâde ideea?

– Grozav!

– Bun. Atunci, când sunteți gata, treceți pe la mine să mă luați.

Sărind într-un picior, profesorul s-a grăbit să-și schimbe ținuta, de la una pentru un Prânz de Gală la una Pastorală. În mare grabă, și-a scos pantalonii, i-a înlocuit cu unii obișnuiți și, în loc de sacoul negru, a îmbrăcat altul verde, cu petice în coate, dar abia luat de la curățătorie, și a scos o pereche de pantofi sport din piele de căprioară, nefolosiți de mult.

Ascultând de a douăsprezecea poruncă, Ombra privea scena fără să comenteze. O interesa doar un amănunt care o privea.

– Da, vii și tu cu noi, Ombra.

Ombra a uitat de dodecalog și a călcat cu labele pe sacoul lui Martin. Profesorul a înjurat și l-a periat.

Apoi și-a pus în buzunar o carte de poezii, are efect să reciți pe malul unui lac, și s-a dus la vecina lui.

Ea îl aștepta în fața casei, într-un balansoar. Era îmbrăcată într-o salopetă roșie, care se mula plăcut, purta pantofi de plimbare, avea părul strâns la ceafă și un rucsac pus pe umeri.

– Rucsacul îl duc eu, a spus Ercole Savignano Martin.

– Nici vorbă! Ideea cu picnicul a fost a mea. Cel mult, dacă vreți, puteți să puneți în buzunar sticla de vin.

Poate face aluzie la faptul că sacoul e puțin deformat. Dar a uitat imediat de îndoială și cei trei au pornit la drum, Ombra înaintea, adu-mecând ca un căutător de apă, Prințesa în pas sprinten și Martin blestemând alegerea pantofilor. Erau tari ca marmura și îl rodeau deja, d-apoi mai încolo!

Au vorbit de toate cele, de probele ei, de cursurile lui universitare. De jur împrejurul pădurilor aurii de la Sankt Petersburg erau stoluri de păsări înălțându-se în zbor de pe câmpurile negre unde triumfase regele Elianto.

Profesorul folosea bastonul ca să indice numele plantelor din drumul lor și Michelle aproba, cu un surâs slab pe obrazul palid. Profesorul s-a gândit că nu dormea bine. A întrebat-o. Nu, nu dorm suficient, a răspuns ea, abia mă obișnuiesc cu zgomotele nocturne. Ajunseseră deja în fața ruinelor lui Catena, când Ombra s-a năpustit într-acolo și a început să latre. Profesorul s-a uitat în direcția în care se îndreptase câinele. Și a văzut-o pe bătrâna cu șalul roșu, cu o coasă în mână, ca moartea la un carnaval. Bătrâna a pus jos coasa, l-a privit pe profesor și i-a făcut un semn inconfundabil de invitație: *vino la mine, călătorule, nu-ți fie frică!*

– O cunoașteți? a întrebat Michelle.

– Nu. Mi s-a spus că e o nebună care stă aici prin apropiere, a răspuns profesorul și, ascunzându-și o ușoară tulburare, a continuat.

După-amiaza magică

Chiflele erau delicioase, cum sunt de obicei după un drum lung, când ajungi pe malul unui lac cu o fascinantă prințesă blondă și însoțit de un scutier care îți oferă liniște și siguranță.

Au vorbit mult, iar Ombra s-a dat în spectacol cu faimoasa ei imitație a Scăldătorului Nehotărât, pentru ca apoi să renunțe cu un plonjon în apa rece și să-și înmoaie doar labele. Profesorul a citit câteva poezii de Giorgio Caproni, iar Prințesa a citit și ea una, câștigând întrecerea.

După ce au băut un pahar cu vin, s-au întins pe iarbă. Priveau un nor singuratic, oprit pe cer ca o pasăre înfoiată, și apa lacului care în ziua aceea părea să fi căpătat din nou culoarea cerului. Michelle era întinsă pe o parte, cu capul sprijinit pe cotul stâng, și fuma o țigară pe care o răsucise cu dibăcie cu o singură mână, folosind o cutiuță diabolică și o tabacheră cu un model cu păsări.

Profesorul observa fiecare amănunt al ei. Știa că avea să-și amintească acele momente prețioase și nu rata nicio impresie, niciun zgomot și miros, inclusiv un iz ușor de picioare înfierbântate care venea de la pantofii ei cu șireturile desfăcute.

– Professore, a zis ea râzând, aveți o gaură mare într-o șosetă.

Vai, era adevărat. Șoseta de lână avea o gaură mare la călcâi.

– Sunt un om independent, a spus profesorul, poate chiar prea mult.

– Dacă vrei, o cârpesc.

Mulțumesc, Nastenka, s-a gândit el. Dar trăiesc sărac și demn, nu ca negustorul tău de artă, care poate avea sute de șosete englezești.

– Și apoi, am picioare frumoase, poate singurele lucruri frumoase pe care le am.

Ea nu l-a contrazis.

– Și totul e așa magic, a comentat Michelle cu un suspin, mă simt în armonie cu lacul ăsta, poate aveți dreptate, trebuie să lași să mai treacă puțin timp înainte să te adaptezi la locurile astea.

– Sigur. (Sankt Petersburg e un oraș ciudat, bucuria mea.) Mai vrei un pahar cu vin? a întrebat-o profesorul.

– Nu, mulțumesc. Aș vrea... dar ce proastă sunt să mă gândesc la asta!

– Spune, spune, deschide-ți sufletul!

– Bine, poate că dumneavoastră ați renunțat la vicii, dar eu aș vrea o țigară răsucită... din iarba aia specială, știți, mi s-a zis că se cultivă aici...

Profesorul s-a pregătit pentru una din loviturile de teatru cele mai senzaționale din ultimii zece ani. Sacoul de pe el era același în care pusese cutiuța de la Vudstok. S-a pipăit cu mâinile, dar nu a găsit-o. Poate avea Ombra un viciu ascuns? A căutat mai bine, era o gaură în buzunar și cutiuța ajunsese în căptușeală. A scos-o de acolo și i-a dat-o lui Michelle, ca pe un mic scrin cu o comoară.

– Uite, pentru dumneata, madame.

Ea a deschis-o și a râs cu poftă.

– Professore, nu mă așteptam la așa ceva de la dumneavoastră!

Mă inventez și mă reinventez în fiecare zi, frumoaso, ce crezi? s-a gândit Martin să-i replice.

– E un cadou, nu mai fumez din elixirul ăsta de când eram student, a spus el, în timp ce ea amesteca legalitatea cu ilegalitatea, lungea foița, răsucea țigara.

– Eu, în schimb, fumez, din când în când, a zis Michelle. E plăcut să fumezi când ești binedispus, nu când ești trist. Dar dumneavoastră trebuie să-mi promiteți că trageți măcar un fum.

– Nu, niciodată, a răspuns profesorul, cu o grimasă.

– Dacă nu fumați dumneavoastră, nu fumez nici eu.

O, Nastenka, diavoliță roșie, știi că anumite lucruri ne fac rău nouă, bătrânilor, de ce mă ispitești, de ce ochii tăi râd de stânjeneala mea, și eu nu pot să-ți spun nu?

– Încep eu, normal, a anunțat ea, trăgând din țigară.

– Da, apoi eu, pe urmă Ombra, a continuat el.

Mirosul s-a răspândit în aer. Profesorul și-a închipuit ce ar fi spus foștii lui elevi, fiul său sau Remorus, dacă l-ar fi văzut fumând iarbă pe malul unui lac, într-o după-amiază de toamnă. Bine, să ne facem de cap!

A tras din țigară, așteptând efectul. Dar nu i-au crescut copite de țap, nici coarne pe cap, nu s-a prefăcut într-un faun și nici atât într-un tânăr prinț.

De aceea, când ea i-a pus din nou țigara în mână, a mai tras un fum. O ardoare veselă a colorat chipul prințesei și chiar profesorul și-a simțit capul mai ușor și s-a gândit: nu-mi aminteam, nu e rău. Mersi, tovarășe Vudstok.

Mărturisirea

Nu îți descriu, dragă cititorule, cât de unică și cât de rară a fost după-amiaza aceea. Pot doar să-ți spun că am uitat de toate: de depărtare și de tristețea, de bătrânețea mea și de tinerețea ei, de toți scriitorii din toate țările, inclusiv de poetul pe care îl purtam în buzunar. Aflasem multe despre Michelle, că avea tată italian și mamă franțuzoaică, apoi despre copilăria ei, micuță dansatoare pe poante într-o veche sală de sport la Montpellier, și pe urmă călătoriile, cărțile preferate și munca ei la teatru, chiar și câteva amoruri abia pomenite. Am evitat întrebările ei, voiam să știu despre ea, s-o ascult.

Aș fi rămas acolo toată viața. Dar pe la șase a trebuit să-i atrag atenția că ne aștepta o oră și mai bine de mers și trebuia să pornim la drum înainte să se lase întunericul.

Ea avea ochii aprinși și părul plin de fire de iarbă și de diverse creaturi campestre. Și-a luat genunchii în brațe ca o fetiță îmbufnată.

– Doar câteva minute, profesore! a zis ea.

A scos din rucsac un pachet cu foi și mi l-a dat.

– Iată capodopera, am spus, surâzând primitor.

– Nu mă luați peste picior! Sper să vă placă. Dar mai întâi trebuie să vă fac o mărturisire. Apoi veți decide dacă o citiți sau nu.

- Sunt gata, am răspuns, cu puțină îngrijorare.
- Sunteți atât de înțelept, Martin! Se pare că toate lucrurile din lume au mers bine în viața dumneavoastră simplă. Știu că și dumneavoastră suferiți, dar lângă dumneavoastră nu simt decât liniște. Știu că pot părea ușuratică, deranjantă. Dar nu sunt așa. Iubesc arta și îmi place munca mea, am dat mereu totul, fără să mă plâng prea mult. Dar am un secret. N-ar fi corect să vi-l ascund.
- Îți repet că sunt gata.

O adiere ușoară a vălurit suprafața lacului, ea nu m-a mai privit în ochi.

– În comedia mea e vorba despre o tânără actriță și de un regizor de cincizeci de ani. Chiar dacă unele trăsături amintesc de el, nu e Aldo. Este primul bărbat pe care l-am întâlnit când am ajuns în marele oraș, la douăzeci de ani, cu certitudinea că voi deveni o stea. A fost greu de la început. Tata nu fusese de acord cu alegerea mea și nu mi-a dat niciun ban, am fost cameristă la hotel, apoi chelneriță, ajutoare de garderobieră. Am colaborat la câteva scenografii. Pe urmă l-am cunoscut pe acest bărbat, nu contează numele, i se spunea Falstaff, pentru că era gras și neîndemânatic. Dar avea pe mână cel mai mare teatru din oraș și nimeni nu putea să monteze sau să saboteze spectacole ca el. M-a remarcat când pictam decoruri și a intrat în vorbă cu mine. La prima vedere, un unchi respectabil. Fără să mă gândesc prea mult, i-am spus la ce bar lucrez. După o săptămână l-am văzut așezat acolo, m-a întâmpinat cu multă bucurie și m-a întrebat la ce oră terminam serviciul și dacă putem să luăm aperitivul împreună. Era cu un actor foarte cunoscut, mi-am amintit că Falstaff avea reputație de homosexual, dar felul cum mă privea nu era nevinovat. Am băut ceva și am făcut schimb de numere de telefon.

Urmarea a fost previzibilă, profesore. A început să mă curteze cu nerușinare. Mi-a zis că știe că nu e un Adonis, dar că, mai devreme sau mai târziu, îl voi găsi irezistibil. Îmi spunea că i se ivise o mare ocazie pentru mine, monta un musical și avea nevoie de o actriță care să știe și să danseze, era un rol important, nu cel principal, dar aproape. Am verificat, era adevărat. Se dădeau deja probele. Calea era spinoasă, însă știam bine ce voia Falstaff de la mine. Cu cât îl priveam mai mult, cu atât era mai mare repulsia față de el.

Vocea lui Michelle s-a întrerupt tremurătoare, o lacrimă i s-a scurs pe obraz.

- Ce ai pățit, dragă? am întrebat-o. Ești sigură că vrei să-mi povestești mai departe?
- Trebuie, a răspuns Michelle, dar poate dumneavoastră ați înțeles deja. M-am dus să mă culc cu el într-un hotel mare din centru. N-o să uit niciodată privirea recepționerei când a cerut el cheia camerei.
- Ajunge, Michelle, am întrerupt-o, nu-ți face singură rău!
- Nu, nu iarba pe care am fumat-o mă face să spun adevărul. Nu pot să păstrez secretul ăsta față de dumneavoastră. S-a întâmplat o singură dată,

dar încă plâng când îmi amintesc de umilință, de expresia de pe fața lui, de cuvintele pe care le folosea. Mi-a dat rolul, dar era minor, nimeni nu m-a remarcat. N-am fost în stare. În comedie nu vorbesc despre asta, chiar dacă e în parte autobiografică, simt că nu am scris tot adevărul. Acum dumneavoastră, dacă vreți, puteți să-mi dați înapoi textul, să nu mă mai vedeți, să mă disprețuiți. Mi-ați zis că n-ați fost deloc un sfânt, dar Martin nu fusese niciodată ca Falstaff, nu va fi niciodată, o simt. Dumneavoastră aveți demnitate, eu am pierdut-o.

– Îți faci rău singură, am repetat. Toți facem greșeli, am replicat pe un ton ferm, chiar dacă în mine se amplifică un dispreț ușor, nedrept – toți avem un secret. Dar acum ai viața înaintea ta, Michelle, și nu va mai fi niciun Falstaff în ea. Și este cinstit din partea ta că mi-ai vorbit de asta.

– Deci o să-mi citiți piesa? Nu s-a schimbat nimic?

– Nimic, am răspuns.

Dar pe drumul de întoarcere, pe când lumina soarelui slăbea în intensitate și Ombra devenea invizibilă, am fost amândoi tăcuți, fiecare cufundat în gândurile lui. Am încercat să spun ceva despre Falstaff, despre cum va ajunge burtosul seducător batjocorit și luat în râs de toată lumea și ce spunea Wilde despre Falstaff și Hamlet. Dar acele cuvinte păreau pedante și inoportune, oricum au fost urmate tot de tăcere. Și, după ce a intrat la ea în casă, făcându-mi un semn de salut, m-am așezat în spatele casei, pe canapeaua lăsată. Atunci mi-am dat seama că plâng în tăcere.

Un cerb a ieșit din pădure. Avea chef să stea de vorbă cu mine. Dar m-a privit în ochi și, din două salturi rapide, a dispărut. Stelele din Sankt Petersburg, implacabile și radioase, m-au fixat până la trei noaptea, când m-am întins și am adormit, visând zăpada.

10

*Au fost odată un rege și o prințesă
Și problema era mereu aceeași.*

*El spunea: mărită-te cu prințul Carlo
Fiica îi răspundea: nu vreau să mă mărit cu el
Atunci regele a zis: vai de mine!
Și un alt prinț a căutat.*

*Tatăl i-a spus fetei: mărită-te cu prințul Piero
Fiica i-a răspuns: pentru nimic în lume
Atunci regele a spus iar: vai de mine!
Și într-un turn a pus-o-n lanțuri.*

*Au fost odată un rege și o prințesă
Și problema era mereu aceeași.*

*El a spus: mărită-te cu prințul Antonio
Și ea a răspuns: nici măcar în vis
Atunci regele a zis iar: vai de mine!
A plecat la vânătoare și a uitat.
El a spus: mărită-te cu prințul Artù
Ea a zis: niciodată, căsătorește-te tu cu el
Regele a răspuns: de fapt, sunt homosexual
Și s-a însurat cu Artù în locul ei.*

*Au fost odată un rege și o prințesă
Și problema era mereu aceeași.*

*El i-a spus: mărită-te cu prințul Ajax
Ea a răspuns: niciodată, nu îmi place
Atunci regele a zis: ce ghinion
Nu-mi rămâne decât o viață de burlac*

*El a spus: mărită-te cu prințul Fido
Și fiica i-a răspuns: mai bine mă omor
Atunci regele i-a zis: așa e?
A făcut-o să moară și problema s-a sfârșit.*

Profesorul s-a trezit la unsprezece. Și gândurile din noaptea trecută îi dispăruseră, un zeu binevoitor al somnului le pusese pe fugă. *Flautul fermecat* de Mozart de la aparatul stereo a repetat conceptul și l-a înșeninat mai mult. Durerea provocată de povestirea lui Michelle s-a prefăcut în liniște. Se gândea oare că frumoasa vecină era perfectă? Nu învățase nimic din anii lui de cuceritor și din autodaféurile succesive?

Seniori de la curte, nu voi mai sta printre voi și, dacă voi judeca sau voi fi judecat, va fi în afara sălilor voastre întunecate.

A deschis ușa, era soare. Ombra i-a ieșit înainte bucuroasă. Apoi au micționat amândoi. Profesorul pe tronul de porțelan, fixând cu privirea, pe dulăpiorul din baie, colecția de medicamente expirate, printre care și un colir foarte rar, din anii '60. Ombra a făcut același lucru, dar pe pajiște, după ce a adulmecat și a ales un loc aproape de trepte, unde produsul ei putea fi călcat în picioare (a treia poruncă din dodecalog).

Odată terminate necesitățile fiziologice, se apucară de lucru, profesorul la birou, Ombra începând să exploreze împrejurimile (a șasea poruncă).

Când deschidea computerul a zărit un bilet pe care-l strecurase cineva sub ușă. Pe el scria așa:

Profesore Martin, trebuie să fug la oraș la o probă, mi-a telefonat o prietenă. Dar mă voi întoarce mâine-seară. Îmi pare rău, dar nu scăpați, mă gândesc la niște sendvișuri delicioase pentru dumneavoastră. Nu exagerați cu drogurile!

*Sărutări,
Michelle*

Sau Nastenka, grijulie și scumpă, ai să te întorci, da, ai să te întorci și vom merge iar pe malul lacului sau în landele din jur. Puține zile sau ore vei fi din nou a mea, în întregime a mea. Și în toate astea nu e dorință arzătoare, ci una caldută ca acest soare autumnal, gata să recunoască tot ce e frumos și să accepte că îl va pierde repede. Măcar sper.

Aveam trei e-mailuri la poșta electronică.

Primul nu era de la teatrul francez, ci despre *watsu*, un curs de relaxare prin masaj în apă caldă. Un fost cursant îl invita să încerce. De ce nu? Măcar cu Michelle, două vidre amuzante în aceeași zeamă.

Al doilea era de la Remorus, care îi scria:

Jack, mai gândește-te, nu am vorbit de bani, dar pot să-ți dau dublul ultimului tău onorariu. Așa îți cumperi un sacou fără petice.

*Prietenul tău,
Remorus*

Al treilea era o altă relatare a lui Franceschi despre Ducati. Am șters-o fără s-o citesc. Nu înțelegeam dacă Ducati avea un dinte contra lui sau mai degrabă fostul lui asistent, cu o perfidie subtilă.

Așadar am navigat pe net.

M-am dus la căsuța opusă și am văzut că Noua Zeelandă era în semifinala campionatului mondial. Ei bine, da, profesorul era mare iubitor de sport. Dar nu de fotbal, ci de rugby, sport pe care îl practicase în tinerețe, chiar dacă nu încontinuu. Jucătorii îl umpluseră de ghetă virile și încă purta ca suvenir un dinte...

A recitit biletul de la Michelle și a hotărât să se ducă la cumpărături în Borgocornio, înfrățit cu Horby, de data asta el o va invita la prânz. A ieșit și puțin i-a lipsit să nu se rostogolească în jos pe trepte. O prințesă într-un veșmânt așa lung și albastru și cu pălărie țuguată alerga în direcția lui. Era o vedenie? O apariție urmată de un dragon și un cavaler rău?

Nimic din toate astea. Prințesa fugea, vorbind tare la un telefon mobil. Accentul nu era exotic, ci din partea locului, și spunea cam așa:

– Vin, vin, nu mă cotonogiți ce-i dacă întârzii jumătate de oră?

Martin și-a amintit că după-amiază încep în sat cele trei zile de Sărbătoare a Cavalerului Incert.

Obiceiul era inspirat de figura medievală a unui condotier cunoscut pentru orientarea sa spre sexul cu ambele sexe, care iubise mult tinerii și tinerele din partea locului și apoi murise într-o bătălie. Erau dansuri și coruri în costume de epocă... și standuri și, firește, se mânca și se bea mult.

Mai bine să mă duc degrabă, înainte să înceapă tumultul, s-a gândit profesorul și a pornit la drum cu Franțuzaica lui. A văzut-o deodată pe prințesă că făcea autostopul. A urcat-o în mașină, după ce a închis din nou bine portiera unde se prinsese trena rochiei albastre ca cerul.

– Mă scuzați, dar trebuie să merg în sat, la barul Marlon, deșteptătorul nu m-a trezit, facem repetițiile. Eu sunt castelana Calpurnia, soția Cavalerului Incert.

– Aha! a exclamat profesorul. Acum înțeleg de ce porți pălărie, ca să-ți ascunzi coarnele...

Tânăra a râs cu o poftă nepotrivită cu rangul ei și s-a apucat să fumeze.

– Vă deranjează că fumez? a întrebat după un minut.

Profesorul nu i-a atras atenția asupra ușoarei contradicții din întrebare și a faptului că împrăstia scrum pe scaun. Era binedispus și a răspuns:

– Măcar deschide geamul.

– Imediat. Doamne sfinte, sunt proastă?

Castelana a spus că e Isolina [12](#) , fiica brutarului din sat, care visează să ajungă dansatoare la televiziune. Dăduse deja două probe pentru reality-șouri, dar nu o angajaseră, deși fusese cât pe ce. Fusese și Miss Picioare la Sărbătoarea Broaștei Fripte și jucase o domniță la Parada Cavalerului Incert de anul trecut. Era orgolioasă că fusese promovată în rolul Calpurniei. Martin tocmai voia să se prezinte și el, dar ea i-a luat-o înainte.

– Vai, dar știu cine sunteți! Sunteți un profesor important, care îl studiază pe nebunul ăla de Catena. Știți cum vă spunem noi în sat?

Profesorul s-a pregătit pentru ce era mai rău.

– Moț Alb, profesorul Moț Alb.

Bun, a mers bine, s-a gândit Martin.

– Vă plac în rolul Calpurniei? a întrebat Isolina. Mi-am întrecut toate rivalele. Mi-am făcut și un piercing în nas. Știți ce e un piercing? Sau e un lucru prea nou pentru dumneavoastră? Mă scuzați...

– Piercingul a fost inventat de egipteni. La British Museum e o statuie de bronz a unei pisici cu un piercing în nas. Cu șase sute de ani înainte de Hristos și două mii șase sute înainte de moda voastră.

– Câte lucruri știți! Știți și ce înseamnă *Bully*?

– Nici chiar așa! a mințit profesorul, care nu voia să treacă drept atotștiutor.

– Bun, înseamnă punkist, huligan. Am fost o dată, apoi am încetat, a murit acolo o prietenă de-a mea, Zelda.

– Am citit ceva în ziare.

– Se învârtea o pungă de droguri pe acolo înăuntru. Și încă se învârte. De ce nu face nimeni nimic, după dumneavoastră?

– E o întrebare pe care mi-o pun și eu, a replicat el.

Firma barului Marlon, cu splendoarea ei luminoasă încununată de musculițe, a întrerupt conversația.

Profesorul a lăsat-o acolo pe Isolina și a fost înconjurat de Marloni prospăt veniți și gălăgioși. În fruntea tuturor era Divano, pe o motocicletă cromată, ce părea un magazin de lampadare pe roți. A coborât scârțâind din carcasa ei neagră și și-a scos casca. A dat mâna cu profesorul, care a observat pe braț tatuajul cu o inimă însângerată și scrisul MARIA LUISA POZZATI FOREVER. Apoi Divano i-a prezentat pe ceilalți Marloni:

barmanul Jimmy, un Buddha chel și tatuat;

Armando Elvis, instalator cu un breton normal;

Tam Tam Tamara, tutungioaică într-o mini-fustă din piele de anaconda;

Gas Gas Gasbarroni, șomer, ochelari mari, negri;

Giorgione blondul, playboy, magaziner;

Scheggia junior, electrician, cu o geacă de trei ori mărimea lui, moștenită de la tata, Scheggia senior, care la optzeci și șase de ani s-a dus cu motocicleta până în Norvegia.

- Ce mai face micuța Franțuzoaică? a întrebat Divano cu glas tunător, dând o palmă zdravănă pe capota lui Dyane.
- Bine, încă merge bine. Sigur, nu e o Harley, a răspuns profesorul.
- O, Harley e pentru puțini, a precizat Jimmy, cu brațele încrucișate.
- Costă mult?
- Mai puțin ca bolizii ăia care ating trei sute pe oră, pe care îi au făloșii din Bully, a zis Giorgione.
- Măcar nu sunt toți făloși. Am mers și eu acolo, a comentat Isolina.
- Sunt niște cretini care vin din toate părțile pentru droguri. Noi, Marlonii, nu vrem să vedem droguri în ochi. Doar bere, da, multă.
- ăia-s din Camorra, a zis Gas Gas, care s-au întors acasă, ar trebui să i se dea foc locului ăluia. Să crape cin' se duce acolo.
- Ajunge, a spus Isolina, acolo a murit o prietenă de-a mea, știți.

Profesorul a lăsat-o pe prințesa Isolina și sufletele zbuciumate și a parcat-o pe mica Franțuzoaică exact la ieșirea din sat. Apoi s-a îndreptat sprinten spre măcelărie să cumpere un pui, dat fiind că una din puținele rețete demne din gastronomia lui era Pui cu Bere. A intrat și în fața lui a văzut un tip în costum medieval verzui, pălărie cu pană de fazan și un arc pe umeri. A cumpărat o provizie mare de biftec, s-a întors și l-a salutat.

– Professore, n-ați mai venit să mâncați la noi de atâta vreme! Ne trădați pentru alt loc infam, cu gastronomie modernă?

Era Bollini, cunoscutul patron de restaurant.

– Mănânc rar în oraș, dar voi veni mai devreme sau mai târziu, a zis Martin.

– Bine. Dar veniți la sărbătoare, să vedeți concursul de tir. Anul trecut l-am câștigat eu. Vedeți arcul? Doamne, e un model străvechi, refăcut de un prieten al meu meșter, e o minune. E ca o pușcă, ar putea opri și un mistreț, vrând...

Profesorul a tresărit.

- Spuneți-mi, domnule Bollini. Mai aveți masa aia mare din pivniță?
- Sigur, e pentru clienți speciali.
- Și mai aveți trofee pe pereți?
- Pe naiba că le am! Și mă fălesc. Am un cap de mistreț de o sută optzeci de kile, a zis el.

În vis erau mai puține, s-a gândit profesorul, fii atent, Bollini, răzbunarea colților te poate ajunge implacabilă. Dar nu a vrut să tulbure visele acelui om cinstit și a răspuns doar:

– Voi veni mai devreme sau mai târziu.

– Masa din pivniță e a dumneavoastră.

Profesorul s-a surprins că-i e silă să atingă gunoaiile. A cumpărat puiul și a ieșit să se plimbe. Ici și colo au început să se vadă copii obezi, îmbrăcați în paji și domnițe cu păr cârlionțat. Pregăteau un stâlp al abundenței și erau deja la vânzare săbii false și bâte de plastic pentru micuți. Un miros oribil

de covrigi copti începea să se răspândească în aer. Profesorul a cumpărat și berile, apoi s-a întors acasă.

Toată după-amiaza a încercat să lucreze, dar nu a reușit. Gândul îi fugea la după-amiaza de ieri, la coama blondă, care își schimba culoarea după lumină, la pacea și liniștea lacului, la albastrele și alte lucruri romantice.

Câte zile rămâneau până la întoarcerea Furiosului? Două, poate trei. Trebuie să-ți ajungă, profesore.

S-a întors acasă. A deschis un cufăr din dormitor. Acolo era secretul lui. L-a privit mult timp, apoi a închis la loc.

Ombra a lătrat.

Martin s-a uitat pe fereastră. A privit o clipă lângă ulmul lui Michelle, bătrâna cu șalul roșu, dar când a ieșit, ea dispăruse deja cu o rapiditate incredibilă, vrăjitoarea.

A hotărât s-o caute a doua zi ca să o întrebe ce motiv avusese pentru acel comportament ciudat. A bătut cineva la ușă.

Era un Robin Hood de cam zece ani, înalt de un metru și un pic, cu o cană în mână.

– Oferiți ceva pentru Sărbătoarea Cavalerului, cât credeți, domnule.

– Bine, a zis profesorul.

A pus în cană câteva monede care au zornăit, după care a întrebat:

– Cum te cheamă, micuțule?

– Aguzzi Antenore, domnule.

– Aguzzi, ca pe florar?

– E tatăl meu, domnule. Dar prăvălia a dat faliment, am închis-o.

– Îmi pare rău, a spus Martin și după o tăcere stânjenitoare a adăugat: Și tu ce vrei să faci măreț în viață?

Micuțul Robin a ezitat, legănându-se pe un picior, apoi a zis:

– Nu știu. Să deschid o prăvălie care nu se închide niciodată, domnule.

Frumos răspuns! s-a gândit profesorul în timp ce Robin se îndepărta.

Era acum seară, profesorul a văzut luminile stinse la casa albastră și l-a apucat melancolia. A luat cina, pregătind una din rețetele lui, spaghetetele Despărțiți în Casă.

Rețetă de paste à la Despărțiți

Fierbeți la aburi 200 de grame de paste. Tăiați o roșie crudă în cubulețe și amestecați. Pastele și roșia nu își vor transmite niciun gust și se vor ignora, dar vor fi întotdeauna mai bune decât pastele fără sos.

A udat mâncărica delicioasă cu o bere sustrasă de la pui. Apoi a cutreierat îndelung prin casă, a citit câteva pagini dintr-o carte, dar nu a reușit să continue. Și-a amintit atunci de comedia lui Michelle. A început s-o citească.

Noapte în interior. Un apartament slab luminat. Un bărbat, mergând pe cincizeci de ani, în cămașă de noapte și papuci de casă, bate la mașina de scris. Se uită mereu spre ușă, de parcă ar aștepta pe cineva. Începe din nou să scrie. Se aude zgomotul cheii băgate în broască și apare o fată în fulgarin. Și-l scoate.

El: Unde ai fost?

Ea: Nu e treaba ta.

El: E treaba mea, dat fiind că e trecut de miezul nopții.

Ea: Am fost să lucrez. Ca și tine.

Profesorul a citit până la pagina cincizeci, trăgându-se de breton. Din când în când, cu un creion, nota ceva la marginea textului. Când s-a uitat la pendulă, era deja miezul nopții. Ombra își deschisese Facebook-ul și urla din răspuțeri, așa cum sugerează a noua poruncă din dodecalog. Profesorul s-a ghemuit în fotoliul uzat să se uite la stele și la conturul ascuțit a pădurii. Și a simțit că îl priveau și ele.

Nu erau, dar se auzeau.
Greierii cântăreți.

Cântau.

- Cri-cri-cri, profesorul Moț Alb e îndrăgostit lulea.
- Cri-cri, foarte, foarte îndrăgostit.
- De vecina, cri-cri, cu coamă blondă.
- Tăceți! i-a repezit el. Nu e adevărat. E doar o simpatie nevinovată, cordială pentru persoana care m-a făcut să uit de singurătate.
- Dar cine vă cre-cre-crede?
- Ne luați drept cre-cre-cretini?
- Sunteți în cri-cri-criză amoroasă senilă.
- Spuneți ce vreți! Sunt destul de bătrân să mă cunosc. Voi sunteți romantici incurabili, dar nu mă dați pe spate.
- Toți zic așa. Îl știți pe Cri-cri-Cristiano, morarul?
- Da! Bunicul meu Saltamartino îmi povestea...
- Cri-cri, pe naiba! Morarul avea aceeași vârstă ca dumneavoastră, profesore Moț Alb, o fată îi aducea grâul la măcinat, el s-a îndrăgostit imediat de ea și a cerut-o de nevastă.
- Ea i-a răspuns: Nici să nu te gândești, bătrân urât!
- A doua zi Cri-Cri-Cristiano s-a spânzurat într-un smochin.
- Ați născocit acum povestea? a întrebat profesorul.
- Nu, Moț Alb, noi spunem întotdeauna adevărul, cre-cre-credeți-ne.
- De pildă, legenda fetei din lac.
- Nu e adevărată, nu a fost așa.
- Întrebați-o pe bătrână, ea știe.
- Dar fiți atent! Ar putea să vă taie capul cu securea.
- E o cri-cri-criminală.
- Dar ce aveți cu mine? a exclamat Moț Alb.

- Cri-cri, pe naiba, nu!
- Nu e o cri-cri-critică. Vrem doar să vă avertizăm.
- Vreți să vă cântăm *White Chri-Chri-Christmas*?
- Nu.
- Mozart?
- Nu.
- Rock vechi și bun? King Cri-Cri-Crimson [13](#) ? O să dansăm până ne iau foc tălpile, dacă vreți...
- Nu, mulțumesc. Tăceți, vă rog!
- Și s-a făcut tăcere.

*Povestea e un tărâm vrăjit
Mereu redescoperit
Ca să înțelegi un an sau o dată
De sus trebuie să privești
Are munți de urcat
Se cațără cărturarii
Peste prăpastii înspăimântătoare.*

*Are fluvii pe care trec veacuri
Mări ce ascund comori
Are bătălii și cadavre
Are nori de acum și de apoi
Are peșteri în care dispar
Tragediile și eroii.*

*Povestea se prezintă cu date și numere
Ordonată și precisă
Dar o zguduie cutremurele
Uitării și amintirii
Uneori galopează pe un cal
Alteori e oarbă și merge încet
Ca liliacul cu aripi de diavol
Cu capul în jos adoarme.*

*Luna trecută
22 august 1933
Infirmerii preoți din turnul Barbieri
Lino și Aguzzi Giosuè*

*Intrați în camera unde trebuia să fie trupul
Au găsit gol mormântul și trapa ruptă
S-au îngrijit repede să-l anunțe
Pe doctorul primar Gualandi
Și după o scurtă căutare
În camera alăturată unde e sediul farmaciei
A revenit corpul lui Rispoli Domenico
Într-o baltă mare de sânge
Cu gâtul tăiat la jugulară
Și lângă el era o pereche de foarfeci
Pe care pusese mâna
Dintr-un motiv inexplicabil
Din cauza neglijenței cuiva
Doctorul Gualandi, după ce s-a consultat cu ai
săi colegi,
Dat fiind dovada evidentă a respectivei sinucideri
Nu a ordonat nicio anchetă
Și corpul lui Rispoli a fost mutat
Nu se știe când și unde
În acel loc a fost înmormântat
Nu în cimitirul satului
Pentru că religia nu îngăduia nicicum
Căci își luase viața.*

*Necunoscându-se moștenitori
Hainele lui, un ceas ieftin,
O călimară, două pene și un pachet de foi scrise
Au fost închise în această arhivă
În caz că ar veni cineva să le ceară
Cu drept stipulat de lege.*

Semnat: Saverio Martino

Inspector al instituțiilor de boli mintale din centrul Italiei.

La casa vrăjitoarei, mă informasem, se ajungea pe o potecă aflată chiar lângă ruinele lui Catena. Cu oarecare neliniște în suflet, am pornit la drum într-o dimineață rece, cu primul crivăț care desfrunzea copacii. Mergeam contra vântului, ochii îmi lăcrimau și am sosit.

Poteca era năpădită de iarbă deasă și flori galbene. Ciudat, dar Ombra a adulmecat aerul și nu m-a urmat. În scurt timp am ajuns în fața peșterii vrăjitoarei, o căsuță dărăpănată, cu un zid de pietre aspre și o pergolă de viță-de-vie neîngrijită. Lângă poarta deschisă stăteau sprijinite o secure și o bicicletă veche. Iată de ce aparițiile bătrânei erau așa rapide. Nu era o fantomă, ci o biciclistă! O pisică neagră, zburliță, a zbughit-o pe ușa întredeschisă și s-a făcut nevăzută.

– E cineva acasă? am strigat.

Niciun răspuns sau zgomot, în afară de uguitul monoton al unui porumbel.

Am intrat. O cameră goală, cu podeaua din scânduri desprinse. Singurele mobile erau trei scaune vechi și o măsuță. Pe măsuță, cărți de joc din Piacenza, aranjate într-o cruce. Pe pereți, doar un calendar și o ramă cu fotografia îngălbenită a unui bărbat. O vatră plină cu cenușă și pe poliță căpățâni de usturoi și ardei iuți înșirați pe sfoară. Într-un colț, ca un spânzurat, atârna un salam. Și, agățată peste măsuță, ca un exponat preistoric, o bucată de hârtie slinoasă de prins muște, cu două mici cadavre bâzâitoare.

– E cineva aici? am repetat.

Și de la ușă a sosit femeia în spatele meu.

Avea o sapă în mână. Nu își pusese broboada, iar părul îi era mai alb decât al meu, strâns într-un coc. Era oacheșă și adusă de spate. Dintre mii de riduri, ochii ei mă scrutau.

Erau ochi blânzi, de animal obișnuit să fugă.

– Eram în grădină și lucram, mi-a spus.

Mi-a făcut semn să iau loc. Apoi a luat alt scaun și l-a târât până s-a apropiat foarte mult de mine.

– Sunt surdă. Vorbiți tare.

– Bine. Vreți să știți de ce am venit?

– Ziceți, totuși.

– Nu știu din ce motiv, dar mă spionați. Ce vreți de la mine?

Bătrâna a râs, arătând niște dinți galbeni, dar regulați, ca boabele de porumb.

– Nu vă spionez deloc. Voiam să veniți la mine. Și sunteți aici.

– Deja. Dar de ce?

– Aici știm tot despre toți. Și eu știu că dumneavoastră îl studiați pe Catena, nu știu de ce voi, de la oraș, sunteți tare ciudați. Și apoi scrieți.

– Da. Nu e nimic de ascuns.

– Nu e nimic de ascuns pentru dumneavoastră. Dar sătenii mei au multe de ascuns, nu vă lăsați păcălit de politețea lor, au multe secrete urâte și sunt răi, foarte răi.

Vorbea încet și nu părea deloc nebună sau isterică, ba chiar era liniștită și mă privea în ochi.

– Vi s-a spus că mă tot învârtesc pe aici și vorbesc singură?

– Da.

– E adevărat, uneori mă apucă furia și așa fac. Și noaptea aud chiar și voci.

– Voci?

Mi-a arătat spre zid cu o mână incredibil de tânără și netedă.

– Sunt voci în zid, ale unor oameni care plâng și se tânguiesc. Mă înspăimântă, dar trebuie să le ascult.

– Poate nu sunt voci... adevărate, doamnă Beatrice.
– Sunt adevărate, a explicat bătrâna, făcând ochii mari. Sunt mai adevărate decât vocile care se aud ziua și spun povești și minciuni. Criminalii se tem de voci, mai mult ca mine. Le aud, dar se prefac că nu.
Se agitate, își atingea fruntea cu un deget ca să îmi indice chinul din capul bătrân. Vocea îi devenise stridentă, dar nu mi-era frică de ea, nu era vrăjitoare. Era numai o bătrână bolnavă de singurătate, ca mine.

Ce a spus bătrâna

– De asta v-am făcut să veniți aici. Scrieți. Trebuie să scrieți și ce spun vocile, toți trebuie să știe, nu trebuie să rămână ascunse.
– Nu știu dacă sunt în stare...
– Ascultați-le și veți înțelege. Eu am învățat până la gimnaziu, atâta tot. Dar știu să explic. Tu vei scrie. Vei scrie adevărata poveste a morții lui Catena. Și nu numai pe aia.

Asta mă interesa.

– Rispoli Domenico, bietul nebun, sunt rudă cu el de departe, bunicul îmi vorbea mereu de el. Și bunicul meu știa ce se întâmplase cu adevărat, habar n-am cum, dar știa. Dumneavoastră credeți că s-a sinucis Catena?
– Așa zice documentul ospiciului. Și-a tăiat gâtul cu foarfeca.
– Nu, nu! a țipat bătrâna, ridicându-se furioasă, sperându-mă.
– Liniștește-te, Berenice!
– L-au omorât în bătaie. Cu lovituri de picior, ca pe un câine. Și l-au înjunghiat ca pe un porc, să pară că s-a sinucis. Mi-a povestit bunicul meu, infirmier în spitalul ăla. Era nebun, cum ziceți voi, dar voia să trăiască.

Asta schimbă multe lucruri, m-am gândit. Dar pe cine să cred? Documentul oficial sau pe bătrâna aceea vizionară? Mi-au revenit în minte versurile:

*Iubesc și urăsc viața. Puțin știu despre mine.
Sunt foc și pădure. Sunt nebun și înțelept.
Și nicicând nu voi alege moartea. Nu pentru că
îmi lipsesc un pistol sau curajul.*

*Îmi place în temniță, dar îmi place
Ce aleg și ce mă atinge
Îmi place al meu sânge ce se revarsă
Din mine, ca un fluviu.*

– Vei scrie povestea, a repetat bătrâna.
– Bine, am zis eu, dar acum liniștești-vă.
– Nu. O să mă liniștesc după ce spun tot. Tot ce ascund ticăloșii ăștia. Cu sărbătorile, balurile lor și cu mult zgomot. Vocile sunt mai puternice decât gălăgia aia. Închide ochii.
– De ce? am întrebat.

– Închide ochii și ascultă vocile.

Adevărata legendă a fetei din lac

Spre mijlocul secolului al IX-lea, în localitatea cunoscută acum drept Case Basse, pe atunci puțin populată, trăia un țăran pe nume Furio, împreună cu fiica lui, Adele. Mama ei murise la naștere.

Fata avea nouăsprezece ani când s-a dus la un bal la ferma vecinilor. A fost remarcată de un negustor de cereale și proprietar de terenuri numit Remo, unul din oamenii cei mai bogați din vale. Bărbatul s-a îndrăgostit de ea la prima vedere și a cerut-o de soție. Tatăl ei a consimțit imediat cu entuziasm, chiar dacă fata era împotriva și de atunci a fost văzută plângând în fiecare zi.

Data nunții se apropia. Tatăl și viitorul soț își dăduseră întâlnire în casa logodnicei. Beau ceva în fața vetrei ca să pună la punct detaliile căsătoriei. Negustorul nu numai că renunța la zestre, dar îi și dădea tatălui un teren și o pădure. Au început să ciocnească pahar după pahar și să stea de vorbă, râzând în hohote.

În toiul nopții Adele a ieșit pe fereastra camerei sale și a încercat să fugă spre lacul căruia i se spune astăzi Apă Cerească.

Dar tatăl și negustorul au fost avertizați de lătratul câinilor.

În scurt timp au ajuns-o din urmă. Beți și furioși, au dat în ea cu pumnii și picioarele până au omorât-o.

Dându-și seama de crima săvârșită, n-au mai șovăit. Au luat cadavrul și l-au aruncat în lac.

În dimineața următoare tatăl a spus că fiica lui dispăruse și, după ce a fost găsită, s-a prefăcut foarte îndurerat și a strigat: S-a omorât, s-a omorât!

Și aceasta a fost versiunea oficială a întâmplării, chiar dacă mulți ani a umblat prin sat zvonul unei crime, dar nu a început nicio anchetă și nimeni nu a vorbit.

Doar vocile din zid știu adevărul despre ticăloși. Și despre complicitățile lor de ieri și de azi.

Auzisem, ascultasem. Acum se așternuse o tăcere apăsătoare. A fost o halucinație sau am simțit podeaua vibrând sub picioare și am auzit un clopot bătând solemn în depărtare?

– Uite cele două secrete pe care ți le-am dezvăluit, a spus bătrâna și m-a arătat cu degetul. Tu nu ai niciunul?

– Ba am. Vreți să vi-l zic?

– Nu, zi-l unei ființe pe care o iubești și care e tânără. Așa vocile vor dura mai mult. Și acum vei scrie, vei scrie.

– Așa o să fac, a răspuns profesorul.

Bătrâna s-a luminat la față. Apoi și-a plecat-o în piept și a părut să înțepenească, de parcă a fost cuprinsă de un frig neașteptat.

– Mă obosește să ascult vocile, a zis. Acum du-te. Mai treci pe la mine și altă dată.

Eram pe stradă, cerul se întunecase. Venea miros de fum dinspre căsuța de alături, cineva ardea miriștea. Ombra mi-a ieșit în întâmpinare, cu capul aplecat, de parcă ar fi spus: îmi pare rău că nu te-am însoțit, dar e ceva de care mi-e frică. Am mers amândoi pe drumul de întoarcere. Capul mi-era plin de gânduri contradictorii. Să cred în vocile din zid, în aiurelile bătrânei sau în documentele oficiale, în chipurile liniștite și impenetrabile ale oamenilor de aici? Bătrâna Berenice nu delirează, mi-am zis, se exprimă foarte bine, nebunia ei, dacă se poate vorbi de nebunie, e lucidă. Și, încetul cu încetul, mi-au revenit în minte unele dubii pe care le aveam și eu în privința sorții lui Catena. Puținele documente și tăcerea ce se pogorâse în jurul lor, rapiditatea anchetei, dorința unei vieți mai puțin crude ce apărea în versurile lui.

Cât despre legendă, legendele sunt transmise prin viu grai și repovestite, încât modifică. Pe lângă fluviul din versiunea principală curg mii de râulețe, iar ele se fac lacuri și din lacuri se duc către mare. Câte mituri și povești care s-au pierdut există în jurul Odiseei? Descoperim ceva zilnic, iar comedia sau tragedia se schimbă la față.

Ce melodii au cântat sirenele și ce nume mai purta Ahile când s-a ascuns printre femei, câte probleme derutante nu sunt dincolo de orice supoziție logică?

Șirul gândurilor mi-a fost întrerupt brusc de un claxon din spate. Era o mașină de teren enormă, foarte cunoscută. Furiosul a lăsat în jos geamul și mi-a zis:

- Vreți să vă iau, profesore?
- Nu, mulțumesc, am răspuns cu un pic de asprime. Prefer să merg pe jos.
- Bine, ne vedem pe urmă, a spus Furiosul și a plecat, împrôșcându-mă cu un jet de gaze de eșapament.

Te-ai întors înainte cu două zile, Ulise, ca să îți iei înapoi ce era al tău. Moarte bătrânului Antinous, care ți-a uzurpat regatul și casa. Vei putea să stai din nou lângă ea, să-i vorbești și să te cerți cu ea, s-o săruți și să faci dragoste cu ea. Vei lua în posesie tabloul tău cel mai bun. Iar eu voi rămâne iar singur. Blestemat să fii, negustorul! Voi scrie despre tine, da, și despre tine. Îmi furi o parte din viață. *Maudit l'amour.*

Asculți vocile din zid, profesore? Da, și vorbesc chiar și cu animalele. Și vorbesc cu trecutul meu și cu partea cea mai rea din mine. Nu vreau să recunosc că Michelle mi-a luminat singurătatea. Dar, când se aprinde lumina într-o cameră, iese la iveală și ce e vechi și urât, pe care nu-l mai

vrem. Îmi va lipsi, așa cum îmi lipsește fiul meu, cum îmi lipsește adesea un prieten cu care să râd sau să mă distrez.

Singurătatea mea e demnă, o înfrunt cu capul sus, dar, dacă o privesc în față, își bate joc de mine, mă rănește, îmi readuce în minte toate singurătățile trecutului. Așa e: fiecare singurătate conține toate singurătățile trăite.

Continui să-mi repet că nu sunt îndrăgostit. Dar dragostea nu înseamnă să-ți dorești încă o zi cu o persoană abia cunoscută, să dorești cu ardoare să rămâi singur cu ea, să te simți cel ales? Nu înseamnă iubire să aștepti zile întregi telefonul unui fiu și să te simți fericit doar pentru că îi auzi vocea și îți amintești toate clipele petrecute împreună?

Îți face rău să te gândești că încă ești în stare de această iubire detestabilă, profesore? Poate pentru că sunt doar momente scurte. Poate pentru că, la vârsta ta, știi că trec repede și vin zile în care te trezești cu o singură dorință: să mori. Totuși, se întâmplă ceva nou și focul arde, pârlă pe neașteptate.

Ai vrea liniște, dar nu o ai. Va trebui să aștepti, să suferi. Altfel, vei avea repede drept refugiu o inimă goală, sufletul ți se va stinge ca o lumânare, vei trece printre cei vii și lucrurile vii, fără să ai nimic de povestit. Sau vei scrie, vei aștepta, vei iubi.

Cine mă poate ajuta? Cine e atât de bătrân sau atât de tânăr să-mi explice de ce?

Am văzut-o pe neașteptate în mijlocul grădinii. Cu ochiul ei străin, capra mesteca un fir de iarbă. Deodată și-a înălțat capul și m-a fixat cu privirea.

– Salut, profesore. Văd că vă frământă multe gânduri, a spus ea cu o voce nazală.

– Prea multe. Dar tu ce faci aici singură, lângă stradă?

– Nebunu' ăla care mi-e stăpân face fum, că a dat foc la miriște. Și apoi, noi, caprele, știm să stăm singure. Oile au nevoie de turme... dar cu privire la ce meditați aș avea o părere.

– Te ascult, am zis.

Barbișonul îi dădea un aer înțelept.

– Nu știm mereu ce o să scriem mâine, profesore.

– Poftim?

– Credem că știm ce vom scrie pe pagini în următoarele zile sau credem pe bună dreptate că suntem deja la sfârșitul cărții... dar e mereu o pagină care ne surprinde.

– Ce știi dumneata despre cărți?

– Nimic. Sunt neștiutoare ca o capră. Dar gândiți-vă la asta: Poe afirmă în poeziile lui că tot ce scrie este previzibil matematic, însă fiecare povestire a lui e o născocire de o fantezie nebunească. Borges, marele scriitor care cunoaște toate metaforele din lume, visează de fapt să se poată lupta cu cuțitul în cartierele rău-famate din Buenos Aires. El, marele om al bibliotecilor, și-ar da toate cărțile pe o zi de aventurier, de tâlhar... Oscar

Wilde face elogiul minciunii și pare să-și bată joc de oamenii de rând, și totuși ne-a dat balada închisorii din Reading. Mă urmăriți?

– Nu cu totul...

– Și Flaubert înșiră în delir comorile lui Salammbô, dar pe toate le-ar schimba pe un papagal împăiat. Cât despre Lolita, se aștepta ea ca Humbert s-o iubească până la sfârșit? Deja femeie, mistuită de viață prea devreme? Spuneți-mi.

– Cred că înțeleg, am șoptit.

Ochii sibilei bărboase m-au fixat, hipnotici.

– Bine. Dar să nu credeți niciodată că ați înțeles tot. Sau o să înnebuniți într-o zi și până la urmă veți vorbi despre literatură cu o capră, deși o capră cultă. Acceptați această ultimă libertate dubioasă a ei, păstrați un pic de mister până la sfârșit...

– Amanda, nu mai deranja oamenii! a strigat o voce de departe.

– Of! a răspuns Amanda. E țăpul ăla de soț al meu.

12

Ka mate [14](#)

Ka ora'. [15](#)

*Când eram mic așteptam un dar de Crăciun
Un pachet cu hârtie aurită, sub bradul luminat
Când am deschis pachetul, nu era ce mă
așteptam
Și l-am izbit de perete, plângând, furios.*

*Câte daruri am spart, am refuzat
În viața mea după acea zi?
Acum îmi pare rău de ele
E greu să accepți daruri
Pentru că mereu așteptăm doar unul.*

*Învăț să iubești ce dorești
Dar și ce-ți seamănă
Fii exigent și răbdător
Crăciunul e în fiecare zi trăită
Despachetează cu grijă darul zilelor
Mulțumește, dăruiește, zâmbeste.*

La două zile după întâlnirea cu capra aia cultă, Michelle se întorsese, dar nu dăduse niciun semn de viață. Era o dimineață cenușie, umedă, mohorâtă. Ca dispoziția profesorului. S-a așezat la birou. Ecranul computerului îl fixa luminos, plin de nori albaștri. Era o poză făcută de Martin pe o insulă care-i plăcea mult. Îi părea rău că nu e un fișier ca să trăiască în cerul acela sintetic. A deschis e-mailurile.

Avea unul de la mama lui Umberto, care îi scria că își schimba adresa, de la frig la alt frig.

Teatrul francez anunța începerea unui curs pentru clovni și amânarea spectacolului *Hamlet* cu pinguini.

Primise și un mail de la Remorus, care îi scrisese *să te mai gândești la mine* și adăugase o poză cu ditamai curul unui necunoscut. Ce miștocar cu imaginație!

În cele din urmă, măcar o veste bună. Noua Zeelandă bătuse Australia la mondialele de rugby și era în finală.

Și-a stricat imediat mica plăcere cu un gând. Uite, acum neozeelandezii sărbătoresc, și eu stau aici trist și singur.

Profesorul și-a făcut o cafea și a deschis fișierul cu documentele despre Catena. Erau puține, acum publice, dar el fusese primul care le citise. Le-a cercetat din nou cu minuțiozitate. Nu reușea să se concentreze, se tot uita pe fereastră, încercând să și-o amintească pe Michelle. Mașina de teren neagră era parcată pe pajiște și o lumină slabă venea dinspre bucătărie. Îi și vedea dormind, mâna ei pe pieptul lui. L-a apucat o furie absurdă. La naiba cu dragostea, că n-are ce căuta aici. S-a hotărât să dea o tură cu mașina.

La intersecție a luat-o în direcția opusă orașului, drumul șerpuia abrupt spre pasul muntelui Sirbone, aflat la mai mult de o mie de metri. În ceața dimineții vedea copacii ca vinul alb, roșu sau rosé și pajiști foarte verzi. A văzut și câțiva cai care tropăiau, nechezau și scuturau din cap, de parcă erau speriați.

Și brusc doi porci mistreți au traversat repede drumul și a trebuit să pună imediat frână.

A coborât și a înțeles. Dinspre dealurile de jos se auzeau urlete și lătrat de câine. Apoi împușcături. Natura și omul erau la cuțite. Poate că omul a crezut o zi că va câștiga.

Și păsările se speriaseră, căci un stol de coțofene zbura pe cer, contra vântului. Profesorul a auzit un zgomot și s-a întors. Pe pajiște era ditamai vaca bălțată. S-au mai auzit focuri de armă, dar animalul nu s-a speriat.

– Altul care s-a dus la cer, i-a zis vita cu voce gravă, de contralto.

– Nu suport vânătoarea, i-a răspuns profesorul. Patruzeci de oameni și câini contra unui animal nu e drept.

– Sunteți vegetarian?

– Nu, i-a zis el.

Nu putea minți o doamnă.

– Mai scutiți-mă cu ipocrizia! Într-o zi și pe mine o să mă împuște în cap. Ca să nu mă facă să sufăr, o să spună.

– Mănânc mai ales carne albă. Pui... cumpăr de la magazin...

- Adică nu vă obosiți nici să vânați. Sau vă puneți zece oameni pe o găină?
- Profesorul nu a știut ce să-i răspundă. Alte lătrături, alte împușcături.
- Știți că-mi dau bere să am carnea mai bună?
- Serios?
- Și-mi pun muzică?
- Ce gen?
- Cred că Mozart. Îl cunoașteți?
- Da, destul de bine.
- E vegetarian?
- Știu doar că îi plăceau foarte mult dulciurile.
- Îmi spuneți ce parte preferați din mine? Nu vă îngrijorați, nu sunt femeie, puteți să nu răspundeți „inteligența“!
- Sincer, îmi plac chiftelele, dar nu știu din ce parte sunt făcute.
- Chiftelele se fac din animale și alte lucruri, e greu de zis. Vă place friptura în sânge sau bine prăjită?
- Dar sunteți chiar masochistă!
- Nu știu ce înseamnă, a recunoscut vaca, scuturând din cap.
- Adică vă place să suferiți. Cuvântul vine de la un romancier, Von Sacher-Masoch.
- Cel cu tortul?
- Nu, altul.
- Era vegetarian?
- Da. Îi plăcea carnea, adică se bucura să n-o mănânce.
- Înțeleg. Păreți trist.
- Sunt, mă simt singur.
- Și eu la fel. Am avut două prietene, dar le-au luat cu două luni în urmă, cred că le-au și mâncat.
- Poate doar le-au dus pe altă pășune.
- Nu, noi suntem sfârșitul. Vreți să vă spun ce se întâmplă când ne duc la tăiere?
- Mai bine nu.
- Nimic tragic, cum vă gândiți. Nu disperăm, știm că trecerea pe Marea Pășune va veni mai devreme sau mai târziu. Atunci cântăm.
- Cântați?
- Da. Vreți să vă cânt ceva?

These were the days of our lives [16](#), cânta Freddie Mercury la radio. Profesorul a urcat până la trecătoare. De acolo se vedeau tot lanțul muntos și dealurile, leviatani verzi, care alergau unul lângă altul. Ca o insulă vrăjită deasupra unei mări lăptoase de nori joși răsărea un sătuc cu un turn, cocoțat pe un vârf de munte.

În turnul ăla, s-a gândit profesorul, trăiește sigur o prințesă care se uită la marea albă și așteaptă un prinț să o salveze, un pirat să o răpească, singurătatea să o îmbătrânească.

Soarele era deja sus pe cer și îl încălzea în timp ce conducea. S-a gândit să-l sune pe Umberto, apoi și-a amintit că dormea, conform fusului orar de acolo. A oprit din nou mașina, a mai auzit împușcături, i s-a părut că îl ținteau pe el, că nu avea cum să scape. Șaptezeci de ani împotriva unuia. Blestemate fie bătrânețea și ghearele ei! S-a ghemuit pe scaun și a început să plângă. Nu mult, a vărsat câteva lacrimi. Lacrimi de bătrân, adică neimportante, pe care n-avea să i le șteargă nimeni.

A suspinat și și-a zis:

– Nu te mai lăsa în jos așa! O poți vedea mereu, chiar și cu el. Da, așa e, nu e ca și cum ai vedea-o singură, dar măcar ai avea pe cineva, Furiosul o să fie omul de legătură, Pierrot. Da, o să-i invit la cină, am pui, chiar și bere, roșii pentru salată. O să mă simt mai bine când gătesc. Să ne întoarcem.

Așa a și făcut. În timp ce puiul fierbea ușor alături de bere și prin casă se răspândea un miros plăcut, a auzit vocea lui furioasă, aproape un strigăt, un lătrat fioros. Apoi pe a ei. Se certau rău, i s-a părut că aude și ceva care se sparge.

Nu înțelegea cuvintele, dar se certau monstruos. În cele din urmă, ea a ieșit din casă trântind ușa, s-a urcat în mașină și a plecat.

O cină intimă cu el și Furiosul? Slabe șanse.

A mâncat mai mult de jumătate de pui singur, a împărțit fiecare înghițitură cu Ombra, uimită de atâta abundență.

S-a băgat în pat și a dormit neîntors și fără vise, cum nu i se mai întâmplase de mult după-amiaza.

Ploua când s-a trezit. Mașina de teren era din nou acolo. Dar puiul era un cadavru descărnat, iar el nu mai avea nicio șansă să ia o cină plăcută.

S-a așezat în fața calculatorului din nou, cu o tenacitate disperată.

Atunci a intrat Furiosul pe ușă.

Era beat criță, se clătina, părul i se lipise de frunte de parcă ar fi mers mult prin ploaie. S-a trântit pe canapea și a zis:

– Profesore, știu că vă deranjez, dar, dacă nu vorbesc cu cineva, mă sinucid. Sau o omor pe Michelle.

Sunt două lucruri diferite, s-a gândit profesorul, trebuia să aibă idei mai clare. Dar nu l-a certat.

– Nu mă deranjezi deloc. V-am auzit cearta.

Furiosul și-a dus o mână la gură.

– Aveți ceva de băut? Măcar un vin, acolo?

– Doar un pahar. Cred că ai cam exagerat azi.

Furiosul a dat paharul pe gât. Îi tremura mâna. Cercelul strălucea penibil, se reflecta în sticla paharului. Pe profesor îl durea din nou. Dar un anumit gen de durere e de mii de ori mai năprasnică pentru cine nu a studiat, spunea Marras.

– De data asta chiar s-a terminat, a zis Furiosul. Michelle mă disprețuiește, știe doar să mă jignească și mă urăște. Nu pricep de ce. Da, beau, dar nu m-am pierdut niciodată cu firea. Bine, i-am tras o dată o palmă, dar nimic mai mult.

– Sigur?

– Nu, a recunoscut Furiosul, azi am bătut-o. Nu tare, dar i-am dat un pumn. Chiar n-am vrut, n-am vrut. Acum chiar nu mai pot să repar ce am făcut. Plec. O să mă întorc în oraș, o să încerc să-mi reiau munca de căcat.

Profesorul nu a auzit fanfara din aria *Finalmente Mia* [17](#). Și-a închipuit-o lovită, plângând. Durerea ei. Alături de durerea lui, era ca ecoul durerilor lui trecute, remușcările lui. „Nu am vrut, nu am vrut”, a zis-o și el, blândul și binevoitorul profesor Martin. Nu dăduse niciodată în vreo femeie. Dar câte nu suferiseră oare din cauza indifferenței lui tăioase? A încercat să se întoarcă în prezent.

– E oribil când devenim violenți. Când se întâmplă asta, poate e mai bine să ne despărțim. O lună, un an, cine știe.

– Nu, l-a contrazis Furiosul, uitându-se la paharul gol și apoi la profesor, cu un aer implorator, acum chiar s-a terminat, o cunosc bine. Aș putea accepta. Însă ce mă omoară e gândul de a mă întoarce. Tablourile mele nu se vând. În galerie nu mai sunt expoziții de șase luni, nu mai am nicio idee, sunt confuz, terminat. Dacă aș avea măcar un proiect, ceva la care să mă gândesc, să sper...

Profesorul i-a mai turnat un pahar cu vin. Au mai rămas tăcuți o clipă. Furiosul suspina încetișor, în ritm cu pendula.

– Așteaptă aici, i-a zis profesorul.

– Vă duceți să luați un pistol? l-a întrebat Furiosul, râzând ca un bețiv.

– Așteaptă aici și nu mai spune tâmpenii! i-a tăiat-o el.

A ieșit din cameră, a deschis cufărul din dormitor. S-a întors cu un obiect învelit în hârtie de împachetat și i l-a pus Furiosului în mână.

– E o carte?

– Nu, despachetează.

Furiosul a despachetat cu mâini tremurânde și s-a uitat. Era un desen făcut cu tuș, într-o ramă mică. Un autoportret. Nu era opera unui mare talent, dar avea o expresivitate și o forță unice. Un craniu ras, o față descărnată, cu barbă și doi ochi de animal rănit, care păreau să dea foc hârtiei. Dedesubt era ceva scris cu litere foarte mici, care dansau.

– E... ce cred eu? a întrebat Furiosul.

– E un autoportret al lui Catena, singurul care există, l-am găsit și l-am înrămat. Era ascuns în spatele unui tablou mare, între două foi lipite.

Catena umplea caiete întregi cu numere minuscule și misterioase, s-au găsit două. Scrisa și numere pe pereți, metri întregi de cifre. Hieroglfe cu poezii misterioase, de nepătruns, pe care nu le vom cunoaște niciodată, pe lângă cele douăzeci și două pe care le știm din al treilea caiet descoperit.

– Doar dumneavoastră știți?
– Da. L-am furat pe când mă uitam prin alte documente, în arhiva bibliotecii. Acum știi și dumneata un secret de-al meu.

Furiosul s-a aprins la față, părea dintr-odată altul, curios și bătaios.

– Sunteți sigur că nu-i vreun fals?

– Foarte sigur. Dacă îl scoateți din ramă, pe verso e un scris care seamănă cu semnătura lui.

Oameni buni, mă cheamă Catena, priviți

Expresia mea mânioasă și înlăntuită.

Profesorul se distra ca un psiholog uitându-se la Furiosul cum privea desenul, făcând gesturi incredule, febrile.

– Păi... mi-l vindeți?

– Nu, i-a răspuns profesorul, ți-l dăruiesc. Va fi o momeală delicioasă pentru toți criticii de artă. O să vuiască ziarele. Dacă știi să abordezi problema, în jurul autoportretului vei putea amenaja orice expoziție, cu autoportrete, pictori naivi, desene cu retardați mintali din secolul al XIX-lea, impresioniști paranoici. Tot ce îți trece prin cap. Galeria se umple din nou, te vei apuca iar de muncă. Mare brânză dacă jumătate din cei care o să-ți calce pragul o să fie niște cretini, mare brânză dacă se supără criticii, mare brânză dacă e doar un desen și doar pe ăla o să-l vadă, nu viața plină de suferință care a călăuzit mâna aia! În schimb, îți cer un singur lucru. Să nu spui niciodată, dar niciodată, că s-a sinucis Catena. Să spui doar: a murit în împrejurări suspecte.

– Profesore, de ce faceți asta pentru mine? I-a întrebat Furiosul.

– Pentru că e mai bine ca portretul să rămână înconjurat de vorbărie decât abandonat într-un cufăr. Pentru că, peste o sută de ani, poeziile lui Catena vor dăinui, iar de vorbărie n-o să se aleagă nimic. Pentru că atunci când eram la vârsta dumitale m-a ajutat cineva și n-am uitat. Pentru că mi-e milă de dumneata și nu mai vreau să simt așa ceva. Și altele, de care nu-ți mai zic. Acum pleacă.

Furiosul s-a ridicat în picioare. Ținea desenul la piept, ca un școlar care nu știe dacă să dea tema sau nu.

– Nu... știu cum să vă mulțumesc, profesore.

– Nu trebuie. Pleacă, ți-am spus deja.

Furiosul a dat din cap că da. Apoi s-a întors în prag și s-a uitat la profesor cu ochi sticloși. Apoi i-a zis:

– Să nu vă îndrăgostiți de ea, profesore!

– Ce-ai zis?

– Să nu vă îndrăgostiți de Michelle. O să vă aducă numai suferință.

– Cară-te de aici! I-a repezit profesorul furios. Și nu vorbi prostii!

Acceptă cadoul fără să crezi că am un scop ascuns.

– Mă scuzați, s-a grăbit Furiosul să spună și a coborât repede treptele spre casa albastră.

În noaptea aceea, la ora unu, era încă treaz. (Muzica la Umbertofon: *Sorrow* de David Bowie.) Frunzele foșneau și doi ochi galbeni îl fixau.

- Ești treaz, Martin?
 - Da.
 - Profesore, ați dormit toată după-amiaza vrând-nevrând. Oricum, ați făcut bine.
 - Că am dormit după-amiază?
 - Nu, că i-ați dat desenul morocănosului ăstuia. Gata cu secretele.
 - Suficient!
 - Și, dacă mai aveți unul, să vă descotorosiți de el! Nu puteți zbura dacă aveți ceva foarte greu în gheare.
 - Apreciez sfatul, a răspuns el.
- Bufnița mare cât un balaur și-a luat zborul spre cerul întunecat.

13

*Ka mate, ka mate
Ka ora', ka ora'
Tenei te tangata puhuruhuru
Nana i tiki mai whakawhiti te ra [18](#)*

*E moartea, e moartea,
E viața, e viața.
Jonglerul aruncă popicele și cercurile
Mâncătorul de flăcări scuipă o cometă
Îi face cu ochiul doamnei din tun
Bătrânul câine dansează pe vârfuri
Astăzi vânătorul se mulțumește
Doar cu găște de carton.*

*Toți sunt astăzi mai ușori
Ascunși într-un nor de zahăr
Vânzătorul ambulant citește numerele
Jucătorii își țin respirația
Montagne russe aruncă
Inimi tinere speriate în cer.*

*Prea bine știu războinicul negru
Că mingea nu-i mereu rotundă
Cyrano îmbrăcat în alb
Se pregătește de ultima scufundare
Sirenele sunt gata să se cufunde
În campionatul lumii*

*Ahile în colț
Își arată mânușile și amenință
Hector e în urmă la puncte
Dar trebuie să facă figură bună.*

*În dragoste ne întrecem
Orice necinste e permisă
Inima noastră e un atlet
Bate, bate din nou, ricoșează
E mai rapidă ca noi
Frumoasa ne depășește desculță.*

*Trupul s-a trezit, iar astă-seară
Chiar și gândurile sunt vesele
Spune primăvara serioasă:
Binecuvântată fie iubirea/ fără opreliști
Nu dați dreptate preoților
Pentru că păcatul cel mai mare
Este să inventezi păcate.*

*„Să recunoască deci toate baronele
Marchiza și fiica ducelui
Și toate marile principese.
Niciuna dintre ele nu va străluci vreodată
ca frumusețea voastră de servitoare.”*

Plouase în noaptea aceea cu tunete și fulgere. Dar acum era soare, iar cerul avea un albastru limpede și semeț. Culorile toamnei erau strălucitoare, fiecare copac părea desenat de alt pictor.

Ileda de pe casă părea vopsită în verde și roșu. Bondarii zumzăiau într-un delir mioros.

Am ieșit din casă cu ceașca de cafea aburindă într-o mână și manuscrisul lui Michelle în cealaltă și m-am așezat pe canapeaua umedă din rafie și nu-mi păsa că mă ud la fund.

Am început să citesc și să scriu pe margine cu creionul. Cu meticulozitate, dar și cu speranță. Speram ca Ea să mă vadă din casa albastră și să vină aici.

O pasăre gri cu galben a venit și a început să bea dintr-o baltă. Scotea triluri. Să fie o veste bună?

Și Michelle a ieșit din casa albastră, având o geacă de piele peste salopeta obișnuită. M-a văzut și a urcat treptele aproape în fugă.

M-a salutat înclinând infantil din cap. Avea ochii obosiți, părul ei blond ca aurul topit era în dezordine și îi acoperea o parte din față, dar nu-i ascundea o vânătaie pe obraz.

S-a așezat pe jos, lângă mine, într-o poziție grațioasă de yoga.

– L-am părăsit pe Aldo, mi-a zis ea brusc, sigură pe sine, de data asta pentru totdeauna. Ieri l-am văzut beat și violent, a mai avut el ieșiri, dar niciodată așa. O să-mi ia timp să uit acești șase ani, dar mă simt liberă, în sfârșit liberă.

– Nu trebuie să uiți toți cei șase ani, i-am zis eu. Să păstrezi doar amintirile frumoase și nu te mai gândești la restul.

– Nu pot să văd decât furia mea. Și pe a lui. Azi-dimineață a plecat și mi-a lăsat un bilet. N-am putut citi decât primele trei rânduri, erau numai jigniri. L-am aruncat. Sper să-i facă cineva mutra terci mai devreme sau mai târziu.

– Îi lași doar lui furia răzbunării. Și gândește-te la libertatea ta.

– Mi-ai citit gândurile? I-a întrebat ea.

– Pe jumătate.

Ea mi-a pus o mână implorator pe genunchi.

– Nu, nu-mi mai spuneți nimic acum, vorbiți doar după ce ați citit totul. Acum trebuie să ne organizăm. Azi vă duc la Sărbătoarea Cavalerului Necunoscut.

Eu, care oricui alcuiva i-aș fi zis: „Nici nu mă gândesc!”, i-am răspuns politicos:

– Nu am mai văzut de mult sărbătoarea asta câmpenească. Să nu te aștepți la cine știe ce!

– Cu dumneavoastră, totul e mai distractiv, i-a replicat Prințesa Grânelor, ridicându-se în picioare, o s-o vedem pe toată, apoi o să dansați cu mine.

Au! m-am gândit, amintindu-mi de sciatică.

– Să nu mă refuzați! I-a rugat Michelle. Sunt sigură că dansați excelent.

– Vai, m-am apărat, doar un vals, acolo. Și ultima oară a fost cu mulți ani în urmă, la universitate, la petrecerea de sfârșit de an.

– Sunt sigură că studentele dumneavoastră au făcut coadă...

– Ca să fiu sincer, am dansat mai mult cu femeile de vârsta mea și ne-am călcat pe bătăture.

– Profesore, nu mă agiți, i-a zis ea, strângându-și părul cu un elastic și făcând un pas de dans. Știu eu prea bine că ați avut trecere la femei.

– Ce te face să crezi asta? am întrebat-o, făcând pe sfiosul.

– Nu mi-a zis nimeni. Dacă v-aș spune că Remorus, prietenul dumneavoastră, e prieten cu fostul meu iubit, ce părere ați avea?

– Remorus nu prea e frecventabil ca prieten, e slab ca învățat și imbatabil ca mincinos.

– Mă rog. Dar la sărbătoare veniți sau nu?

– Sigur că vin. Chiar și în Noua Zeelandă, dacă mă invitați. Nu te uita așa mirată la mine, domnișoară. O să-ți explic totul în timpul sărbătorii și al dansurilor.

– Așa-mi place! a zis Michelle.

– Bătrânul arhiduce Martin și Prințesa Grânelor, s-a auzit în sunet de trâmbițe.

Martin și Michelle au lăsat-o pe Dyane destul de departe de piața din Borgocornio. Tot drumul era plin ochi de mașini parcate în cele mai trăsnete feluri, nu se găsea nici măcar un spațiu liber, apoi au văzut semnul anglofon PARKING și s-au furișat într-un câmp enorm și printr-un labirint de mașini diferite, până au găsit loc în spate.

– Vai, câtă lume! a făcut Michelle, exasperată.

– Vin de peste tot, i-a explicat profesorul. Trei zile de acum încolo va fi Bourg des Cornioles. Evident, înfrățit cu Horby.

Au mers multă vreme. Împreună cu ei era o întreagă procesiune de mame și tați care stăpâneau peste mici zâne, miniostași cu spade de carton, principese care se împiedicau în tul, condotieri aspiranți, cu coifuri de tablă. Apoi tineri cu steaguri mari, fete îmbrăcate ca țărăncile de odinioară, Ivanhoe plini de coșuri cu iPoduri și iPhonuri, și Genevieve care vorbeau urât la mobil.

Intrarea în Borgocornio a fost incredibilă. Un nor de transpirație porcească, cârnăciori și altele se ridica la cer, printre munți de vată de zahăr și nenumărați șarlatani. Erau tarabe cu dulciuri de toate felurile, de la cele naturale la cele care îți fac praf pancreasul, se vindeau până și reconstituiri și imitații de arme antice: armuri, spade, ciomege, săbii și arbalete. Era și magazinul de plante medicinale al mănăstirii din partea locului, în care vindea un preot gras, bărbos și tăcut. Lăute și nuga, halebarde și covrigi imenși, lucruri moderne și ciudățenii de anticariat. Un chinez eteroclit vindea orice pe un euro. Apoi era standul turistic local, cu două domnișoare sănătoase, în costume populare. Era și o tombolă foarte populară, iar profesorul căuta în zadar printre premii un iepure de pluș ca acela din copilăria lui. Primul premiu era nici mai mult, nici mai puțin decât o bicicletă cu motor.

Michelle era entuziasmată, se ducea dintr-un loc în altul, iar profesorul făcea mari eforturi să se țină după ea în mijlocul mulțimii.

– Parcă e sărbătoarea de duminică din copilăria mea, în Franța, zicea ea veselă. Hai să găsim vata de zahăr, vă rog! De mult n-am mai mâncat.

Au dat de vânzător și s-au așezat la coadă, în spatele unei procesiuni de mici paji. În scurt timp chipul ei a dispărut după vata albă. Jumătate i s-a lipit de păr.

– Parcă ești prințesa zăpezilor, i-a zis Martin.

– Professore, a făcut ea mirată, nu ai folosit pronumele de politețe.

– Ei bine, a replicat el pe un ton dramatic, acum e prea târziu să ne mai întoarcem.

– Bine, Martin, atunci hai să căutăm tombola. Vreau să particip.

– Prea bine. Dar ai grijă, aici câștigă aproape mereu bunica crainicului.

Fie ce-o fi! s-a gândit profesorul. Dar Michelle a înșfăcat un „ambo”, sac cu trei kilograme de cartofi.

– Îi duc eu, s-a oferit el și a înțeleles imediat că își suprasolicitasе fizicul.

Au luat un pahar de sangria, ea chiar două.

Era cât pe ce să i se facă rău de la doi covrigi prăjiți în ulei din Evul Mediu, când el a simțit că îl bătea cineva pe spate.

S-a întors și l-a văzut pe Bollini, deja bine abțiguit de la vin, îmbrăcat ca un șoimar, cu un șoim de plastic ce îi atârna inert de spate.

– Vai, profesore, ce surpriză și ce onoare! E fiica dumneavoastră?

Și o arată pe Michelle.

– Sunt o prietenă, a răspuns ea și i-a întins mâna.

– Felicitări, profesore, ce prietenă frumoasă (se subînțelege *ce bucătică!*) a exclamat Bollini. Dar ce faceți aici, în mijlocul mulțimii?

– Păi.... ne luăm și noi după oameni...

– Nu! Locul vostru nu-i aici! a strigat Bollini, luându-l pe la subțiori cu grația unui bodyguard dintr-un club. Acum e parada, de aici nu se vede nimic, trebuie să veniți în zona VIP-urilor.

Profesorul a icnit. Deja cuvântul *zonă* i se părea nelalocul lui în context. Iar *VIP* era probabil cuvântul pe care îl detesta cel mai mult. Dar Michelle i-a aruncat o privire amuzată în timp ce Bollini îl târa implacabil spre o tribună din tuburi metalice, unde l-a și azvârlit pe un scaun incomod.

– De aici se vede bine. Aici chiar e un loc bun pentru voi doi. Mă întorc repede, mă duc să salut un prieten.

– Roșu sau alb?

Bollini a priceput unde bătea și s-a dus, amenințând în glumă, cu un deget ridicat în aer și cu șoimul de plastic lipit pe umăr.

Treaba era deja clară. Profesorul s-a uitat întâi la Michelle, care râdea, apoi la piața animată de jos și, în cele din urmă, la VIP-urile prezente. VIP-urile, la rândul lor, se uitau curioase nevoie mare la Ciufalb și la Blonda Necunoscută, care probabil venea dintr-un sat învecinat.

– Toată lumea e cu ochii pe noi, Martin, a remarcat Michelle. Hai, nu mai fi așa morocănos! Să ne simțim bine!

– Să încercăm, a cedat el.

– Cine sunt VIP-urile astea? a întrebat ea.

Lista gentilomilor și a doamnelor

O să vi-i spun doar pe cei pe care îi cunosc foarte bine.

Profesorul, Michelle și cartofii erau așezați departe, mult în stânga, pentru cine se uită.

În mijlocul tribunei trona un tip de la guvern, în sacou albastru și cu părul vopsit într-un castaniu-închis imposibil de descris. Era Meliconi, cel mai bogat negustor, marele industriaș al ținutului. Avea un spendodrom, mai multe rânduri de vile ilegale și foarte multe piei ale căror reziduuri lichide le arunca în râurile din apropiere și în lacul albastru. Era citat într-o sumedenie de procese pentru evaziune fiscală, deturnare de fonduri și bancrută frauduloasă, dar continua să-și vadă de afaceri și să factureze la

negru. Fiind afemeiat notoriu, îi plăcea să-și petreacă vacanțele în Letonia și Estonia, în hoteluri de lux.

Una peste alta, era un bărbat plin de mari defecte și calități.

Defectele sunt cele înșirate mai sus.

Calitatea era una: se supunea numaidecât exemplului și ordinelor regelui și vasalilor săi.

Lângă el era soția din Siberia, cu căciulă de blană, ochelari negri pe nas și o țigară cu portțigaret.

Apoi mai era primarul Bicchi, ales fiindcă era veterinar și bine văzut de biroul politic. Era un omuleț cu ochii mari și părul roșu ridicat, drept ca acele. Profesorului i-a venit în minte Beaker, un personaj din serialul *Păpușile Muppets*. I-a spus și lui Michelle, care a râs și l-a întrebat cine era groaznicul Tinto.

Martin a intuit bine. Și-a amintit de obiectele pe care Ombra i le aducea cu generozitate aproape de trepte. Iată, aia era nuanța de cafeniu. Fir-ar să fie de câine! Meliconi a fost din acel moment Tinto Merdecani pentru el și Michelle.

Dar mai erau și alții în tribuna aia instabilă. Mai era parohul don Vito, deja pe jumătate treaz, niște hotelieri și Vanini Wanda, membru din consiliul local de turism, singura persoană onorabilă până în acel moment, se gândea profesorul. Și Nuccio, proprietarul lui Bully, cu doi acoliți tineri.

Apoi Maroncini, vedeta sportivă locală, fost fotbalist de divizie B și acum antrenor la Borgocornioleze, trei victorii și trei înfrângeri, vai de mine, în etapa regională.

Mai era Bollini cu soția lui corpolentă, băgată într-o rochie de firmă care stătea să explodeze. Mai era și Amadori cel temut, președintele singurei școli din apropiere, care îl redusese deja la tăcere pe profesor cu monologuri logoreice înfiorătoare și care l-a salutat din depărtare.

Apoi niște necunoscuți. Cu toții se uitau într-o parte a clopotniței unde se strânseseră polițiștii și un operator cu o cameră și de unde avea să vină adevăratul VIP, tatăl tuturor VIP-urilor. Câțiva se ridicaseră în picioare ca să vadă mai bine.

Și a sosit. Într-o mașină neagră, escortată de doi centauri. A coborât cu toată prestanța conferită de înălțimea lui de un metru cincizeci și șase. Ca toți marii împărați care își puneau sus tronul, chiar și acestui regișor îi plăcea să-și privească de sus supușii, ceea ce nu era mereu posibil, dar cu Biondello, da. Acum împăratul fusese înlocuit de un sistem interbancar computerizat, foarte sofisticat, deci orice formă de servilism trebuia adusă la zi și modernizată, de la donjuani de mahala la informaticieni.

Dar nimic nu îl speria pe ministrul Biondello (și el un bărbat cu multe calități și defecte). Născut într-un sat în apropiere de Borgocornio, avusese un comportament exemplar. Deja șase rezoluții de începere a urmăririi penale într-o singură legislatură, fals în acte, complicitate în acțiuni cu caracter mafiot, delapidare etc. De fiecare dată, odată evitată pedeapsa, se apuca dornic de altă infracțiune. Era celebru pentru expresia „Să grăbim

procesul”, adică să emită aprobări de construcție în schimbul unor sume frumoșele de bani. Capodopera lui Biondello și a protejaților săi era un tunel de trei kilometri construit cu banii contribuabililor într-un loc părăsit, unde nu era niciun drum și probabil că nici nu va fi vreodată. Acum zăcea ca un șarpe imens de ciment în mijlocul proprietății și chiar i se zicea Galeria Biondello.

Următorul proiect era un dig într-un loc unde nu curgea apă.

Trecuse prin trei partide cu o grație de echilibrist, dar acum situația era incertă și schimbătoare ca indicii de la bursă, adică îi convenea să se ducă în locuri neobișnuite, la economiști și primari aproape de stânga.

A dat o declarație scurtă la postul TV local, apoi a urcat triumfător scara, salutat de instrumentele de suflat din orchestră. S-a așezat imparțial între Merdecani și Bicchi. Dar primul căruia i-a strâns mâna a fost Nuccio. Acum era limpede de ce Bully era mereu redeschis. În timp ce Bicchi fremăta de emoție, Merdecani i-a șoptit ceva la ureche lui Biondello și amândoi s-au uitat la profesor și la Michelle cu un chicotit sardonice.

Profesorul s-a simțit imediat foarte nelalocul lui. Dar lângă el era Nastenka, ființă foarte spirituală.

– Martin, ține-te tare. Durează doar o oră, apoi îți cumpăr nuga.

– Nu-mi place nobilimea din Sankt Petersburg, i-a răspuns supărat Martin.

A început parada. Mai întâi formația a interpretat un imn care putea fi al lui Mameli sau al Noii Zeelande. Apoi o versiune live a uverturii la *Wilhelm Tell* și a fost mai suportabil.

Au urmat purtătorii de steaguri, foarte buni, și drapelele fluturau în aer cu toate culorile lor țipătoare. Dar nu mai fluturau, ci stăteau inerte într-o atmosferă urât mirositoare, fără vânt.

Le-au urmat șoimarii, trăgătorii cu arbaleta, cavalerii și doamnele.

Apoi primul din cele trei care montate pe câte un tractor.

Un Bacchus gol, asemănător cu Remorus, pe un butoi de vin roșu local, cu șase sirene în jur, în pantaloni strâmți, *mainte à l'envers*, și câteva supraponderale. Asta a stârnit multe aplauze.

În al doilea, un porc mistreț mare, din mucava, plin de săgeți. Pe fiecare scria numele unei cete de vânători. A avut parte de aplauze și mai furtunoase.

Apoi pauză. O zână și un magician de șapte ani, care își pierduseră locul la paradă și mergeau un pic timorați pe mijlocul străzii.

Profesorul aplauda.

Și iată carul principal. Cavalerul Incert, jucat de Giorgione Marlon, fiul blond al lui Vanini Wanda și Calpurnia, soția, sau Isolina autostopista, stăteau într-un castel cu creneluri, pe două tronuri ce se clătinau.

Salutau mulțimea, el, cu un ceas mare și caraghios la mână, ea, cu mănuși albe. Gloata aplauda încântată.

Când au trecut prin fața scenei, au salutat autoritățile. Insulița a făcut un gest surprins și a trimis o beza evidentă în direcția profesorului.

Nu numai tribuna cu VIP-uri, dar cel puțin trei sute de locuitori din Borgocornio și-au ațintit privirile asupra lui Martin și a lui Michelle. Și asupra cartofilor, bineînțeles.

– Asta va trebui să-mi explici, i-a spus Michelle, râzând.

*Mazurca [19](#) e pentru toți
 Slow-ul e ca să fim aproape
 Rock-ul e pentru cei
 Ce vor pleca la război
 Tangoul e ucigător
 Dar valsul e special
 Trebuie să știi să zbori.*

*Por una cabeza, Migliavacca
 Glenn Miller, Elvis și Jeff
 Buscaglione și De André
 Samba mambo și olé
 Tamburul pizzica
 Muzica halligalli
 E câte ceva pentru toți
 Ca să te calci pe degete
 Dar valsul e special
 Trebuie să știi să zbori.*

*Fanfara și orchestra
 O lăută în deșert
 Un blues într-o noapte caldă
 Clapele înnebunitoare ale lui Monk și durerea
 Sublimă a lui Michelangeli
 O simplă mandolină
 O Gibson din aur vechi
 O vioară scumpă și rară
 O orchestră simfonică*

*Dar pentru vals, să fie clar
E suficient un acordeon.*

*Eu care nu dansez bine
Tu care desenezi piruete
Copilul care știe să danseze
Fără ca nimeni să-l învețe
Bătrânii care alunecă
Ușori, cu un fir de respirație
Și chiar pentru tine, pe care te invit
Valsul e special
Trebuie să știi să zbori.*

Michelle a dat pe gât o a treia și o a patra sangria, iar acum era trandafirie în obraji. Profesorul înjura în gând greutatea cartofilor. Dar nu îi mai rămăsese nicio scuză. Sosise momentul să danseze.

La sărbătoare erau două ringuri. Unul pentru tineri, o pajiște cu lumini stroboscopice și muzică bum bum bum, dată la maximum. Deja încălziți de sangria, bere și iarbă, tinerii din partea locului o luaseră razna. Mulți dansau, niciunul nu vorbea pentru că muzica era la o intensitate impresionantă. Unul zăcea în iarbă, altul lătra degeaba în telefon. Două fete de cincisprezece ani cu fuste scurte, deși era toamnă, au trecut prin fața profesorului și a lui Michelle și și-au dat coate.

– Deja suntem celebri, i-a zis Michelle.

– Pot să-ți explic totul, i-a spus profesorul urlând. E vorba de fata care făcea autostopul.

– Nu știi dacă să te cred. Vrei să dansezi?

– Ce-ai zis? Vorbește mai tare!

– Vrei să încerci un dans modern?

– Michelle, ai milă de mine, de vârsta mea și de cartofii pe care-i car!

Dar, dacă vrei, dansează tu.

Asta a și făcut, era dansatoare, și nu i-a trebuit decât un minut ca să atragă privirile băieților speriați și ale fetelor invidioase.

Perversi urâți și curviștine, s-a gândit profesorul, plecați-vă privirea și nu vă uitați prea mult la Nastenka mea.

Lângă el erau câțiva juni din partea locului, fiecare cu un pahar de plastic într-o mână și cu o țigară în alta. Au început să discute cu Michelle, folosind cuvinte care nu se refereau la toată anatomia ei, ci la anumite părți. Profesorul era cât pe ce să-i pună la punct și să arunce cu cartofi în ei, când ea a părăsit ringul de dans, spre marea ușurare a fetelor și spre dezamăgirea băieților. Transpirată, cu părul blond în dezordine, ochii albaștri strălucitori datorită efectului sangriei, l-a luat pe profesor de braț și i-a zis:

– E suficient. Acum e rândul tău.

Celălalt ring era, fără îndoială, pentru toți. Pe pajiștea întinsă erau puse în cerc zeci de scaune și măsuțe. Țărăncile bătrâne se strânseseră deja în multe grupuri de câte trei.

Era un du-te-vino continuu de cupluri de toate vârstele. În aer se auzeau râgâituri, strigăte și zgomote de palme grele, care striveau *musculițe*, plus că se simțea un miros înțepător de Autan, folosit de cei prevăzători, și unul de prăjeală de la taraba apropiată cu dulciuri. Mulți stăteau la coadă la bar, unde un cap de porc zâmbea primitor lângă o cadă plină cu sangria.

La o masă, un grup de femei și bărbați beți îl sărbătorea pe unul Nando, câștigătorul bicicletei cu motor. La o alta, patru oameni de optzeci de ani jucau cărți, indiferenți la toată zarva. Doi Marloni erau responsabili cu ordinea și disciplina. Profesorul și-a amintit că cei doi Marloni erau de stânga, în timp ce Falconii din cealaltă parte a văii aveau motociclete japoneze și erau de dreapta. Continua să sosească lume, chiar și câte un turist curios cu aparat foto, ba chiar și doi paznici cu mustăți. Copiii dansau deja nestingheriți pe ring, căci se auzea muzică dintr-un difuzor răgușit.

Pe o scenă unde scria „Trattori Marchi“, numele sponsorului, se pregătea orchestra Settenotte. Cântăreața spunea „probă de microfon“ și se încerca poziționarea celor șapte muzicieni într-un spațiu în care ar fi încăput cu greu abia trei. Dar cei de la Settenotte erau de ani buni în turnee și cu chiu, cu vai s-au instalat.

Profesorul a înțeles că, odată ce orchestra începea să cânte, avea să se dezlănțuie infernul. Așa că a luat două scaune și s-a dus în spate. Din păcate, nu și-a dat seama că în spatele lui și al lui Michelle era o masă cu președintele Amadori, avându-i alături pe soția sa și pe parohul don Vito, care se chinuia să convertească un sendviș cu jambon. Mai în spate zăcea Bollini, acum în comă alcoolică, având șoimul nemișcat pe piept.

– Așezați-vă, așezați-vă, profesore, i-a spus Amadori cu o grijă părintească, ceea ce dădea de bănuț că scaunele se puteau folosi în alt fel, de pildă să fie ținute în echilibru pe nas.

Profesorul l-a salutat cu un mormăit și i-a întors spatele.

– Martin, ești chiar nesimțit! l-a certat Michelle.

– Dacă nu vrei să asculți o oră de Homer și considerații pesimiste asupra Italiei și a tinerilor de azi, nu te întoarce.

– Of! a exclamat ea, bătând tactul. Când începem?

Nastenka, nu vezi că orchestra de coarde de la Sankt Petersburg își acordează instrumentele? Nu vezi că sala celor o mie de candelabre e pregătită pentru tine să-ți lumineze frumusețea și imediat vei fi un fluture ușor în mijlocul nobilimii care dansează? Iar eu ce o să fac? Eu, care vin din Tristele Vremuri ale Twistului, eu, care am părul alb și sciatică și chiar un

junghi în șold, nu din cauza greutateii cartofilor, ci a unui duel avut demult cu contele Ombrovici...

Cei din formația Settenotte erau aproape gata de concert. Uniforma lor era: pantaloni negri, cămașă albă, cu guler pe gât și vestă roșie, cu paiete. Din cauza spălărilor repetate, vestele erau mai scurte și păreau, toate, costume de baie băgate pe cap. Dar să avem răbdare, erau Settenotte și era suficient.

Cei șapte erau:

primul, un baterist cu jumătate de baterie, părea posedat și avea un nas lung, cu care ar fi putut să cânte la cimbăluț;

al doilea, basistul, era și scund, cu un rânjet pe o față plină de coșuri, și cu părul prins în coadă de cal, evident un rocker versatil, angajat în formație;

al treilea, acordeonistul, stătea jos, era bătrân și demn ca un șef de trib indian, cu mâinile pe clapele legendarului Dallapé;

al patrulea, clăparul la Yamaha, chel și foarte băut, cu aerul unuia care stă să se prăbușească în orice clipă;

al cincilea, chitaristul în care profesorul n-a văzut pe nimeni altul decât pe Armando Elvis, instalatorul satului, un băiat arătos, cu mâini uriașe pentru acorduri improbabile, ce treceau de la chiuvete înfundate la lumea nemiloasă a spectacolului;

al șaselea, cântăreața Katia, cu fustă mini și picioare la vedere, de la coapse până la gambe;

al șaptelea, Fabiano, prezentatorul-saxofonist-corist, poate soțul Katiei sau, în orice caz, liderul formației, care a strigat într-un final „începem într-un minut” în microfon, de parcă ar fi anunțat un eveniment de importanță cosmică. Și evenimentul a început. Un zgomot puternic și luminile s-au stins, toți au scos un *uuuu*. Dar să nu vă fie teamă: electricianul responsabil cu instalația era Scheggia, așa că lumina a revenit într-un minut, însoțită de aplauze.

Și au început cu o mazurcă.

Bateristul era într-un ritm cu totul al lui, un fel de sette noni [20](#) sau vreo aritmie cardiacă, basistul avea nota mi dezacordată, clăparul încerca în zadar să scoată din instrument un sunet care să le acopere pe ale celorlalți. Armando, chitaristul, se gândea la femei și robinete și își vedea de ale lui. Fabiano și Katia cântau: ea avea o voce frumoasă, el era complet afon.

Și mazurca măslinului înflorit

Devine mai frumoasă pentru cine știe s-o danseze.

În schimb, acordeonistul bătrân era foarte bun și ținea toată șandramaua, era în ritm și înfrumuseța notele cu credinciosul său acordeon Dallapé, agil și argintiu.

Unul singur care trebuie să cânte bine pentru toți. Asta îmi amintește de situația în care se afla țara mea, s-a gândit profesorul.

A urmat piesa americană *Feelings* și o samba cu maracas și arriba. Dar petrecerea nu se anima. Pe ring era doar un cuplu, cei doi aveau împreună 182 de ani, câțiva copii dezlănțuiți și două fete care dansau una cu alta, una scundă și îndesată, cealaltă blondă și foarte slabă, cu picioare de săritoare.

– Ar putea fi o nimfă sau fata lacului, a zis Michelle.

Vai de mine! a auzit președintele Amadori din spate și, cu o mișcare îndemânică, de cobră, și-a băgat capul între Martin și Michelle și a început:

– Văd că sunteți la curent cu legenda lacului, domnișoară. Ei bine, eu am studiat-o cu atenție și dedicație, există cel puțin unsprezece versiuni și în unele nu se vorbește deloc de o fată blondă, ci doar de o fată oarecare. Pe deasupra, în ceea ce privește momentul în care s-au petrecut evenimentele...

– Vorbiți mai tare! Nu vă aud, l-a rugat Michelle.

Ce greșală! Amadori și-a tras scaunul lângă profesor, iar respirația care îi mirosea ușor a usturoi a parfumat toată explicația.

– Legenda despre care vorbeam ar putea fi medievală, după cum susțin unii, dar nu există nimic scris, doar povești spuse din gură în gură, în timp ce altă interpretare, care situează acțiunea la sfârșitul secolului al XIX-lea sau începutul secolului XX, are cel puțin trei versiuni scrise. Una redusă și banalizată într-o carte de povești de la editura Grifagna din anul 1935. O alta, îngrijită de Rispoli Ettore, probabil rudă cu poetul sinucigaș Rispoli, publicată într-o carte cu titlul *Frumoasa din lac*, din care mai există două exemplare în biblioteca satului. Și apoi (răsufare cu usturoi) menționez cu modestie a mea *Legendă a albastrelor*, publicată din banii mei în două sute de exemplare și care e cu siguranță cea mai completă și credibilă. Începe de la cererea în căsătorie a negustorului și continuă până la sinucidere. Profesorul îmi poate confirma...

– Nu confirm nimic, a replicat hotărât profesorul. Planează multe dubii asupra sinuciderii. Unii cred că a fost ucisă.

– Nu, nu, nu, a făcut Amadori, scuturând din cap vehement, nu-mi spuneți că și dumneavoastră credeți bârfele din sat...

– Minciuni! a intervenit Bollini cu o voce cavernoasă din fundul beției. Povești care circulă ca să discrediteze oamenii de ispravă de aici. Porcării...

– Cred că ar trebui să discutăm în profunzime, a spus profesorul.

Tensiunea era evidentă. Din fericire, Katia a cântat:

Hully-gully al sultanului

Dansând la umbra bananierului.

Și asta îmi amintește de ceva, s-a gândit profesorul.

Și în cele din urmă zeci de oameni s-au dus pe ring să danseze un dans colectiv, undeva între hully-gully și un dans popular: bărbați, femei, adolescenți, copii, ba chiar și un câine voios le dădea târcoale printre picioare.

Pe Amadori l-a obligat soția să danseze hully-gully, ceea ce i-a salvat pentru moment. Dar nu se terminase.

Au venit Merdecani, fără soție și cu patru prieteni, cu toții vizibil beți, salutând și dând palme pe spate. Tinto se uita la orchestra care stătea și s-a așezat pe un scaun de unde avea o vedere panoramică a picioarelor lui Michelle. A început să o fixeze ostentativ cu privirea.

– Ai un admirator, a anunțat profesorul.

– Și tu, a replicat Michelle.

De pe ringul scăldat în lumină îl saluta Isolina. Lângă ea, Cavalerul Incert își scosese cizmele și își arăta mândru picioarele enorme, în șosete roșii.

– Uite-o pe frumoasa ta, a râs Michelle. De ce nu te duci la ea să dansezi?

– Nici prin gând nu-mi trece.

Michelle s-a ridicat și și-a întins picioarele. Era clar că vrea să se ducă pe ring. A trecut o tânără drăguță care le-a umplut paharele cu sangria, dar fructul era doar opțional. Profesorului i se învârtea capul. Sper să cânte mai repede valsul, și-a zis. În schimb, s-a auzit *Cuando caliente viene el sol*, o bucată din paleozoicul muzical.

Au început să danseze cu toții între ei, unii atingându-se, alții nu.

– Sunt foarte dezinvolți, a comentat Michelle. Vezi câte femei dansează una cu alta?

– Păi, e normal. E Sărbătoarea Cavalerului Incert de ambele sexe, a râs Martin.

Altă întrerupere. Parohul a auzit, a trecut de la porc la cartea de rugăciuni și s-a ridicat în picioare în fața lor, predicând cu voce tare.

– Profesore, mă uimiți. Povestea despre Cavalerul Incert e falsă și obscenă. Incert vine de la *incertus* din latină, „îndoit”, și e un supranume care i-a fost atribuit pentru că era precaut, se gândea mereu înainte să ia o decizie.

– Dar în cărțile de istorie se spune... l-a întrerupt profesorul.

– E o singură carte și aceea a oamenilor cumsecade, a replicat parohul, iar enoriașii mei sunt oameni decenti și nu contra naturii, niciodată n-au făcut așa ceva. Când sună clopotul adevărului...

Un zgomot puternic care a acoperit vocea caldă a Katiei l-a redus la tăcere. Parohul a plecat mormăind înjurături, cu jumătate de sendviș în mână.

– Ciudați oameni! a exclamat profesorul. Buni la suflet, dar Doamne ferește să le dezvălui secretele! Poate mai au unul.

– Profesore, știți care e secretul meu acum? I-a întrebat Michelle puțin amețită, dând din cap cu părul minunat de răvășit.

– Care e?

– Nu e greu de ghicit. Aș vrea să dansez valsul ăsta binecuvântat.

Ce magie! De parcă i-ar fi auzit un înger, Katia a terminat cântecul, a primit aplauzele și a zis:

– În câteva secunde, toată lumea să vină pe ring. Marele nostru acordeonist Anteo Petrini va cânta pentru voi celebrul său vals.

Aici suntem, s-a gândit profesorul, iar inima îi bătea tare.

– Dar mai întâi o piesă la cerere. De la Vinicio pentru mama lui, care azi împlinește nouăzeci de ani. Cântați cu mine!

Aplauze, priviri îndreptate spre masa bătrânei, apoi vocea suavă a Katiei:

Toate mamele din lume sunt frumoase...

A mea părea un boxer la pensie, se gândea profesorul. În schimb, Michelle cânta și ea, poate amintindu-și de frumoasa ei Maman din Montpellier.

Dar clipa adevărului fusese doar amânată.

Piesa la cerere s-a terminat, s-a lăsat tăcerea, Anteo Petrini era o legendă. Bătrânul acordeonist s-a așezat pe scaun. Și-a aplecat capul cu părul alb și a început să cânte cu măiestrie *Pe frumoasa Dunăre albastră*.

Iar profesorul tremura ca un elev de-al lui, dar a avut forța să se ridice în picioare, să o privească pe Michelle în ochi și să o întrebe:

– Dansăm?

*În dragoste și la război
 Blestemat să fie cine renunță
 Și de iubiți apoi nu spuneți
 Sunt plin de răni
 Două trei mișcări din acel picior
 Blestemat să fie cine se așază
 Una două trei învârteli
 Mare nenorocit cine se retrage.*

(Valsul curajoșilor)

*Îmi lipsește aerul îmi lipsește cerul
 Copacii, izvorul și căminul
 Blestemată fie astă soartă
 Ce mă silește singur să trăiesc.*

*Îmi lipsește ferma, când eram tânăr
 Dansam beat, cu răsuflarea întretăiată
 Îmi lipsesc ochii frumoaselor femei
 Și dansez gol până cad mort.*

(CATENA)

Dragă cititorule, eram dispus să fac orice. Eram gata să fiu ridicol, deși cu capul sus. Eram gata să fac față șoaptelor și răutăților.

Gata să-mi blestem sciatica și pasul ușor al tinerilor, pe care-l uitasem. Eram gata să cad la pământ învingător și terminat.

Dar nu am fost pregătit pentru ce a urmat.

Mulți erau deja pe ring, Borgocornio se înfrățea cu Viena. Un cuplu de tineri de douăzeci de ani se învățea deja cu un profesionalism evident.

Eu și Michelle stăteam unul în fața celuilalt, eu rigid, ea cu aerul unei școlărițe care se pregătește să facă o glumă.

I-am pus mâna stângă pe șold.
Ea și-a pus mâna dreaptă pe umărul meu.

Am ezitat. Anteo Petrini era doar talent și nebunie, cu acordeonul lui Dallapé, care deschidea și închidea lumi, așa că nu puteam să găsesc scuza că muzica era nepotrivită.

Mâna mea dreaptă a luat mâna stângă a lui Michelle.
Picioarele au început să mi se miște. Pentru prima oară am auzit muzica trupului ei, căldura, seducția calmă a fiecărei mișcări.

Mă hotărâsem să număr în gând unu-doi-trei și să fiu în ritm cu gândul pentru a-mi ghida piciorul. Dar mi-a venit în minte, cine știe de ce,

Vei scrie.
Vei scrie.

Și, dat fiind acest impuls în trei pătrimi, corpul mi s-a transformat. Brusc mi-am amintit, până la urmă era ca mersul pe bicicletă, dacă înveți o dată, vei fi mereu în stare. Curaj picioare, zburăți! Și am văzut că ea ținea pasul cu mine fără efort, iar eu dansam cu destulă grație. Am văzut oameni care ne priveau, dar nu mi-a fost teamă. Știam că suntem un cuplu bizar, eu, un bătrân înalt ca o prăjină, iar ea, o tânără misterioasă. Tată și fiică sau amanți scandalosi sau orice altceva, dar eram împreună, un cuplu care dansa ca și altele. Când cei doi tineri profesioniști au trecut pe lângă noi, rotindu-se cu fețele lor solemne, eu i-am arătat lui Michelle, iar ea mi-a sugerat din privire: să acceptăm provocarea. Am simțit că ea conducea acum dansul și valsul nostru a devenit mai rapid și mai îndrăzneț, ne învățeam pe tot ringul, iar eu, cu capul sus, ascultam ce mă învățase maestrul Petrini și vocea trupului ușor al lui Michelle.

În minte aveam trei gânduri (unu-doi-trei).
Unu, bucuria momentului prezent.
Doi, bucuria asta se va sfârși.
Treii, nu o voi uita niciodată.

Și astfel, cu o ultimă înfloritură de mare virtuoz, maestrul a încheiat valsul lui Strauss. Eu tot îmi țineam mâna pe șoldul lui Michelle. Cu toții

aplaudau, dar noi rămâneam nemișcați ca două păsări pe o ramură, așteptând.

Și s-a auzit *Aur și argint* de Lehár.

Eu sunt bărbatul cu păr alb-argintiu, mă gândeam, și ea e aurul.

Nu mai vedeam spectatorii, oamenii simpli de la o sărbătoare câmpenească, ci auriturile și stucatura salonului de la Sankt Petersburg, unde dansasem cu ea cu o sută de ierni înainte, iar apoi mi-am văzut studenții strânși în jurul meu la balul de la universitate, pe când făceam twisturi spectaculoase cu o absolventă nerușinată, sau eram eu spectatorul-copil la o sărbătoare din satul meu natal și mă uitam îndrăgostit la o gimnastă de doisprezece ani, care se învârtea în ring.

Toate astea în timpul unui singur vals, ați zice voi? Da, asta e altceva, iar mângâierea mâinii mele pe șoldul ei, unduirea părului ei, care la fiecare pas se împrăștia ca o mare blondă pentru a se întoarce ca să-i acopere fața, febra vinului în obraji ei, gura pe care nu o voi săruta niciodată și toate gurile pe care le sărutasem, și efort, și lacrimi, și sânge vărsat pentru o ultimă sfortare de bătrân, trupul care uita anii și bretonul alb care mi se legăna dojenitor prin fața ochilor, amintindu-mi suferința, și în cele din urmă acordeonul aceluia mare maestru mai bătrân decât mine, poate singuratic ca și mine, și muzica ce urca până la Ursa Mare, vizibilă deasupra fumului de la chioșcuri, aburului nopții și durerii oamenilor.

Toate acestea și mai multe, într-o singură clipă, cu atât mai prețioase, căci aproape dispăreau, ca o picătură de apă în căldura reflectoarelor, un strop de sudoare pe gâtul meu, un fir de păr subțire prins de obrazul ei.

Apoi totul s-a terminat, așa cum fusese prevăzut.

Maestrul și-a ridicat privirea și s-a întors la locul lui, părea că nu-l prea interesau aplauzele, a lăsat deoparte acordeonul cu o grijă paternă și a început să fumeze. Pauză, a spus prezentatorul. Noi am rămas nemișcați pe ring. Datorită unui efect luminos, mi s-a părut că un spot galben ne încadra tocmai pe noi, doar pe noi, și că toți ne vedeau în acel cerc magic aurit.

Eram nemișcat, gâfâiam. Michelle m-a luat de mână și m-a dus de pe ring.

La scurtă vreme eram din nou așezați unul lângă altul. Mi-am dat seama că spatele meu protesta. Ea părea un pic încruntată, îngrijorată. Poate că își dăduse seama pentru prima oară că profesorul cel blând era un exemplar din specia Mascul Bătrân.

Dar nu s-a mai bosumflat și i-a spus surâzând și sorbind ulterior din sangria:

- Profesore, aveam dreptate, ești bun dansator.
- Eu da, dar vertebrele mele nu.

– Îmi povestiți despre balurile dumneavoastră de la universitate, stimate domnule profesor?

I-am povestit, ea poate râdea un pic cam tare. Din spatele nostru, Bollini a scos un râgâit puternic, amintindu-ne soarta noastră pământeană. Unii oameni începeau deja să plece, alții soseau, jambonul se terminase, până și capul porcului fusese devorat, dar venea altul în loc, ținut de doi servitori robuști.

Isolina ședea epuizată, cu pantofii în mână. Cavalerul Incert era întins pe pajiște. Și pauza a luat sfârșit.

Tocmai mă duceam să-l salut pe maestrul Petrini, când am văzut ceva care nu mi-a plăcut și care m-a convins să nu o las singură pe Michelle. Merdecani se ridicase și îi spunea ceva la ureche prezentatorului, care dădea din cap aprobator. La masa lui, prietenii râdeau și se uitau spre noi.

Katia a luat din nou microfonul și a zis:

– Încă o melodie la cerere. *Love me Tender* a legendarului Elvis. Interpretată de chitaristul nostru, Armando.

Aplauze și țipete, mai ales de femei. Era limpede că frumosul Armando reparase, pe lângă robinete, și unele căsnicii șubrede.

Dar nu a fost singura surpriză. Deși continua să-și masacreze chitara, Armando a scos din țevăria internă o voce joasă și senzuală, deloc afonă.

Love me tender, love me sweet,

Never let me go. [21](#)

Merdecani și-a aranjat cu negrăită grație șlițul de la pantaloni și a arătat fără echivoc spre masa noastră. Nesimțind pericolul, Michelle cânta cu Armando Elvis.

Orice ați vrea să faceți, prințe Merdekanin, să știți că voi face tot ce-mi stă în puteri să o apăr pe Nastenka, toată Rusia nu-i va ajunge ca să fugă de răzbunarea mea.

S-a proțăpit cu picioarele depărtate în fața noastră, cu haina boțită și vopseaua de păr ce i se scurgea pe tâmpile. A zis apoi cu voce răgușită:

– Bună seara, profesore. Mă cheamă Meliconi. Sunt industriaș, nu mă cunoașteți, dar eu știu totul despre dumneavoastră. În schimb, nu știu nimic despre frumoasa dumneavoastră prietenă. Vă e fiică sau știu eu mai ce? Mi-o prezentați, ca s-o pot invita la dans?

Merdekanin, m-am gândit, mâine în zori vor vorbi pistoalele pentru noi, am deja martori, pe vicontele de Vudstok și contele Ombrovici.

Dar nu am reușit să-i răspund, eram prea furios.

Toate privirile erau ațintite asupra noastră.

Atunci a vorbit adorata mea:

– Domnule, mă cheamă Michelle și nu sunt nici fiica, nici vreo prietenă de-a profesorului, ci iubita lui. Și nu mai am chef să dansez.

Merdecani arăta de parcă i-ar fi dat cineva un pumn în stomac. S-a retras, s-a întors la masă printre glumele și miștocărelile prietenilor.

– Să plecăm, a zis ea. Am băut puțin cam mult, poate am spus ce nu trebuie.

– Ai fost minunată, Nastenka.

– Cum mi-ai zis?

– Nimic, nimic. Hai să mergem.

Am ieșit din mulțimea de oameni, am mers pe iarbă, căutând-o pe Dyane pe pajiștea întunecată. Din beznă au ieșit doi tineri care s-au apropiat de noi, cu mâinile în buzunarele blugilor.

Michelle, acum e rândul meu să te apăr, m-am gândit eu și i-am așteptat hotărât.

Cei doi au ajuns în fața noastră. Mi-am strâns pumnii.

– Professore, plecați acum, că începe partea cea mai frumoasă? I-a întrebat unul din cei doi, cu părul scurt și privirea vicleană.

Și a zâmbit. Era același surâs ca al fiului meu.

– Dar tu ești Gianni, poștașul...

– Desigur, professore, și voiam să vă spunem ceva. Știți, când parohul zicea... porcăriile alea înainte, mă scuzați domnișoară, dar chiar erau porcării. Ei bine, zgomotul... I-a făcut chiar el. Martino.

Și l-a arătat pe celălalt, care era roșcat și cu fața plină de pistrui.

– Bravo, Martino, strașnică performanță! i-am zis.

Nu trebuie să-ți fie mereu frică, mă gândeam în timp ce conduceam mașina fără grabă pe drumul de întoarcere, sub cerul plin de stele. Voiam să vorbesc, dar Michelle era tăcută și melancolică, se uita pe geam. Poate îi pare rău de ce am făcut? Am spus oare ceva greșit? Vorbește, scumpă Nastenka!

Am ajuns la casele noastre una vizavi de alta. Am privit-o și i-am spus:

– Michelle, te-ai plictisit?

– O, nu, a răspuns ea. Scuză-mă Martin. A fost o seară minunată. Dar bărbatul ăla îngrozitor... mi-a amintit de altul. Ai înțeles, nu?

– Da. Dar acum gata, Michelle. Și dacă ai umbla cu toți acești Falstaff și Merdecani, tot te-aș iubi.

Era o minciună, știam amândoi. Dar s-a înseninat.

M-a sărutat pe obraz și mi-a zis:

– Noapte bună, pe mâine.

M-am uitat cum intră în casă clătinându-se puțin și deschizând ușa la a treia încercare. Am coborât din mașină și am respirat profund.

Ombra a ieșit din întuneric și s-a uitat întrebătoare la mine. Deși dodecalogul nu prevedea asta, m-a întrebat din privire: de ce ai ajuns acasă așa târziu, stăpâne?

– Ei bine, da, conte Ombrovici. Am dansat și am visat. Nu e cale de întoarcere. Sunt îndrăgostit, fără speranță și demnitate. Să nu ne gândim la asta acum, îți pregătesc de mâncare.

După ce l-am umplut pe conte cu orez și ton, m-am dus la fotoliul din fața pădurii. Era inutil să încerc să dorm. Și el a ajuns repede.

Grasul și furiosul bursuc filosof, doctorul Meles.

– Profesore, am căzut? a întrebat repede.

– Da.

– „Vive” *deus* „posito” *siquis mihi dicat „amore!” deprecer...* [22](#)

– Știți și latină?

– Ovidiu îmi place aproape ca merele, a zis el, râzând batjocoritor. Dar vă văd cam tulburat.

– Cam da.

– Vai de mine! Trebuie să vă explic niște chestii. Vedeți cum sunt?

– Cum?

– Am capul mic și dinții ascuțiți, din față sunt subțire, dar în spate am un cur obez. Știți de ce?

– De ce?

– Din cauza capului, rațiunea, cugetarea cu dinții ascuțiți ai argumentării filozofice. Să mă tot gândesc mă consumă, mă slăbește și capul mi se țuguie, nici măcar un pic de grăsime în locurile obișnuite și explicații leneșe. Apoi mai sunt inima, stomacul și burta. Iar ele nu înțeleg filozofia părții din față, se extind și se lărgesc într-o binecuvântată lipsă de logică. Știți ce fac când ies din letargie?

– Nu, doctore Meles.

– *Doresc*, profesore, *doresc*. Doresc să mănânc, să devorez, să sfâșii, să înfulec după luni de abstenență. Doresc mere, cartofi, șopârle, afine, șerpi, ba chiar și melci cu cochilie dacă găsesc. Instinct, biologie agresivă, tânjesc fără noimă, iată ce mă mână. Vreți să gândiți cu capul, rațiunea nu mai contează. Iar acum *doriți*. Ați ieșit din letargia singurătății senine, ați descoperit foamea inimii, știți că mărul e interzis, dar tot vi-l doriți. Nu veți mai avea pace, nici dietă. Niciun filosof nu vă poate veni în ajutor, nicio carte, nicio înțelepciune. Veți suferi, inima, stomacul și măruntaiele vor fi vai de ele, instinctul de *Homo erectus* va putea fi temperat, dar niciodată învins. Mărul a căzut din arborele destinului. Să vă pregătiți.

– Nu pot să fac cale îtoarsă?

– Nu, nu puteți. Doriți și mâncați toată bucuria posibilă. Dar știți lucrurile astea mai bine ca mine, *dear fellow* [23](#), a spus el ridicându-și solemn laba. Așadar am ajuns la al doilea subiect al discuției noastre.

- Și anume?
- Dacă vă repetă cineva de mai multe ori într-o discuție cuvintele „dorește” și „măr”, asta ce poate să însemne?
- Că dorește un măr?
- Ce intuiție genială! a exclamat bursucul.

M-am dus în casă și am ales cel mai frumos măr Conventina. L-am aruncat (filosoful nu s-a apropiat). A recitat un vers vesel și cu o labă a început să jongleze cu mărul, o dată, de două ori, de zece ori, ca un jucător de fotbal profesionist. Apoi l-a aruncat în aer cu o lovitură de călcâi, l-a prins din zbor și s-a întors în pădure cu mărul în echilibru pe nas.

Era cazul să se ducă la culcare.

16

*Iubirea oamenilor e o oglindă spartă
Care nu-ți mai arată adevăratul chip
E ca o carte din care vedem
Coperta și nu paginile.*

*Din mii de bucățele vedem oameni
Vocea și fața nu ni le amintim
Încet oglinda se recompune.*

*Iubirea oamenilor e o oglindă spartă
Poate a dispărut, căutăm în zadar
El e mereu acolo, la locul obișnuit.*

M-am trezit devreme și am terminat de făcut ultimele însemnări pe manuscrisul lui Michelle. Pagini reușite lângă unele proaste, încă trebuie să-și găsească aripile, dar mișcă. Șase cincizeci.

Apoi mi-am dat seama că a început să plouă, am auzit zgomot de mașină și am văzut rulota Vudstock. Asta m-a uimit. M-am uitat la casa albastră, era deja zece și jumătate, dar mi-o închipuiam pe Michelle încă dormind, asimilând alcoolul îngurgitat.

Am deschis corespondența.

Aveam un mail de la fiul meu, care îmi trimisese o compoziție. O voi asculta când sunt trist ca să mă binedispună, m-am gândit.

Apoi mai aveam un mail de la Remorus.

Dragă Jack,

Face ce face soarta și ne aduce împreună. Ieri a venit pe la mine Aldo C., iubitul blondei ăleia bune, știu totul, pun pariu că i-o tragi. Ei bine, mi-a zis că a cumpărat de la tine un desen de-al lui Catena. Te-ai șmecherit,

profesor bătrân! Cred că e autentic, dar, chiar dacă n-ar fi, oricum aş susţine asta. Ştii de ce a vorbit Aldo C. cu mine? Vrea să facă o expoziţie cu titlul Artă şi Nebunie. Şi m-a ales pe mine pentru catalog şi să prezint proiectul mâine la o conferinţă de presă. Vom arăta autoportretul, dar nu vom spune cum am intrat în posesia lui. Aşa va fi mai misterios, vor vorbi mai mult despre asta şi orice idiot o să avanseze o ipoteză. E o idee de-a mea, ce spui, Jack? Ei bine, dacă vrei, poţi să participi şi tu la eveniment. Ce ai zice să scrii ceva pentru catalog? Ai luat o sumă frumoasă pentru autoportret, dar ţi-ar face greaţă cinci mii de euro pentru zece descrieri? Hai, vino din partea mea, Jack. Şi salut-o pe frumoasa Michelle. Când te mai văd o să-ţi zic cine i-a tras-o. Toate bune, Jack, şi aştept răspunsul tău.

Aproape am dărâmat masa de furie. Îl sun şi mă enervez, m-am gândit. Cum poate să creadă că l-am dat pe bani? Şi mai ales Furiosului, aşa mi-aş arăta recunoştinţa? Formam numărul când mi-am dat seama că era duminică.

Ziua finalei!

Am deschis computerul cu mâinile tremurându-mi, m-am conectat şi...

Ura! All Blacks bătuseră Franţa şi erau campioni. Începusem un dans maori când a intrat Michelle pe uşă cu o plasă de cumpărături şi o umbrelă verde uriaşă în mână.

– Profesore, vă simţiţi bine?

– Excelent! Noua Zeelandă e campioană mondială la rugby.

– Atunci, să sărbătorim. Am venit să gătesc pentru amândoi. Prăjitură cu cartofi, ingredientul principal nu ne lipseşte. Am adus brânză, ouă şi tot ce trebuie. De ce aţi făcut mutra asta? Sunt prea insistentă?

– Nu, Michelle, îmi face multă plăcere.

Jumătate de oră mai târziu, toată furia mi se risipise. Nu eram singur, Michelle era la bucătărie, îi auzeam paşii şi concertul de oale. Lăsaţi-le nefericiţilor bucuriile mărunte. Acum portretul era pierdut, iar Catena avea să devină clovnul trist al aceluia circ. Dar hotărâsem să dau în vileag secretul şi eram vinovat de ce făcusem. Vinovat, un cuvânt care nu mai exista acum în vocabularul Patriei mele. Am simţit că furia se transformase în energie.

Am trimis un e-mail la o revistă literară, cea mai serioasă pe care o cunoşteam. Le-am propus să scriu un articol despre Catena. Nu obișnuita exegeză plicticoasă, ci un articol care să pună sub semnul îndoielii tot scenariul sinuciderii.

Mulţumită lui Michelle, mă simţeam bătaios, plin de idei.

Ka mate. Ka ora'.

– Când vrei să vorbim despre ce ai scris? am întrebat-o.

– După, după, a răspuns ea, care nu se vedea din regatul oalelor. Mai întâi prăjitura cu cartofi, apoi şemineul aprins, pe urmă comedia mea.

– Şi apoi altă idee?

– Profesore, vă încercaţi norocul? a răsunat vocea ei glumeaţă.

– Am zis o idee, nu Ideea cu majusculă, care ne unește pe noi, masculii de la munte, cu cei de la oraș, i-am răspuns.

Deasupra ta, Nastenka, o sută de idei, jumătate inocente, celelalte de nespus, una la nivelul lui Remorus. Dar eu te cunosc și tu mă știi, n-o să ne facem rău. Chiar dacă cineva va suferi.

– La masă! a strigat Michelle.

După-amiază, ploaie

Cartofii se împotriviseră destinului. Șemineul era aprins. Eu, așezat pe canapea, țineam pe genunchi manuscrisul. Ea stătea pe covor, cu genunchii în brațe. Asculta orice însemnare, orice corectură și sfat, dădea din cap și părul auriu în cosițe deodată despletite i se împletea din nou.

– Aici, la pagina 30, i-am zis, aici poate e punctul central al povestirii. Când încearcă să-și spună tot adevărul, dar nu reușesc. Partea asta trebuie dezvoltată mai bine.

– Deci nu ajunge ce și-au spus până atunci?

– Ea da, ea e sinceră, mai ales atunci când ajunge la teatru, se prezintă și își istorisește povestea de iubire abia încheiată.

El nu prea e sincer. Trebuie să spună ceva în plus, altfel finalul tragic nu e justificat. Legătura lor nu e foarte limpede.

– Adică se despart fără să-și fi spus tot.

– Cred că și-au spus tot. Chiar tu ai scris înainte, la pagina 55. Lipsește ceva.

– Poate, a recunoscut ea. Martin, sugestiile tale sunt de preț.

O să-ți fiu mereu recunoscătoare că îți pierzi timpul cu lucruri de genul asta...

– Te rog, te rog, am întrerupt-o și am mângâiat-o pe cap aproape fără să-mi dau seama.

Mi-am retras repede mâna. Dar ea se emoționase, ceva se mișcase în ea, în lacul albastru al ochilor, o sirenă sau un monstru, cine știe?

Căminul a trosnit în tăcere. Apoi Michelle a spus:

– Dacă el n-a zis tot, avem timp să corectăm textul, nu?

– Da, i-am răspuns.

– Atunci, povestește-mi, Martin. Doar mie, la lumina focului din șemineu.

Mărturisirea

Aveam cam jumătate din vârsta pe care o am acum. Îndrăzneala încă avântată a tinereții și un pic de experiență mă făceau să cred că sunt invincibil. Abia obținusem catedra la universitate și o brumă de celebritate într-o rubrică literară dintr-un cotidian. Eram ambițios, în întrecere cu ceilalți, deși mă ascundeam în spatele unui snobism elitist. Singurul meu

punct forte era generozitatea față de prieteni și simțul umorului, care uneori mă împingea spre o autocritică rapidă. Dar doream, voiam să devin o celebritate pe firmamentul culturii. Nu aveam timp de mari iubiri, treceam de la o aventură la alta cu ceea ce numeam eu lejeritate, unii înconștiență, alții cruzime. Dintr-odată ea a intrat în viața mea. Să-i spunem Michela, mai ales că tu îi semeni. Colaboram de un an la o revistă literară mică, dar prestigioasă, iar directorul m-a invitat să vizitez redacția la un moment dat.

A venit și ziua respectivă. Din întâmplare m-am trezit pe strada unde avea revista sediul. Am sunat la interfon și o voce metalică mi-a răspuns că directorul nu era acolo. Dar eu sunt redactorul, a adăugat ea cu entuziasm, dacă veniți sus, mi-ar face plăcere să vă cunosc.

Am ezitat. Mi-am închipuit, gândind clișeistic, că e o voce de intelectuală slabă, cu ochelari pe nas, arogantă și fără pic de sex-appeal.

Am urcat la etajul al treilea, mi s-a deschis ușa și...

A fost oare dragoste la prima vedere? Pentru mine da, poate și pentru ea. Era blondă și cu ochii albaștri ca ai tăi, poate un pic mai scundă și cu gura mai moale, una neobrazat de infantilă. M-a invitat timidă în biroul ei.

Am vorbit un pic despre revistă, de primele mele studii despre Catena, mici polemici literare. Eu nu reușeam să-mi iau ochii de la fața ei, de la sânii mici de sub pulovărașul tricotat, de la naturalețea gesturilor. Ea fuma un pic emoționată, dar din surâsul timid am intuit că nu-i eram indiferent. Pe atunci eram un tip atrăgător, înalt și slab, cu un aspect intenționat neglijent, cu siguranță mai bine ca acum.

Când conversația a luat sfârșit, în timp ce căutam o scuză să o revăd, ea a luat inițiativa:

– În seara asta, mi-a zis, are loc o prezentare a cărții lui T., care e și el colaborator la revistă. Veniți, dacă vă interesează. Eu voi fi sigur acolo.

Din acea seară, ba chiar din acea noapte, am fost de nedespărțit.

Ne iubeam, gândindu-ne, evident, că nimeni nu iubise ca noi. Ne gândeam că o alchimie magică atrăsese și lipise metalele noastre, poate știi despre ce vorbesc.

Făceam dragoste în fiecare zi, cu o pasiune furibundă, care nu se domolea niciodată, era ca și cum ai fi băut fără să-ți potolești setea, ea era toate visele mele erotice. Îmi spunea că nu se mai simțise niciodată așa, iar eu bineînțeles că o credeam.

Nu reușeam să nu ne sărutăm, să nu ne atingem, chiar și în public, într-o continuă provocare a simțurilor. Odată am dezbrăcat-o în depozitul unei librării și am fi făcut dragoste acolo dacă o stivă de volume nu ar fi căzut peste noi, iar noi n-am fi izbucnit n râs. Logos contra Eros, a zis ea atunci.

Evident că nu era doar iubire între noi. Amândurora ne plăceau cărțile, călătoriile, discuțiile politice interminabile. Ea era diferită de mine în multe privințe, dar toate delicioase în ochii mei. Avea un simț al umorului mai puțin sarcastic ca al meu, dar mai rafinat. Nu-i plăceau fotbalul și rugby-ul,

dar îi plăcea să facă ikebana, casa ei modestă fiind plină de aranjamente florale deosebite. Era mai puțin ambițioasă decât mine, dar hotărâtă și plină de planuri în noua sa slujbă. În politică eu eram mai moderat, ea nu rata niciun protest, făcea parte dintr-un grup de femei în care nu eram prea iubit din cauza renumelui meu de hedonist. Ea îmi spunea „greșeala ei”, eu îi dădeam multe porecle, una era (vai, ce imaginație bogată) Micia [24](#) . Cu ea uitam ce oră e, venea seara și o sunam (o dragoste precelulară, având ca fundal clinchetul fiselor). Și așteptam noaptea în care să o posed. Goală și senzuală în brațele mele, în toate felurile posibile, fără rușine, într-o continuă încleștare: cine avea să lase pe cine fără suflare.

Trei ani de partide de sex, călătorii, râsete, cărți. Alături de primii ani cu Umberto, cei mai frumoși din viața mea.

Cum s-a întâmplat, care a fost fisura din zidul iubirii, otrava care a murdărit apele limpezi, zeul perfid care s-a opus lui Eros? Ce a dezvăluit diferența între pasiunea mea, care avea nevoie mereu de soarele iubirii ei care ardea, dar și umbră, așteptare și delectare nocturnă...

Nici azi nu reușesc să-mi amintesc bine, să pun totul în ordine. Ea era foarte geloasă pe studentele mele aparent în glumă, dar suferea încontinuu. Eu aveam obiceiul să spun că faunul fugise, că mă uitam la toate, dar le comparam cu ea și se făceau scrum. Nu-mi plăcea să fiu controlat, nu acceptam mantra „voi, bărbații”, pe care o folosea ca să-mi critice anumite comportamente, eram mai sociabil decât ea, aveam mulți prieteni gălăgioși, pe care îi suporta cu greu, cu excepția unuia, Marras, căci le plăcea amândurora aceeași insulă minunată.

Dar norii ăștia nu erau mare lucru, îi abordam cu umor, iar pasiunea nocturnă anihila orice impasuri din timpul zilei. Puțin câte puțin, fără nicio explicație prealabilă, gelozia ei a devenit mai puternică și fără temei, iar respingerea controlului ei mai fermă din partea mea. Am început să-mi seduc din nou studentele, deși inocent, iar uneori ridicam tonul în timpul micilor noastre certuri.

Ne-am certat o dată mai tare din cauză că am rostit o propoziție nepotrivită, în care am folosit cuvântul „pacoste”. Ea, ca să-mi facă în ciudă, s-a prefăcut că îi face ochi dulci unui coleg de-al meu la o petrecere, m-a făcut gelos și nu ne-am văzut o săptămână.

Tu știi bine, prietena mea, cum iubirea puternică are mereu puncte slabe, spirale de indiferență, goluri pe care le umplem cu ce credem că e mai bine la un moment dat.

Pațima senzuală încă ne unea, ba chiar se aprindea din nou după fiecare ceartă. Deși pentru mine era atracția principală, pentru ea era doar un moment foarte frumos, dar nu tot ce-și dorea. Am devenit mai tăcuți, mai distanți unul de altul la muncă și ne-am făcut alți prieteni.

Trecuseră aproape patru ani de iubire. Iar prăpastia dintre noi s-a căscat dintr-odată mai mare. Ea a devenit mai plângăcioasă și ipohondră, tot

spunea că are febră, dar mi se părea că inventează, uneori refuza dorința care-mi rămăsese intactă. Iar pe mine mă înfuria la culme acel comportament și puterea pe care o mai avea asupra mea.

Ei bine, acum intră în scenă cu o punctualitate banală o altă pisică, Pisica Rea. Așa îi spuneam eu unei eleve de-ale mele cu ochi verzi, destul de senzuală și capricioasă. S-a îndrăgostit de mine și a început să-mi trimită bilețele malițioase. Mulțumit, i-am făcut jocul. Mesajele ei au devenit mai explicite, fățiș erotice, iar eu le-am acceptat fără vreo urmă de reproș și am început s-o doresc. Privirile ni se încrucișau la fiecare lecție, iar gura ei tânără mă stârnea de la distanță.

Michelle, scenariul e mereu același, se schimbă doar actorii, regizorul îl modernizează și îi dă altă față, dar cei doi tot ridicoli sunt, însă în alt fel, iar jocul nu se schimbă.

Michela s-a dus o săptămână la părinții ei. Atunci n-am înțeles motivul pentru care voia să fie departe de mine. Eram singur și Pisica Rea a atacat, înfigându-și ghearele în carnea mea. Era mai sălbatică și mai frenetică în pat decât Michela, îi plăcea să fie legată, n-avea nicio ezitare. Asta m-a excitat la început, m-am simțit din nou Masculul prădător și dominant și știam că puterea ei nu era nimic în comparație cu cea a Michelei, comparația era imposibilă. Dar Pisica Rea mi-a fost alături preț de trei nopți splendide de patimă.

Michela s-a întors și a înțeles. Avea un al șaselea simț pentru anumite defecte ale mele sau poate eu păream vinovat fără să știu. M-a atacat, m-a pistonat cu întrebări. Am recunoscut trădarea, nu am început să-i cer scuze. Ea nu m-a iertat și două luni am stat departe unul de altul. Pisica Rea a fost respinsă, am încercat să-mi refac relația cu Michela. Am reușit. Însă, imediat ce am avut-o din nou în brațe, mi-am dat seama că se schimbase ceva. Am înțeles că în acel moment doar pasiunea simțurilor mă ținea legat de ea, nu voiam să-i mai dau timp. Nu mai voiam să fac niciun sacrificiu, cum am făcut mulți ani după aceea pentru fiul meu, pe care-l iubeam enorm. Am rămas indiferent la rugămințile, ba chiar și la lacrimile ei, i-am spus că încă o iubesc, dar că se schimbase ceva. Poate în bine, am mințit-o eu, dar ea nu m-a crezut nici măcar o clipă.

Sfârșitul a avut loc brusc, neașteptat pentru mine, poate nu și în cazul ei. Ea s-a îmbolnăvit de pneumonie, eu i-am stat la căpătâi, dar am depus un efort, n-o făceam din toată inima. Mi-a fost milă, ceea ce detest de atunci. Deși era tânără, eu și alții o răniserăm deja. Când s-a însănătoșit, ne-am dus la munte, căci de asta avea nevoie ca să se pună pe picioare. Dar acolo m-a mușcat un șarpe oarecare. Am început să flirtez cu mai multe nimfe scandinave așezate la o masă, schiam singur, îmbătat de libertate și mă întorceam la Michela ca la o mamă afectuoasă, un pic băgăcioasă. Nu mai făceam dragoste. Cred că ea încă mă iubea foarte mult, dar înțelesese că drumurile noastre se despărțiseră.

Într-o noapte m-am îmbătat crișă și am dansat înconjurat de tinerele vikingi, ca un satir de rang înalt, iar ea mi-a reproșat, eu i-am răspuns urât,

ne-am certat monstru, eram beat.

Prietenă scumpă, tu știi foarte bine despre ce vorbesc.

Ei bine, ea s-a hotărât să plece. Am simțit că îi era rău, că avea nevoie de mine, că acea despărțire era poate definitivă. Dar eram rece ca zăpada care ne înconjură, din nou închis în propriul egoism, înfuriat de slăbiciunea cu care mă șantaja.

N-am dus-o acasă cu mașina, nu. Am consultat orarul microbuzelor, l-am găsit pe cel bun, i-am spus că o voi însoți la stație și că ne vom revedea repede. Ea nu m-a implorat, a avut o demnitate neclintită și a acceptat cu capul sus călătoria solitară.

Iată scena, prietenă dragă, iată secretul. O stație de microbuz, pe un drum plin de zăpadă, o dimineață senină și nemiloasă printre munți înalți. Ea cu valiza, fularul îi acoperea jumătate de față, părul blond îi era ascuns în gluga gecii groase.

Microbuzul era pe punctul de a sosi, ea mi-a spus: nu aștepta cu mine, prefer să stau singură. Poate voia să am o reacție, dar eu n-am putut. Și așa o revăd în colțul străzii, fragilă, frumoasă și pierdută. Nu tu un gest, o propoziție, doar am îmbrățișat-o întrucâtva. Mă simțeam rău și nu mai voiam să-mi fie. Doar viitorul meu conta.

Imaginea aceea mi-e foarte bine întipărită în minte, revine mereu și mă căiesc, mă căiesc. Am pierdut-o pe femeia pe care am iubit-o, fără să lupt, fără să cred în ea și în mine. Puțin contează ce am învățat după aceea, nu contează cât m-am schimbat, atunci am săvârșit crima, crima de a o lăsa singură.

Îmi șterg lacrimile, după cum vezi, nu mă rușinez. Am căutat-o, era de negăsit, s-a dus să se trateze în străinătate.

Era bolnavă, ca într-un roman foileton, era bolnavă de-adevăratalea, avea cancer la plămâni și, deși doctorii îi spusese că se va vindeca, era speriată de moarte, dar nu-mi spusese niciodată. Răceala ei era de fapt un sacrificiu, o dovadă de iubire și chiar o părere despre ce se aștepta de la mine.

A murit peste trei ani, tratamentele nu au fost de ajuns.

Iată secretul meu, Michelle.

Și eu am murit în dimineața aceea de iarnă. Am fost capabil de așa ceva și nu mă iert. Știu că azi nu mai sunt același bărbat, dar încă îl am în mine pe cel de atunci și nu te vindeci de propria umbră pe care o străpung din nou alte lumini. Dar umbra mea se întoarce uneori speriată, iar singurătatea mi se pare inevitabilă și meritată. Și tu vei pleca, Michelle, și poate te voi îmbrățișa. Dacă nu vei fi în stare, vei înțelege de ce.

Mi-am luat fața în mâini. Nu mai plângeam, m-a trecut un fior, am reaprins focul în șemineu. Din nou s-a auzit clopotul din depărtare, o singură bătaie.

Michelle mi-a zis:

– Chiar dacă te-ai duce cu toate Pisicile Rele din lume, eu tot te-aș iubi. Martin, iartă-te, nu te opri în trecut, în clipa aia! Tu m-ai acceptat cu seninătate. Niciunul nu a mai făcut-o ca tine. Dacă semăn cu Michela, gândește-te că ea te-ar fi iertat.

– Mulțumesc, Michelle, i-am spus eu cu un firicel de voce. Măcar acum nu mai am secrete.

– Ești sigur, profesore?

Michelle vorbise cu un tremur în voce. Nu m-am întrebat ce voia într-adevăr să spună cu acele cuvinte. Dacă mă înțelesese pe mine, pe noi. Cât de tulburată a fost de povestea mea. Cât își vorbiseră Michela și Michelle prin oglindă.

Știu că i-am privit buzele și m-am gândit să o sărut o clipă și gândul a zburat, s-a topit ca o ramură în flacăra arzătoare.

– Suntem amândoi obosiți și focul din șemineu se stinge, i-am zis. Michelle, mai bine te-ai duce acasă.

– Așa e, a răspuns ea.

A plecat. Când s-a închis ușa, am revăzut-o o clipă pe Cealaltă, singură printre munții acoperiți de zăpadă. Apoi mi-am închis inima cu cheia și am reușit.

M-am dus să mă așez în fotoliul meu desfundat.

Niciun animal prieten nu a ieșit din pădure.

Însă am văzut o molie pe perete, aproape de lumină. Pe aripi avea un arabesc maro-verzui, o broderie fantastică. Stătea nemișcată, ca în insectarul unui entomolog sau ca într-un tablou.

– N-ai nimic să-mi spui? am întrebat-o.

– Atâta frumusețe pentru o singură clipă, pentru o singură noapte, a răspuns ea.

– Da, ești foarte frumoasă. Să nu te apropii prea tare de lumină!

– De ce?

– Știi foarte bine. O să arzi. Știu că ești insectă de noapte. Măine o să las lumina stinsă.

– Eu nu pot să zic „măine“, mi-a răspuns ea.

17

Flori

*V-am dat atâtea
Voi le-ați acceptat, de parcă era iubire
adevărată
Dar atâtea ați avut de la alți amanți
Să umpleți o grădină sau un cimitir.*

Tablouri

*Ți-am făcut portretul și ai spus
Vai, prea frumoasă m-ai pictat
Surâdeai, portretul e trist
Închis în pod cu alte o sută.*

Refuzuri

*Rănilor furiilor tale
Capriciile tale, trădarea ta
Vorbele tale ca lame de cuțit
Care știu bine răul ce îl fac.*

Inimi

*Un rege vine în mers triumfal
La un altul ce inima i-ai frânt
Bucetul e închis, rima banală
S-a sfârșit jocul, nu mai e iubire.*

O dimineată ca atâtea altele. Dar de ce eram așa neliniștit?

Noaptea visasem Sankt Petersburgul. Mergeam printre fulgi albi de nea, un alt strat de zăpadă acoperise trotuarele și începeam să mă afund în ea, umblam cu greu. Pe neașteptate, m-am trezit într-o piață mare, se auzeau acordurile unui vals de Ceaikovski. Am văzut venind o siluetă din depărtare. Aveam pe mine un palton cu blană, mi-a fost frică, poate vrea să mi-l fure, m-am gândit. Dar silueta era a unei bătrâne, cu un chip extrem de slab, aproape o țeastă, și o broboadă roșie.

– Nu-ți vreau paltonul, Martin. Ți vreau iubirea.

A zis-o cu o voce stranie, care nu avea nimic omenesc, și m-a privit, ochii îi erau groaznici, m-am trezit țipând.

Am făcut cafeaua. Am încercat să nu mă gândesc la ziua de ieri, la după-amiaza petrecută în fața vetrei, la ce spuseseam și la ce trecusem sub tăcere.

Trebuia să mă ocup de altceva.

Am deschis poșta electronică.

Un mail de la Umberto. *Mi-ai ascultat compoziția?*

Nu încă, am răspuns, dar îți sunt recunoscător că mi-ai trimis-o. Te îmbrățișez.

Apoi, după două *spam*-uri cu Viagra, un mail de la implacabilul Franceschi.

Am atașat această tăietură din ziar, care vă privește.

Ați găsit un desen al lui Catena?

Aldo Corvario, director al galeriei de artă Il Girasole [25](#), este Giuglio Ruffo Remorus, intelectual și critic cunoscut, datorită numeroaselor sale apariții la televizor, a prezentat la conferința de presă o noutate absolută. Un autoportret foarte rar al lui Domenico Rispoli, zis și Catena, poet blestemat, mort în 1933, caz scandalos în literatură acum treizeci de ani. În jurul acestui desen, aproape sigur autentic, se va pregăti expoziția Artă și nebunie, care va fi inaugurată în primele luni ale anului viitor. Printre altele, Remorus a anunțat că noua sa editură, Avances, va publica poeziile lui Catena într-o altă ediție, cu o amplă biografie și comentarii ale specialiștilor. La întrebarea cum ați intrat în posesia portretului, cei doi au declarat că nu pot răspunde.

Auzind una ca asta, am cerut părerea lui Manfredo Ducati, unul dintre marii experți în Catena.

– E o descoperire importantă, ne-a declarat Ducati, care aruncă o nouă lumină asupra figurii poetului din Borgocornio.

Erau unii, ca profesorul Martin B., care au exclus categoric existența unor tablouri ale poetului. Se înșelase, cum i se întâmplă adesea, și nu este

exclus ca după acest autoportret să iasă la lumină alte picturi ale lui Rispoli. Între timp, mă voi alătura lui Aldo Corvario în alegerile artistice pentru expoziție și suntem convinși că va fi o contribuție originală la artă și raporturile sale cu boala mintală.”

Desenul va fi expus de astăzi în galerie...

Am decis că o să-l poftesc pe Franceschi să se ducă la naiba, dar într-o formă elegantă. Și că era poate necesar să intervin în cazul Catena, împotriva șacalilor de ieri și de azi.

Hai, profesore, a sosit timpul să lupți.

Ascultam compoziția lui Umberto, un cvartet delicat, când, ca o izbucnire de rock, mi-a năvălit în casă Vudstok.

Avea ultimul exemplar de hanorac verde de pe fața pământului.

S-a trântit pe canapea, și-a scos o țigară fără consimțământul meu și a spus:

– Scuze dacă fumez o țigară cu marijuana, profesore. Dar am nevoie.

– De ce te-ai întors?

– N-ai să crezi, Martin. Dina m-a părăsit. Așa, deodată, după zece ani împreună. Eram ciupit în noaptea aceea, dansam și băteam la tamburină. Ea a dispărut. Abia îl cunoscuse pe un tip, Fred, un englez clarvăzător care, după ea, era cel mai mare expert din lume în farfurii zburătoare. Vorbea cu extraterestrii în limba lor, cred că au fugit împreună. Dina a spus că acea întâlnire era un semn de la arvidabas. Și că îi pare rău, dar mă părăsește. Arvidabas pe naiba! i-am răspuns și i-am tras o palmă de a zburat la ceruri, la marțienii ei de căcat...

– Ai făcut rău.

– Bine sau rău, acum sunt singur și m-am întors. Cred că o să mă apuc de imprimat tricouri. Jim Morisson, Jimi Hendrix, Che Guevara, ai înțeles genul, nu?

– Ți-ai dublat cifra?

– Banii îmi vor trebui ca să cumpăr tricouri albe pentru imprimat, ce naiba! Apoi ți-i dau înapoi, plus un tricou în dar. Ce mai vrei?

– N-aș vrea unul alb, ci negru cu o ferigă.

– Te-ai făcut fascist?

– Nu, maori.

Și i-am aruncat două bancnote mari.

– Nu te înțeleg, Martin. Dar îți mulțumesc, *a little help from my friends*

26. Apropo, cum a mers cu blondă? Am văzut-o azi-dimineață cu Gianni, poștașul; îi dădea o scrisoare, m-a salutat. E o tipă frumoasă, la urma urmei. Și el?

– Plecat.

– Hai, dă-i tare, profesore! a zis Vudstok. Fii dur și ai să vezi că fata nu va rezista. Niciuna nu rezistă la rock-ul vechi și bun.

– Niciuna...

Da, a dispărut. Bun, n-am văzut pe nimeni reacționând așa la sfârșitul unei iubiri de zece ani. Sau este un dur și un nebun. Sau undeva la mijloc. O scrisoare, m-am gândit. Vești bune sau proaste?

De la fereastră am văzut-o pe Michelle ieșind și îndreptându-se spre casa mea. Mi-am pieptănat bretonul. Din nou împreună. Nastenka.

A intrat foarte emoționată, cu mâinile fluturând prin aer.

– Martin, nu-mi vine să cred. Trebuie să mă așez, îmi sare inima din piept. Am trecut de probă. Un film pentru care s-a filmat șase luni, regizorul e englez, foarte bun. Îl vor turna în Rusia, e o poveste de dragoste din Primul Război Mondial, voi fi sora protagonistei. Sankt Petersburg, Moscova, Praga. Mi-au și trimis biletele de avion, plec poimâine. E un mare succes, Martin, un mare noroc...

Lovit drept în inimă.

Ți-o spuseseam, profesore, în unele dueluri nu poți să învingi, a șoptit Ombrovici, venind lângă mine. Eram înghețat, mă trecea un fior pe șira spinării. Era o Siberie întreagă în mine. Să disimulez, să disimulez. Vă rog, profesore, fiți demn.

– E o veste extrem de plăcută.

– Pot să te îmbrățișez, Martin?

– Sigur că da.

Adio, Michelle, ce dulce e căldura din brațele tale! Și miroși a lavandă, în timp ce eu îmi dau seama că miros iremediabil a naftalină, blestemat să fie dulapul meu! Te rog, nu-ți da seama că mă prefac. Dă-mi puterea să mint, prietenă scumpă. Prea multe secrete am dezvăluit noi doi, prea multe.

Ea, după îmbrățișare, a făcut un pas înapoi și m-a privit în ochi.

– E o veste bună pentru mine. Pentru tine nu, profesore?

– Nu momentan. Dar mâine voi fi mulțumit și voi fi astfel și când vei fi departe.

– Nu voi fi niciodată departe, profesore. Vom mai dansa un vals sau un tangu.

– Nu. Vei fi departe, dar e corect să fie așa.

Chiar dacă nu vom mai dansa împreună

Așa se sfârși un scandal într-un oraș decent.

Michelle nu mă mai privea. S-a tras de păr, cum făcea mereu când era emoționată.

– Voi veni mâine-dimineață să-mi iau rămas-bun, Martin.

– Nu, să nu vii.

În acel moment poate a înțeles că era adevărat ce gândea de un timp. Și-a plecat capul de parcă ar fi mărturisit un păcat.

– Vrei să-ți spun ce gândesc cu adevărat, Martin?

Profesorul a ezitat. Simțea că-i bate inima nebunește, dar a vorbit cu mult calm.

– Nu, nu spune nimic. Un secret, chiar două trebuie să rămână între noi. Pentru imaginația mea, pentru o pagină goală, pentru viitoarele mele seri de tăcere.

– Înțeleg, Martin. Dar, te rog, aș vrea să...

– Gata! am zis, ridicându-mă la înălțimea mea de 1,85 metri. Un îndrăgostit căruia i s-au dat papucii, să nu ne despărțim așa. Ai fost un mare cadou pentru mine, Michelle. Mi-ai încălzit sufletul. M-ai ajutat să-mi dezvălui secretul. Nu mă voi gândi la ce nu a fost, ci la ce a fost minunat. Am regăsit ceva pe care îl aveam încă în buzunar. În sacoul cu petice.

– Și eu am învățat de la tine, a spus Michelle, două săptămâni au durat șapte ani.

– Atunci, am zis, râzând, este criza din al șaptelea an. Fir-ar să fie, Michelle, ești mereu pe fugă, ia-ți o vacanță!

– Așa o să fac, bătrâne cicăitor! a răspuns ea. Dar atenție la Pisicile Malefice, la micile nimfe, la autostopiste, la eleve, et caetera, et caetera.

Așa e bine, m-am gândit, reușesc. Reușim.

– La revedere, Michelle! i-am zis, mângâind-o ușor pe păr, dar ea mi-a ținut mâna ca să dureze mai mult dezmiardarea.

– O să mă gândesc la tine, Martin, m-a asigurat ea.

Apoi o ușă închisă. Ticăitul pendulei. Ghearele Ombrei pe pardoseală, lătrături în depărtare, cântul păsărilor. Eram din nou singur.

A venit seara, nu am mâncat, nu reușeam să fac altceva decât să-mi amintesc zilele petrecute cu Michelle. Ea era la o sută de pași, dar de-acum mai departe ca luna de pe cer. Mi-am reluat locul obișnuit, în același fotoliu. S-a făcut întuneric în timp ce așteptam să îmi înceteze gândurile. Am ațipit, m-am trezit. Era trei noaptea. Și a sosit.

Șarpele. Părea mai mare, mai amenințător. Și-a arătat limba despicată.

– Ți-am spus, profesore. Ai mâncat din fructul oprit și vei suferi. O durere ce te va urmări până la moarte.

– Nu, năpârcă. Voi suferi și voi continua să trăiesc, apoi voi suferi mai puțin, iar zilele petrecute cu Michelle nu mi le vei fura, nu sunt ale tale. Sunt ale înțelepciunii mele obositoare. Sunt ale faptului că încă reușesc să iubesc. Chiar dacă aș vrea să iubesc mai mult.

– Nu, amintirea te va măcina, a repetat șarpele, pe întuneric. Nu vei putea să te gândești decât la ea. Vei regreta că ai întâlnit-o, o vei iubi

mereu și nu va fi niciodată a ta.

- Este a mea. E în paginile cărții mele. Va fi fericită și pentru mine.
 - Ai mâncat mărul, a spus el, șuierând. Veninul te va ucide.
 - În niciun loc din Biblie nu se vorbește de măr, am răspuns calm. Ești prost informat. Dacă aș fi șeful tău, te-aș concedia.
 - Nu poți să faci nimic împotriva mea, a șuierat din nou șarpele.
- Cu un salt sprinten, miosul a ieșit din întuneric și i-a înfipt colții în cap. Apoi l-a târât în pădure, inert.

*Nu-mi plângeți soarta tristă
Despre durerea mea niciun cuvânt
Mila e o lamă ce taie și separă
Scoateți-mi cuțitul din gât.*

CATENA

Noaptea profesorul și-a visat tinerețea și o alergare în coborâre către fluviu. Uneori, trezirea îi alunga un coșmar și era o ușurare. Dar în ultimul timp zeul viselor îi scria povești frumoase și absurde. Și, din ce în ce mai des, Martin regreta acea călătorie nocturnă care îi aducea aminte de chipuri din trecut, trezindu-i dorința de a rămâne, de a locui în acea altă lume unde moartea nu mai avea putere. Unde poate că exista posibilitatea vagă de a o lua de la capăt pentru șaptesprezece vieți. Dar și în dimineața aceea lumea care îl chema se întorsese cu adevărat. Era prima dimineață cu ceață. Nu era pâcla lăptoasă, zeama de spectre ce estompează lucrurile și învăluie în mister orice e departe. Era un abur fin, care ieșea din pământ și ștergea culorile toamnei. Într-o dimineață la fel ca aceasta, s-a gândit profesorul, poate că fata din lac se dusesse să-și întâlnească destinul. A ieșit înfrigurat, a văzut lumină la fereastra lui Michelle. Și-a închipuit-o obosită, în timp ce își umplea valiza cu haine groase pentru ținuturile reci. Ia-ți un șal frumos și călduros, Nastenka. Ea exista încă, deși nu pentru el. O aștepta un avion, apoi un viitor misterios, aventuros. S-a întrebat dacă regizorul avusese ideea s-o pună să danseze în film într-un cerc de lumină.

Aceste gânduri i-au făcut rău, stomacul i s-a strâns dureros. S-a gândit: mă duc acum să-mi iau din nou rămas-bun de la ea. Apoi, brusc, a început să alerge într-acolo, dar a adăugat: despărțirile nu se repetă, prima dată sunt romantice, a doua oară plicticoase, a treia, caraghioase sau tragice.

A deschis combina, tot *Flautul fermecat*. Zeii îi apără pe îndrăgostiți, muzica lui Mozart i-a adus puțină liniște în timp ce scria:

Domenico Rispoli, zis Catena, se bucură de o meritată, dar neașteptată revenire la viață. Descoperirea autoportretului său a stârnit interesul literaților serioși și chiar al criticilor amatori și al câtorva șacali. Hotărâți voi din care categorie face parte Ducati, cel care a definit „cele mai bune versuri ale lui Catena” drept niște versuri oarecare de William Blake și care folosește adesea figuri sinistre ca aceasta, din graba de a interveni fără să se documenteze.

Cât despre expoziția Artă și nebunie, așteptăm să vedem dacă va fi un proiect demn de ambițiile sale sau o expoziție inutilă, doar pentru reclamă la televiziuni, colecționari de cranii și psihanaliști amestecați.

Pe noi ne interesează, în schimb, să se respecte memoria acestui poet. Prin urmare, după ce am reexaminat cu atenție toate documentele, vrem să ne expunem dubiile în privința versiunii sinuciderii. Contradicțiile flagrante ale anchetei și graba de a o închide ne fac să presupunem că poetul nu s-a sinucis, ci a fost omorât.

Povestea poetului din Borgocornio are analogii ciudate cu o povestire orală, originară din același sat, cea a fetei din lac. Și în privința acestei morți sunt contradicții flagrante și tăceri misterioase.

Așadar, să reconstituim scenariul morții lui Catena. Să analizăm mai întâi un document care nu a primit niciodată considerația necesară, și anume raportul săptămânal al infirmierului-șef al ospiciului, Giosuè Aguzzi. Acolo scrie:

„Situația din a doua săptămână a lunii curente se poate defini ca liniștită, dacă nu ar fi năbădăile și furiile pacientului Rispoli. De mai multe ori sus-numitul s-a învârtit gol-pușcă pe coridoare, râzând isteric și proferând niște amenințări obscure pe care el le numește «poeziile mele». Deoarece i se făcuseră deja electroșocuri de două ori săptămâna trecută, nu mai era în stare să suporte tratamentul. Dar cred că a sosit timpul să i se dea o lecție ca să nu-i mai tulbure pe alți pacienți. În acest scop am vorbit cu infirmierul Barbieri...”

O cavalcadă de bizoni a întrerupt lucrul profesorului. S-a uitat pe fereastră și în ceață au apărut, unul după altul, ca niște centauri fantastici și argințați, motocicliștii din grupul Marlon. Profesorul a ieșit și Divano l-a salutat dând din mână de departe. Apoi i-a înghițit ceața, pe când se îndreptau spre cine știe ce mitic Thule sau luminos Eldorado.

Lumina de la fereastra lui Michelle era încă aprinsă. Profesorul a înțeles că, dacă ar fi rămas acolo, nu ar fi rezistat tentației de a o revedea. S-a hotărât să se ducă pe la bătrâna Berenice. Ombra a priceput și a inventat o nouă poruncă a dodecalogului:

Dacă nu vrei să ieși, prefă-te mort.

Dar Martin a luat-o de zgardă și a obligat-o să-l urmeze, a ieșit aproape în fugă și a pornit-o spre casa bătrânei.

Mergea în mare grabă. La fiecare pas, îi venea alt gând și i se schimba starea de spirit, așa că aproape nu-și mai dădea seama de ce era în jur. Miere, aur, purpură, portocaliu, toate culorile toamnei.

Ritmul în care a făcut drumul l-a obosit și, când a ajuns în apropiere de poteca lui Berenice, era epuizat și un pic mai liniștit.

Prin ceață a căutat ușa, a bătut, nu i-a răspuns nimeni. A dat ocol casei, a văzut în spate o grădiniță și un puț vechi, dar nu a văzut bicicleta.

Atunci a intrat.

Vatra era stinsă de curând, puțină căldură emana încă din tăciuni.

Pe masă, natură moartă: o pâine tăiată, două roșii, un pahar cu vin roșu. O sărăcie demnă. S-a apropiat și a văzut un caiet negru lângă pâine. L-a deschis. Era plin de mici numere, de hieroglife dintr-un alfabet imaginar.

Și bătrâna scria poezii, pentru ea, pentru îngeri sau pentru vreun diavol care le descifra, cine știe.

A închis ușa și a ieșit, găsim-o pe Ombra, prudentă, dar plină de curaj să-l apere de fantome.

Ceața a început să se ridice. De jur împrejurul casei, profesorul a văzut că în grădină erau din loc în loc rozmarini și flori albastre.

Starea sufletească i s-a schimbat deodată, dorința de a o revedea pe Michelle l-a izbit ca o rafală de ploaie, a hotărât să se întoarcă în pas și mai rapid.

Un alt rămas-bun? De ce nu? se gândea. Ce rău e în asta, ce se poate întâmpla mai chinător? Trebuie să am încredere, încredere în mine și în ea. Vin, Nastenka, așteaptă-mă.

După o jumătate de oră de marș militar, a ajuns la casa albastră, cu sufletul la gură. Din fericire, lumina era încă aprinsă. A așteptat o clipă să-și liniștească bătăile inimii. Apoi a bătut la ușă.

Ușa s-a deschis și a apărut în prag Orietta, cu o mătură într-o mână și o găleată în cealaltă.

– O, profesore, ce faceți aici?

– O caut pe Michelle, doamnă, a răspuns el, încă plin de speranță.

– Domnișoara a plecat acum jumătate de oră. Era în mare grabă. Mi-a spus că nu mai are timp de curățenie, să o fac eu. E drept că mi-a lăsat haine de-ale ei pentru fiică-mea. Ciudați mai sunt orășenii ăștia!

– Da, suntem ciudați.

– O, dumneavoastră nu, profesore, a zis Orietta, acum sunteți unul de-ai noștri. Dar găfâiți. Ați alergat?

– Da. La vârsta mea, o plimbare frumoasă face bine, a replicat Martin cu amărăciune în glas.

A intrat din nou la el în casă, s-a întins trist pe canapea. Ombra i-a amintit, cu privirea specifică poruncii a zecea, că era timpul să-i dea de mâncare.

După ce și-a hrănit scutierul, s-a așezat la birou. A stat acolo nu se știe cât, pe când ceața se risipea de pe pajiști, dar nu cufundat în gândurile lui.

Nu s-a gândit nici măcar să se apuce iar de lucru.

Plecată, fără să lase o urmă, un semn, o dâră de parfum.

A luat în mână cartea lui Catena ca să citească trei versuri dintr-una din cele mai enigmatice poezii ale lui:

Din toate bogățiile pe care le-am văzut

Una singură mi-aș dori cu adevărat:

Ochii tăi de apă cerească.

Nici urmă din femeie aceea în nicio altă poezie. O amintire de demult? Sau poate o femeie care nu a existat niciodată, născocită în întunericul singuratic al temniței, în nopțile de insomnie din ospiciu?

Dar tu ai existat vreodată, Michelle?

Răspunsul era aici, în fața ochilor lui, un plic de care nu-și dăduse seama, o scrisoare pusă pe computer, la vedere, ca în povestirea mult îndrăgitului Edgar Allan Poe. Scria:

Dragă Martin,

Dacă această ocazie de a lucra s-ar fi ivit acum cincisprezece zile, aș fi primit-o ca o fetiță răsfățată, ca o starletă orgolioasă. Poate le-aș fi telefonat tuturor colegelor ca să fiu invidiată, gândind: v-am dat cu tifla. Aș fi considerat contractul un punct de sosire, după atâtea deziluzii, și aș fi făcut pe diva. După ce te-am cunoscut, știu câtă răspundere și umilință presupune drumul unui artist. Plec ca și cum acesta ar fi începutul, plec precum una din elevele tale, încântată de tine, plec să învăț. Asta m-ai învățat tu, zi de zi. Nu e adevărat că nu mai ai secrete. Ai secretul generozității, de care nu vorbești, dar îl cunosc pentru că am auzit vorbind de tine atâta lume care te îndrăgește. Să nu te simți singur. Îți trimit numărul meu de telefon. Sună-mă dacă simți nevoia. Și uită-te în dormitor, ai o surpriză acolo. Cu o sărutare,

Michelle sau Nastenka (știam foarte bine cine e eroina din „Nopti albe”, ce credeai?)

În dormitor, într-o vază pe cufăr, era un aranjament de flori albastre și stacojii, între crengi uscate și frunze galbene.

Florile le insuflau o nouă viață crengilor moarte, aminteau de trecerea anotimpurilor și erau vii în acel moment, ca zilele abia trecute, puțin conta că iarna era gata să le ofilească, să le ucidă.

Sunt flori care cresc și sub zăpadă, în crăpăturile ruinelor, în peșteri și deșerturi și acolo unde nu le vede ochi de om.

Da, e adevărat, s-a gândit el, privindu-se în oglindă și văzându-se un pic mai bătrân ca de obicei, am mici secrete legate de mărinimie, de care vorbesc rareori. Nu-mi place să cer ajutorul pentru lucruri pe care le înfrunt în fiecare zi. Și atunci, de ce o faci? O fac pentru că nu se luptă niciodată îndeajuns. Îți iei singur un interviu, Martin.

S-a întins în pat și a mai ascultat muzică, având ochii închiși, compoziția fiului său. Se numea *Trezindu-se dintr-un vis*.

S-a lăsat purtat pe aripile muzicii, a capitulat. Și-a amintit prima întâlnire cu timida Michelle, care îl privea suspicioasă. Lumina galbenă și caldă a ringului de dans, după-amiaza cu fratele, cu bicicleta pe fluviu. O dimineată cu Marras, pe insula superbă, în timp ce pescarii descărcau o ladă plină de homari preistorici, de culoarea focului.

Gălăgia de la cantina universității, chiftelele indescifrabile, mesele cu ai săi colegi și voia bună cu studenții. Și mâna pe fruntea fiului într-o noapte când avea febră.

Muzica s-a sfârșit și, ca printr-o vrajă, a început să cânte Ella. Profesorul a sărit în picioare. Era Umberto.

- Bună, Martin. Ce mai faci?
- Bine. Tu?
- Muncă multă, prea multă. Ai ascultat bucata mea?
- Da, îmi place mult. Știi că nu spun niciodată minciuni în privința asta.
- Nu știi la ce te-a făcut să te gândești. Eu m-am inspirat dintr-un om care visează, apoi se trezește și, încetul cu încetul, aude sunetele dimineții.
- M-am gândit la atâtea lucruri...
- Am și alte planuri. Fac acum un rap, adunând fragmente din discursurile lui Malcolm X. E o voce furioasă, formidabilă. Și tu ce planuri ai?
- Unul în special, a răspuns Martin. Să vin la tine de Crăciun, dacă nu vii tu. Facem pactul ăsta?
- Sigur. Ce crezi? Și eu țin să te văd, moș nebun ce ești! Apropo, complimente pentru All Blacks.
- Cu modestie, am jucat bine. Franța era surprinzător de tare, aveam avantaj de doar un punct, nu mă vedeam bine. Dar am strâns din dinți, am ținut balonul în grămadă și apoi... campioni. Și peste patru ani, dacă nu crăp, mă duc să-i văd pe campionii mondiali în Anglia.
- Aici, în America, rugby-ul nu are niciun succes. Au fotbalul lor american. Și muzica lor americană și literatură americană, totul al lor.
- Da, dar literatura lor e în declin, nu mai au marii scriitori din trecut. Sunt mai buni europenii. Bun, mersi pentru telefon.
- Pe curând, tată. *Live*, în viață.
- Bine. Și să nu ți se descarce mobilul ca de obicei.
- În regulă. Pa, tăticule.

S-a simțit ușurat, a mângâiat capul blănos al Ombrei și s-a apucat să facă planuri.

Da, mâine mă duc în oraș să rezerv biletul de avion pentru America. Mai sunt două luni, dar e bine să fii prevăzător.

Și-a închipuit-o pe Michelle în avion, privind norii pe ferestruică, cu capul sprijinit într-o mână, iar cealaltă lăsată pe picioare. Un pic de surescitare, un pic de somn.

L-a surprins un gând. Nu sunt îndrăgostit de tine, Michelle, sunt îndrăgostit de speranța tinereții tale. De speranțele pe care le aveam. Aș vrea să zbor din nou cu un avion sau pe spinarea diavolului.

A reacționat cu un suspin furios: singurătatea nu va pune mâna pe mine, s-a gândit și a hotărât să-și reia scrisul.

Pe neașteptate, lumea s-a stins.

O pană de curent. Martin a ieșit și a văzut că toate luminile din vale erau stinse. Ceața se risipise, era lună, dar afrontul l-a durut. Era împotriva lui acel întuneric neașteptat și nedrept, ca să-l facă să sufere din nou, să creeze un decor sumbru pentru singurătatea lui.

S-a clătinat ca un bețiv, înjurând, printre obiectele cunoscute din casă. Căuta prin sertare, pe băjbâite, o lumânare, s-a simțit ridicol, un bătrân înspăimântat, care nu știe să fie atent ce face.

A găsit lumânarea și chibriturile.

Le-a aprins și a văzut deodată botul scutierului său, deloc speriat.

A aprins încă una și apoi alta. Casa lui s-a luminat de suflețe scânteietoare, care aruncau umbre și pete clareobscur. Flăcările cele mici ardeau, pâlpâiau, iar întunericul era învins.

Acum s-a pregătit să mănânce calm, regăsindu-și unul câte unul gesturile zilnice, care în lumina aceea i se păreau unice, necesare.

Apoi a ieșit. Luna lumina pădurea, erau stele pe cer, Ursa își arunca razele din geometria ei abstractă, luminoasă.

Pentru aceste universuri, pentru acești munți, pentru pădure, întunericul nu există.

Computerul funcționa și pe baterie, și-a amintit; a ascultat din nou compoziția fiului său, apoi iar *Flautul fermecat: Es siegte die Stärke...*

Dar ascultarea i-a fost întreruptă de un urlet prelung, un do din piept scos de Ombra, un sunet pe care nu-l mai auzise și care știa că e de frică.

Ce se întâmplă? l-a întrebat pe câine din privire. Dar Ombra a urlat din nou și din toată valea i-au răspuns alte urlete și lătrături, un schimb misterios de cuvinte.

Apoi câinelui i s-a zburlit blana, dar nu a pornit spre pădure, ca de obicei. S-a oprit, terorizat, ascunzându-se sub canapea. Profesorul nu îl mai văzuse niciodată așa.

S-a întors în fotoliu, se așternuse o tăcere ireală.

Și după o clipă a înțeles.

Venise el și îl privea de la marginea pădurii. Cenușiu, sălbatic, singur.
Lupul.

– Să nu-ți fie frică pentru câinele tău, i-a zis animalul, nu-mi mănânc semenii! Nici măcar pe cei folosiți la vânătoare.

– Ombra nu e câine de vânătoare, a răspuns Martin, și apoi, te bucuri de o reputație proastă.

– Mai bine o faimă proastă decât niciuna, a spus liniștit lupul.

– Ce te-a făcut să cobori până aici?

– Faima, profesore, faima, a spus lupul, lăsând capul în jos.

– Credeam că ești un mare vânător.

– Eram. Cel mai bun din haită. I-am învățat să vâneze pe lupii tineri. Dar acum sunt bătrân. Și, așa cum știi, când îmbătrânești ești dat la o parte. Haita nu știe cum să procedeze cu un lup șchiop și încet ca mine și acum vânez singur.

– Lupul singuratic. Și cum te descurci?

– Nu prea bine. Vânătorii au bătut tot muntele. Au omorât mistreți cu zecile. Au ucis toți iepurii și păsările, animalele sunt speriate, nu mai ies din vizuini.

– Și atunci, cum faci?

– Mă descurc. Șoareci, șopârle, rareori câte un iepure sălbatic. Acum am coborât să văd dacă e ceva vânat pe lângă casele oamenilor.

– Dar e periculos. Dacă te văd, te împușcă.

– N-ar putea s-o facă, dar o fac totuși. Din altă parte nu pot invoca reguli. Nu își pot sfâșia oile, dar, dacă înțeleg...

– Nu te apropia prea mult, nu risca.

– Tocmai tu îmi spui asta, Moț Alb, lup singuratic ce ești? Nu te-ai apropiat prea mult, nu ți-ai riscat inima?

– Supraviețuiesc. Vrei ceva de mâncare?

– Nu, niciodată, a rânjit lupul. Nu voi accepta niciodată nimic din mâna omului. Nici de la unul care îmi seamănă puțin, ca tine. Nu am încredere.

– Înțeleg. Bun, noroc atunci!

– Și ție. Dar să nu spui nimănui că m-ai văzut! E un secret al nostru.

– Prea multe secrete s-au dezvăluit în ultimul timp. Îți jur că pe ăsta îl voi păstra.

– Mulțumesc.

– Succes la vânătoare!

– Și ție, profesore!

Luna i-a arătat drumul pe când alerga spre alte căsuțe.

Old age hath yet his honour and his toil. [27](#)

Și așa am rămas singuri, dragă cititoare, drag cititor. Gălăgia, râsetele din aceste pagini s-au potolit. Ne privim în oglinda asta ciudată care e o carte. Mi te închipui citind, în lumina puternică a unei zile cu soare sau într-o seară, la lumina unui lampadar dispus să te ajute, sau în penumbra nocturnă, când întorci paginile la o lumină slabă ca aceea a lumânării mele.

Multe cărți s-au scris la lumina lumânării, să nu uităm.

Poate îmi închipui că sunt singur, iar ție îți displace. Te liniștesc. Am atâtea de făcut. Să rezerv biletul de avion ca să petrec Crăciunul cu fiul meu. Să-mi termin articolul despre Catena și fata din lac. Să lupt împotriva celor ce vor să-mi fure povestea și viitorul. Să-mi caut într-un mormânt egiptean vechea mașină de scris. Să-l ucid ori să-l rănesc pe contele Merdekanin. Să-mi cumpăr un sacou nou, ca să mă duc la vernisajul expoziției *Artă și nebunie*. Imaginează-ți ce mutre vor face Remorus și Furiosul când o să mă vadă intrând, îmbrăcat ca un american. Mă voi duce acolo, da, mă voi duce, n-au decât să spună ce vor. Lumea artei e plină de cuvinte nobile, dar și de șoapte răutăcioase. Gândiți-vă că cineva a susținut chiar că eu sunt autorul poeziilor lui Catena, că le-am scris ca să-mi fac faimă de descoperitor. Voi știți adevărul.

Voi trăi ca înainte sau mai bine ca înainte. Întâi de orice, mă voi gândi la oamenii pe care îi iubesc și la clipele lor de fericire.

Mă gândesc la Michelle, cu umerii goi, într-o rochie de bal de la începutul secolului XX, înfrigurată în mijlocul stucaturii și al candelabrelor dintr-un salon bogat din Sankt Petersburg sau printre bogățiile iluzorii din carton ale unui studio cinematografic. Mă gândesc la părul ei, care va

rămâne blond și des mai mult timp decât fața ei. N-o vopsiți pe Michelle, și va fi Prințesa Zăpezii.

Mă gândesc la vise și la casa care poate ne e rezervată pe lumea cealaltă. Dar și la cea care conferă luminozitate lumii ăsteia. Mă gândesc la talentul fiului meu, la rarele lui zâmbete, care seamănă cu cele ale tinerilor de pe aici. La Catena, la momentele în care intra soarele în temnița lui. La setea de adevăr a bătrânei Berenice. La fata din lac, când dansa fericită la fermă. La dansul maori al echipei All Blacks, la sufletele gălăgioase ale Marlonilor, la animalele din pădurea mea. Și la acel umil acordeonist pe notele căruia am dansat cel mai frumos vals din viața mea. Poate ultimul, dar nu contează.

Și mă gândesc la tine care m-ai ascultat. Și m-ai făcut altfel, în mii de cioburi de oglindă, pentru că voi fi altfel ori de câte ori mă vei reciti și altfel pentru oricine care va citi, fără vlagă sau captivant.

Acesta este secretul cărților, viața lor de neîmblânzit. Și tu gândește-te la mine când pun stiloul pe masă, încet și solemn, iar flacăra curajoasă a lumânării pâlpâie, se pleacă, dar rezistă și luminează.

Cu întunericul în jur și noi, care trăim în cercul ăsta aurit..

Note

- 1 - „Blestemată fie iubirea!” – în lb. fr. în orig.
- 2 - Cowboy sudamerican.
- 3 - Lanțul – în lb. it. în orig.
- 4 - Clopotul târfelor – în lb. it. în orig.
- 5 - „Prea târziu” – în lb. fr. în orig.
- 6 - Trimitere la celebrul poem *The Raven* (Corbul) de Edgar Allan Poe, publicat în anul 1845 (n. red.).
- 7 - N-o să mai fim păcăliți (în lb. engl. în original).
- 8 - Ultimul răcnet – în lb. fr. în orig.
- 9 - Michelle, ma belle este titlul unei celebre piese muzicale a formației Beatles. Ma belle – „frumoasa mea” în lb. fr.
- 10 - Blestemat – în lb. fr. în orig.
- 11 - „S-a clătinat, s-a împleticit, s-a aplecat, s-a împiedicat” – în lb. engl. în orig.
- 12 - Insuliță – în lb. it. în orig.
- 13 - Trupă britanică de rock progresiv, formată în 1969.
- 14 - „E moarte.”
- 15 - „E viață.”
- 16 - „Acestea au fost zilele vieții noastre” – în engl. în orig. Este titlul unei cunoscute piese muzicale a formației britanice Queen.
- 17 - În sfârșit, a mea – în lb. it. în orig. Este titlul unei arii celebre din opera *Tosca* de Giacomo Puccini.
- 18 - „E moarte, e moarte
E viață, e viață
Acesta-i bărbatul păros
Care a făcut soarele ce strălucește.”
- 19 - Dans național polonez, cu ritm moderat, devenit și dans de salon.
- 20 - Formație cubaneză.
- 21 - „Iubește-mă blând, iubește-mă dulce/ Să nu mă părăsești niciodată” – în lb. engl. în orig. Sunt primele două versuri din textul celebrei piese *Love Me Tender*, interpretată de Elvis Presley.
- 22 - „Dacă un zeu mi-ar zice să trăiesc fără iubire, m-aș împotrivi...” – în lb. lat. în orig.
- 23 - Dragă prietene (aprox.) – în lb. engl. în orig.
- 24 - Pisicuță (în lb. it. în orig.)
- 25 - Floarea-soarelui (în lb. it. în orig.)
- 26 - Un pic de ajutor de la prietenii mei (în lb. engl. în orig.)

[27](#) - „Bătrânețea își are încă onoarea și truda ei” – în lb. engl. în orig.
Versul face parte din poemul Ulysses de Lord Alfred Tennyson.